

Народна банка на Република Македонија

Сектор за супервизија, банкарска регулатива и финансиска стабилност
Дирекција за финансиска стабилност, банкарска регулатива и методологии

Извештај за банкарскиот систем и банкарската супервизија во Република Македонија во првото полугодие од 2010 година

октомври, 2010 година

СОДРЖИНА

I. БАНКАРСКИОТ СИСТЕМ ВО ПРВАТА ПОЛОВИНА ОД 2010 ГОДИНА	3
1. Структура на банкарскиот систем	3
1.1 Број на банки и штедилници	3
1.2. Пристап до банкарски услуги	3
1.3. Вработеност во банкарскиот систем	4
1.4 Концентрација и пазарно учество на банкарскиот систем.....	6
1.5 Сопственичка структура на банкарскиот систем	8
2. Активности на банките.....	10
2.1. Степен на финансиско посредување	10
2.2 Биланс на состојба на банките	11
2.3 Биланс на состојба на одделните групи банки.....	13
2.4 Кредитна активност на банките	16
2.5 Депозитна активност на банките	22
3. Ризици во работењето на банките	27
3.1 Анкета за согледувањата на банките за ризиците при нивното работење	28
3.2. Кредитен ризик	30
3.3 Ликвидносен ризик.....	41
3.4. Валутен ризик	49
3.5 Ризик од несолвентност.....	56
3.5.1 Показатели за солвентноста и капитализираноста на банкарскиот систем	56
3.6 Профитабилност	62
II БАНКАРСКАТА СУПЕРВИЗИЈА ВО ПРВАТА ПОЛОВИНА ОД 2010 ГОДИНА	68
1. Регулаторна рамка на банкарската супервизија	68
2. Активности на банкарската супервизија	68

2.1 Лиценцирање - издавање дозволи и согласности на банките и штедилниците	68
2.2 Супервизија на работењето на банките и штедилниците	69
2.3 Преземени корективни активности кон банките и штедилниците	70
АНЕКСИ	71

I. БАНКАРСКИОТ СИСТЕМ ВО ПРВАТА ПОЛОВИНА ОД 2010 ГОДИНА

1. Структура на банкарскиот систем

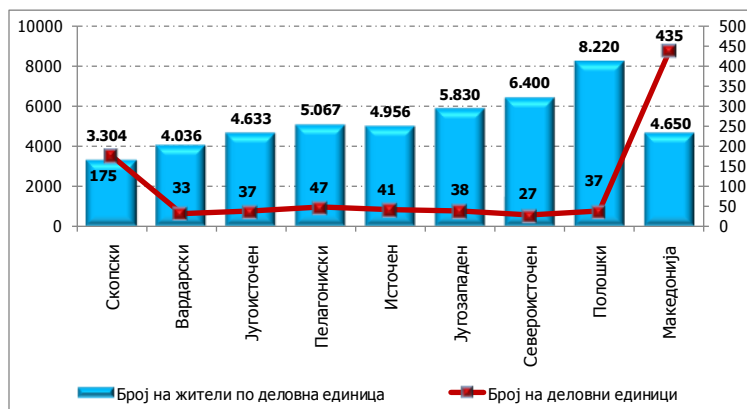
1.1 Број на банки и штедилници

На 30.06.2010 година, банкарскиот систем на Република Македонија го сочинуваа осумнаесет банки¹ и девет штедилници². Во однос на крајот на 2009 година, бројот на банките остана непроменет. Со оглед на најголемото учество на банките³ во сите активности на депозитните институции, овој извештај се фокусира исклучиво на работењето на банките.

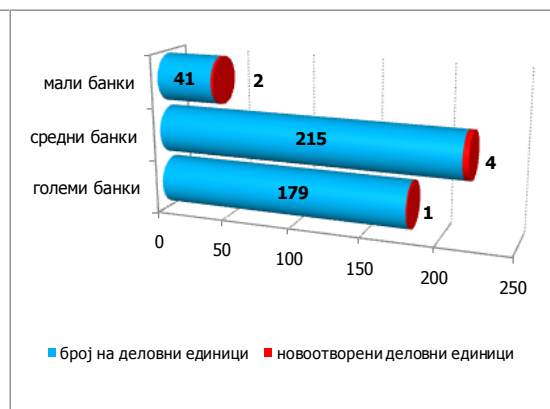
1.2. Пристап до банкарски услуги

Во првото полугодие од 2010 година, мрежата на деловни единици на банките во Република Македонија незначително се прошири (бројот на деловни единици се зголеми за 7 во однос на крајот од 2009 година). Банкарската мрежа составена од 435 деловни единици, вклучувајќи ги и централите на банките, е распространета низ речиси сите градови во земјата. Една деловна единица покрива 4.650 жители, додека на една банка отпаѓаат 112.364 жители.

Графикон бр. 1.2.1
Банкарската мрежа по одделни региони во Република Македонија

Графикон бр. 1.2.2
Вкупен број и новоотворени деловни единици, по групи банки

Извор на податоци: НБРМ, врз основа на податоците доставени од страна на банките.

¹ Со решение на гувернерот во април 2010 година, е издадена претходна согласност за промена на името на „Инвестбанка“ АД Скопје во „Шпаркасе банка Македонија“ АД Скопје.

² Во првата половина од 2010 година, на територијата на Република Македонија дејствуваа девет штедилници, што е помалку за една во однос на крајот на 2009 година. Со Решението на гувернерот на Народната банка бр. 2294, во април 2010 година, е издадена претходна согласност за престанување со работа на штедилницата „Фершпед“ ДОО Скопје (укината е дозволата за основање и е утврдено дека се исполнети условите за спроведување ликвидациска постапка).

³ Учеството на штедилниците во сите сегменти од работењето на банкарскиот систем остана незначително (учество од само 1,1% во вкупната актива на банкарскиот систем, 1,8% во вкупните кредити и 0,3% во вкупните депозити на нефинансиските субјекти).

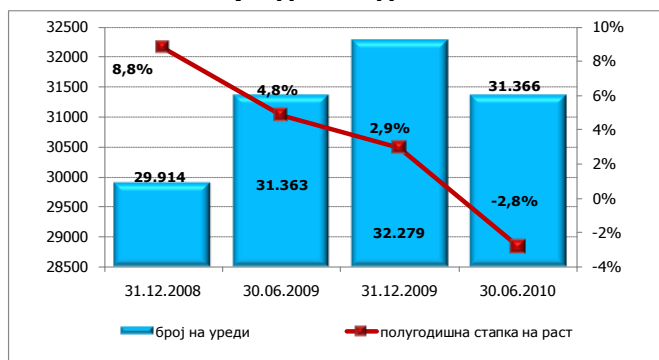
На 30.06.2010 година, географската концентрација на банкарската мрежа се задржа на територијата на главниот град, при што 40,2% од вкупниот број деловни единици припаѓаат на скопскиот регион. Следствено, во овој регион е најмал бројот на жители по деловна единица, што позитивно влијае на пристапот и квалитетот на добиените услуги. Полошкиот регион и понатаму се одликува со најголем број жители по деловна единица.

Незначителното проширување на банкарската мрежа во првата половина од 2010 година речиси во целост се должи на зголемувањето на бројот на деловни единици на групата средни банки⁴, којашто и понатаму е најзастапена во вкупниот број деловни единици. Групата мали банки сè уште го зазема последното место според развиеноста на банкарската мрежа.

Во текот на првото полугодие од 2010 година е

намален вкупниот број уреди на кои се прифаќаат платежните картички (уредите во трговската мрежа и банкоматите). Намалувањето се должи главно на рационализација на бројот на уредите коишто се користат во трговската мрежа, но извесно влијание има и забавувањето на економската активност во земјата. Бројот на банкоматите бележи мал раст.

Графикон бр. 1.2.3
Број на ПОС и АТМ-терминали и нивна полугодишна динамика

Извор на податоци: НБРМ, врз основа на податоците доставени од страна на банките.

1.3. Вработеност во банкарскиот систем

На крајот на првото полугодие од 2010 година, нивото на вработеност во банкарскиот систем покажа мали знаци на зголемување во споредба со крајот на 2009 година. Зголемувањето на вкупниот број вработени во банкарскиот систем е во целост резултат на порастот на вработените кај групата средни банки (за 40)⁵. Од друга страна, бројот на вработени кај групата големи и групата мали банки незначително се намали.

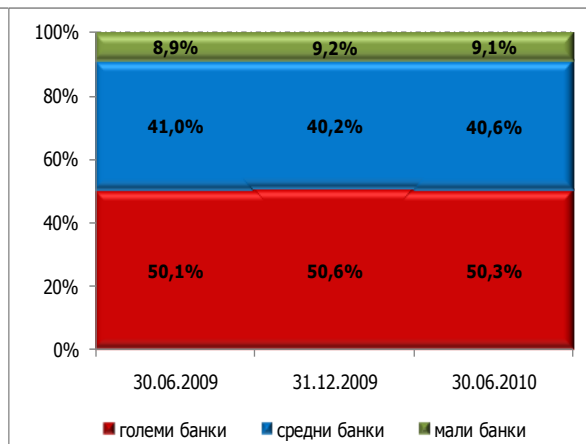
⁴ Групирањето на банките се врши според големината на нивната актива, и тоа: групата мали банки ја сочинуваат банки чијашто актива е помала од 5 милијарди денари, групата средни банки се банки чијашто актива изнесува помеѓу 5 и 20 милијарди денари и групата големи банки ја сочинуваат банки со актива над 20 милијарди денари. Границите помеѓу одделните групи банки се коригираат еднаш годишно, според економскиот принцип - просечниот пораст на вкупната актива.

⁵ Во најголем дел се должи на зголемениот број вработени кај две банки од групата средни банки.

Графикон бр. 1.2.4
Број на вработени во банкарскиот систем и
полугодишна промена

Графикон бр. 1.2.5
Распореденост на вработените во
банкарскиот систем, по групи банки

Извор на податоци: НБРМ, врз основа на податоците доставени од страна на банките.

На 30.06.2010 година продолжи трендот на квалитативно подобрување на квалификациската структура на вработените, при што 61,3% од вкупниот број вработени во банкарскиот систем се со висок степен на образование. Во споредба со крајот на 2009 година, бројот на вработените со пониски степени на образование се намали за 95, додека бројот на вработените со повисоки степени на образование се зголеми за 128. Најголем дел од вработените со висок степен на образование (91,1% од вкупниот број вработени во банкарскиот систем) се ангажирани во рамки на групите големи и средни банки.

Табела бр. 1.2.1
Квалификациска структура на вработените во банкарскиот систем и по групи банки

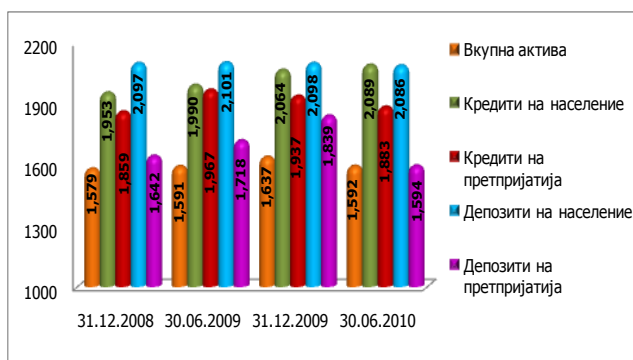
	31.12.2008	30.06.2009	31.12.2009	30.06.2010	30.06.2010		
	цел банкарски систем				големи банки	средни банки	мали банки
Д-р и м-р	1,9%	2,1%	2,4%	2,6%	3,1%	1,8%	3,9%
ВСС	53,5%	56,0%	57,1%	58,7%	50,7%	69,2%	55,6%
ВШС	5,0%	4,9%	4,9%	4,7%	6,3%	2,8%	4,5%
ССС	38,6%	36,0%	34,7%	33,5%	39,6%	25,6%	34,7%
Останати	1,1%	1,0%	0,9%	0,5%	0,3%	0,6%	1,3%

Извор на податоци: НБРМ, врз основа на податоците доставени од страна на банките.

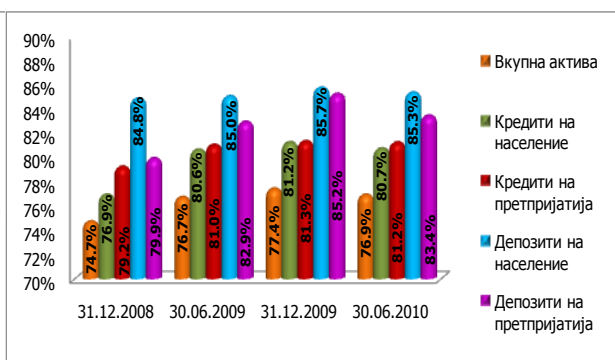
1.4 Концентрација и пазарно учество на банкарскиот систем

На крајот на првото полугодие од 2010 година, концентрацијата на банкарскиот систем мерена според ЦР5⁶ и Херфиндал-индексот⁷ се задржа на високо ниво во сите домени на банкарските активности. Сепак, во споредба со крајот на 2009 година концентрацијата кај повеќето од анализираниите категории се намали. Највисоко ниво на концентрација според Херфиндал-индексот и натаму е карактеристично за депозитите и кредитите на населението. Депозитите на населението исто така имаат највисоко ниво на концентрација според показателот ЦР5.

Графикон бр. 1.2.6
Динамика на Херфиндал-индексот

Графикон бр. 1.2.7
Динамика на показателот ЦР5

Извор на податоци: НБРМ, врз основа на податоците доставени од страна на банките.

Високото ниво на концентрација во банкарскиот систем на Република Македонија се потврдува и преку споредбената анализа со банкарските системи од земјите во регионот.

Табела бр. 1.2.2
Пазарно учество на одделните групи банки

Групи банки	Број на банки		Учество во вкупната актива		Учество во вкупните активности		Учество во вкупните кредити		Учество во вкупните депозити	
	31.12.2009	30.06.2010	31.12.2009	30.06.2010	31.12.2009	30.06.2010	31.12.2009	30.06.2010	31.12.2009	30.06.2010
Големи банки	3	3	67,5%	66,4%	68,4%	67,5%	70,1%	69,7%	74,5%	72,4%
Средни банки	8	8	27,6%	28,3%	27,2%	27,8%	27,8%	28,2%	22,9%	24,9%
Мали банки	7	7	4,9%	5,3%	4,4%	4,7%	2,1%	2,1%	2,6%	2,6%
Вкупно	18	18	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

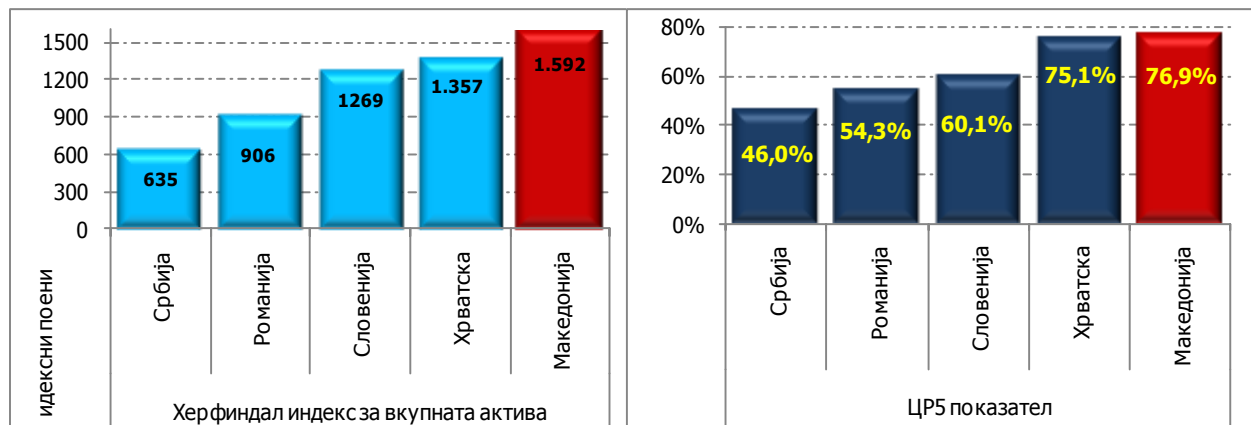
Извор на податоци: НБРМ, врз основа на податоците доставени од страна на банките.

⁶ Показателот ЦР5 го претставува учеството на активата (односно категоријата којашто се анализира, на пример, кредити на претпријатија, депозити на претпријатија, итн.) на петте кредитни институции со најголема актива (односно категоријата којашто се анализира) во вкупната актива (односно категоријата којашто се анализира) на банкарскиот систем. Во случајот на Република Македонија, станува збор за банки.

⁷ Херфиндал-индексот се пресметува според формулата $HI = \sum_{j=1}^n (S_j)^2$ каде што S е учество на секоја банка

во вкупниот износ на категоријата којашто се анализира (на пример вкупна актива, вкупни депозити итн.), а n е вкупниот број на банки во системот. Кога индексот се движи во интервал од 1.000 единици до 1.800 единици, нивото на концентрација во банкарскиот систем главно се смета за прифатливо.

Графикон бр. 1.2.8
Степен на концентрација на активата на банкарскиот систем на одредени земји од
опкружувањето

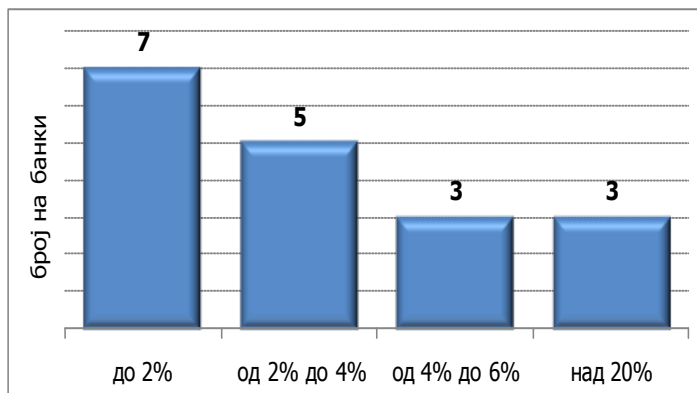
Извор на податоци: Интернет-страниците на централните банки на анализираниите земји. Податоците за Романија се со состојба на 31.03.2009 година, за Словенија се со состојба на 31.12.2009 година, а за Србија, Хрватска и Република Македонија се состојба на 30.06.2010 година.

На 30.06.2010 година не се забележуваат значителни промени во улогата на одделните групи банки на банкарскиот пазар во Република Македонија.

Доминацијата на групата големи банки остана една од главните структурни карактеристики на банкарскиот систем.

На полугодишна основа, групата големи банки благо го намали своето пазарно учество во сите анализирани сегменти, за сметка на зајакнувањето на пазарното учество на групата средни банки. Притоа, групата големи банки зазеде од 66% до 72% од сите поважни позиции од агрегираните биланси на банкарскиот систем. Единаесет од вкупно осумнаесет банки зазедоа помалку од 3% од вкупната актива на банкарскиот систем.

Графикон бр. 1.2.9
Пазарно учество (во активата) на банките

Извор на податоци: НБРМ, врз основа на податоците доставени од страна на банките.

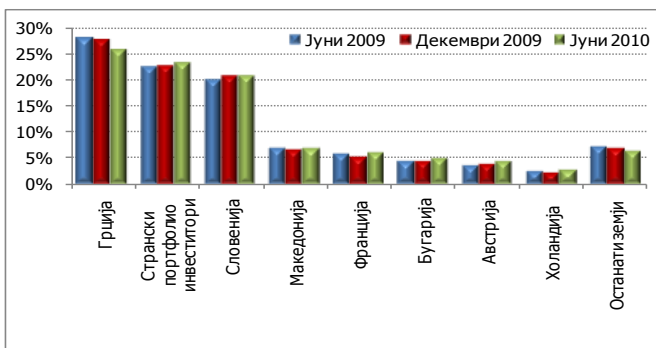

Пазарното учество на банките, од аспект на географското потекло на нивните

најзастапени акционери, не забележа значајни промени во текот на првата половина од 2010 година. Најголем дел од активата на банкарскиот систем е сконцентриран кај банките чишто доминантни сопственици потекнуваат од Европската унија. Учеството на банките во доминантна сопственост на домашни

акционери во вкупната актива на банкарскиот систем се зголеми за само 0,1 процентен поен во однос на крајот на 2009 година и на 30.06.2010 година, достигна ниво од 6,8%.

Графикон бр. 1.2.10
Пазарно учество (актива) на банките според земјата на потекло на најголемиот акционер

Извор на податоци: НБРМ, врз основа на податоците доставени од страна на банките.

*Забелешка: Географското потекло на странските портфолио-инвеститори ги вклучува Австрија, Словенија, Хрватска, Естонија, Швајцарија, Кипар, Белгија, Црна Гора, Албанија, Босна и Херцеговина, Бугарија, Лихтенштајн и Германија.

1.5 Сопственичка структура на банкарскиот систем

Во првата половина од 2010 година не се забележаа позначителни промени во сопственичката структура на банкарскиот систем на Република Македонија. Финансиските институции, како главни сопственици на обичните акции издадени од банките, го зголемија своето учество во сопственичката структура за 3,8 процентни поени⁸.

Графикон бр. 1.2.11
Сопственичка структура на обични (лево) и приоритетни акции (десно) на банкарскиот систем

Извор на податоци: НБРМ, врз основа на податоците доставени од страна на банките.

Забелешка: Со поимот „недефиниран статус“ се опфатени акциите во сопственост на субјекти коишто не можат да се идентификуваат, коишто се во стечајна постапка, во постапка на ликвидација или стечајната/ликвидационата постапка е затворена.

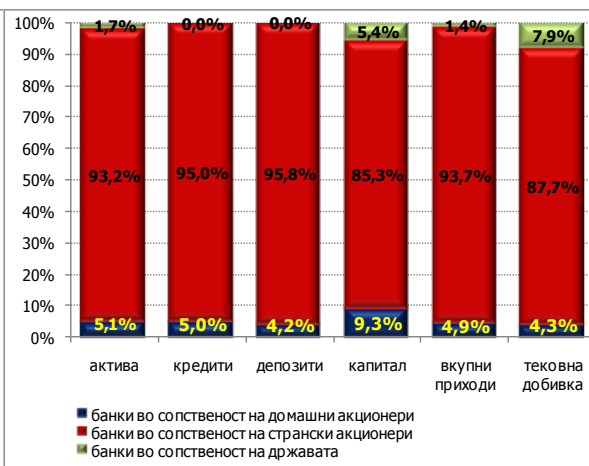
⁸ Во април, 2010 година е реализирана трансакција за откуп на 93,7% од акциите на „Статер банка“ АД Куманово од страна на „Централно Кооперативна банка“ АД Софија.

Истовремено, учеството на приоритетните акции во вкупните издадени акции на банкарскиот систем остана маргинално (0,6%), при што физичките лица останаа најзастапени сопственици на приоритетните акции. Како резултат на претворање на дел од приоритетните акции во обични акции кај една од малите банки во доминантна сопственост на странска банка, учеството на финансиските институции во структурата на приоритетните акции на банките се намали за 25,5 процентни поени.

Графикон бр. 1.2.12
Пазарно учество на банките во доминантна странска сопственост и тренд на учеството на странскиот капитал во вкупниот капитал

Графикон бр. 1.2.13
Структура на поважните позиции од билансите на банките според доминантната сопственост на банките

Извор на податоци: НБРМ, врз основа на податоците доставени од страна на банките.

На 30.06.2010 година не се забележаа речиси никакви промени во учеството на странските акционери во банкарскиот систем во однос на крајот на 2009 година. Банките во доминантна странска сопственост се сè уште најзастапени на пазарот. Бројот на банки во доминантна странска сопственост (четиринаесет), а во нивни рамки и бројот на банки коишто се подружници на странските банки (осум) е непроменет. Групата големи банки повторно имаше највисоко учество (79,4%) на странски капитал во вкупниот акционерски капитал, додека кај групата средни и мали банки ова учество изнесуваше 66,0% и 69,4%, соодветно. Во првото полугодие од 2010 година вложениот странски капитал изнесуваше 1.069 милиони денари, што во најголем дел (86,0%) е резултат на вложувањата во субординиран инструмент кај три банки.

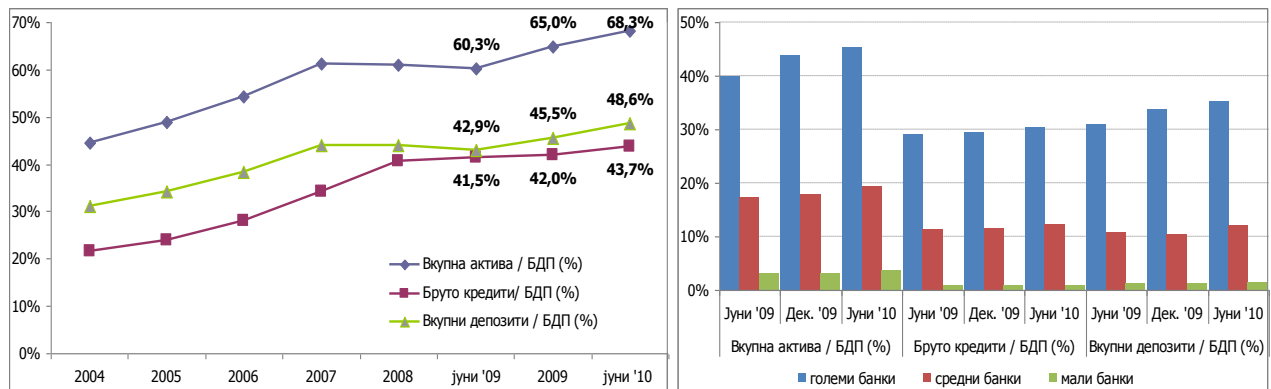
2. Активности на банките

Во првата половина на 2010 година, вкупните активности на домашниот банкарски систем продолжија да растат со умерена динамика. Во услови на постепено стабилизирање на глобалните економски текови и макроекономските движења во земјата, проследени со олабавување на монетарната политика, намалување на психолошките притисоци и неизвесноста кај економските субјекти, кредитната активност на банките и депозитното јадро растеа со побрза динамика во споредба со крајот од 2009 година. Тоа имаше позитивен одраз и на степенот на финансиското посредување.

2.1. Степен на финансиско посредување

Во првата половина од 2010 година, степенот на финансиско посредување во банкарскиот систем на Република Македонија продолжи да се движи по нагорна линија. Показателите за финансиското посредување, мерени преку учеството на вкупната актива и вкупните депозити во БДП⁹ растеа побрзо во споредба со степенот на финансиско посредување, анализирано според соодносот на вкупните кредити и БДП. Како и во изминатите периоди, групата големи банки имаше доминантна позиција во финансиското посредување.

Графикон бр. 2.1.1
Степен на финансиско посредување на ниво на банкарскиот систем (лево) и по одделни групи банки (десно)

Извор на податоци: НБРМ, врз основа на податоците доставени од страна на банките.

Во периодот 2004-2007 година, активата на банкарскиот систем на Република Македонија имаше двапати побрз раст од растот на бруто домашниот производ со што се потврдува значајната улогата на банкарскиот систем за вкупниот раст на македонската економија. И покрај забавениот раст на активата на банкарскиот сектор во последните две години, како и во првата половина од 2010 година, значително понискиот раст на

⁹ Показателите за финансиското посредување за крајот на првото полугодие од 2010 година се пресметани со проценет податок за БДП за 2009 година. Ако при пресметката се земе бруто домашниот производ за првото полугодие на 2010 година, сведен на годишно ниво (БДП за последните четири квартали), соодносот помеѓу активата, кредитите и депозитите и БДП изнесува: 67,7%, 43,3% и 48,2%, соодветно.

брuto домашниот производ услови нивен повисок сооднос, во споредба со претходните години.

Табела бр. 2.1.1

Динамика на финансиското посредување во Република Македонија

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	30.06.2010
стапка на раст на активата	12,5%	19,0%	24,0%	28,5%	12,1%	7,1%	13,7%
номинална стапка на раст на БДП	5,5%	8,1%	11,7%	14,0%	12,8%	0,4%	1,8%
соодност помеѓу стапката на раст на вкупната актива и стапката на раст на БДП	2,3	2,4	2,1	2,0	0,9	18,1	7,5

Извор на податоци: НБРМ, врз основа на податоците доставени од страна на банките и Државен завод за статистика.

И покрај динамичниот раст на банкарскиот систем на Република Македонија во последните седум години, со исклучок на кризниот период (крајот на 2008 и 2009 година) сепак, тој се вбројува во групата банкарски системи од земјите во опкружувањето со понизок степен на финансиско посредување.

Табела бр. 2.1.2

Степен на финансиско посредување на земјите од регионот

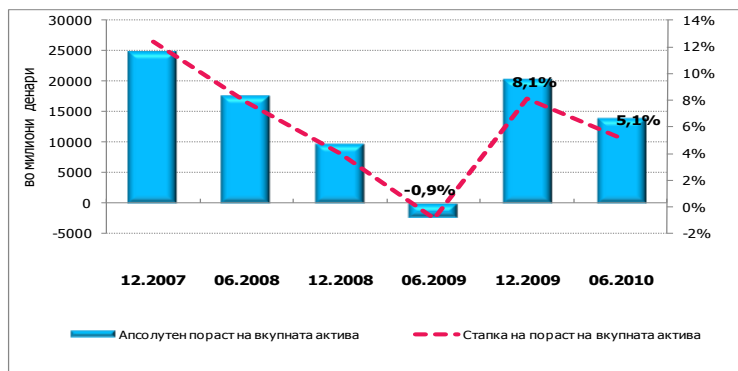
Земја	Актива/БДП	Депозити/БДП	Кредити/БДП
Србија	78,4%	46,5%	50,9%
Албанија	85,9%	54,6%	40,2%
Хрватска	113,0%	69,4%	74,8%
Словенија	147,4%	40,1%	97,7%
Босна и Херцеговина	-	45,2%	47,4%
Република Македонија (2009)	65,0%	45,5%	42,0%
Република Македонија (јуни 2010)	68,3%	48,6%	43,7%

Извор на податоци: НБРМ и интернет-страниците на централните банки на анализираните земји. Податоците за Србија и Албанија се за 30.06.2010 година, а за Хрватска, Босна и Херцеговина и Словенија се однесуваат на 31.12.2009 година.

2.2 Биланс на состојба на банките

На крајот на првото полугодие од 2010 година, вкупната актива на банкарскиот систем изнесуваше 282.334 милиони денари, забележувајќи полугодишен пораст од 5,1%. Притоа, во првата половина од оваа година, таа растеше со позабавена динамика во споредба со истиот период минатата година. Сепак, годишната стапка на раст на активата (13,7%) остварена на 30.06.2010 година е речиси двојно

Графикон бр. 2.1.2
Полугодишен пораст на вкупната актива на банките

Извор на податоци: НБРМ, врз основа на податоците доставени од страна на банките.

поголема во однос на годишната стапка на раст (7,1%) на крајот на 2009 година и близу 4,5 пати поголема од годишната стапка на раст на 30.06.2009 година.

Депозитите на нефинансиските субјекти останаа доминантен извор на средства за финансирање на банкарските активности. Порастот на депозитното јадро на банките во првата половина од 2010 година беше и главниот фактор за растот на вкупната пасива на банкарскиот систем.

Табела бр. 2.1.3

Структура на активата и пасивата на ниво на банкарскиот систем

Биланс на состојба	Износ во милиони денари		Структура		Промена 30.06.2010/31.12.2009			
	31.12.2009	30.06.2010	31.12.2009	30.06.2010	Апсолутна промена	Во проценти	Во структурата (во процентни поени)	Учество во промената
Парични средства и средства на сметки кај НБРМ	32.224	34.247	12,0%	12,1%	2.023	6,3%	0,1	14,7%
Портфолио на хартии од вредност	30.639	39.002	11,4%	13,8%	8.363	27,3%	2,4	60,6%
Пласмани кај банки и други финансиски институции	33.854	31.973	12,6%	11,3%	-1.881	-5,6%	-1,3	-13,6%
Кредити на нефинансиски субјекти (нето)*	157.128	162.186	58,5%	57,4%	5.058	3,2%	-1,1	36,7%
Пресметана камата и останата актива	6.151	6.533	2,3%	2,3%	382	6,2%	0,0	2,8%
Основни и нематеријални средства	8.547	8.500	3,2%	3,0%	-47	-0,5%	-0,2	-0,3%
Неиздвоена исправка на вредноста	0	-106	0,0%	0,0%	106	0,0%	0,0	0,8%
Вкупна актива	268.543	282.334	100,0%	100,0%	13.791	5,1%	0,0	100,0%
Депозити од банки и останати финансиски институции	18.031	15.203	6,7%	5,4%	-2.828	-15,7%	-1,3	-20,5%
Депозити на нефинансиски субјекти	187.875	200.864	70,0%	71,1%	12.989	6,9%	1,2	94,2%
Позајмици (краткорочни и долгорочни)	24.020	27.334	8,9%	9,7%	3.314	13,8%	0,7	24,0%
Останата пасива	7.247	6.360	2,7%	2,3%	-886	-12,2%	-0,4	-6,4%
Посебна резерва за вонбилансни побарувања и останати резервирања	760	754	0,3%	0,3%	-6	-0,7%	0,0	0,0%
Капитал и резерви	30.609	31.819	11,4%	11,3%	1.209	4,0%	-0,1	8,8%
Вкупна пасива	268.543	282.334	100,0%	100,0%	13.791	5,1%	0,0	100,0%

Извор на податоци: НБРМ, врз основа на податоците доставени од страна на банките.

* Кредитите на нефинансиски субјекти се прикажани на нето-основа, односно се намалени за вкупната исправката на вредноста за кредити којашто на 30.06.2010 година изнесува 17.880 милиони денари и за вредноста на амортизацијата во износ од 610 милиони денари.

Депозитите на нефинансиските субјекти го зацврстија најголемото учество во пасивата на банкарскиот систем, за сметка на намалувањето на значењето на депозитите од банките и другите финансиски институции. Позајмиците, како друга позначајна категорија во вкупните извори на средства на банките (покрај капиталот и резервите), исто така го зголемија структурното учество во пасивата како резултат на порастот на долгорочните обврски по кредити¹⁰ (за 63,1%) и порастот на субординираните обврски (за 18,9%).

¹⁰ Растот на обврските по кредити во првото полугодие од 2010 година, во целост произлегува од зголеменото долгорочно позајмување на две банки („Македонска банка за поддршка на развојот“ АД Скопје и „НЛБ Тутунска банка“ АД Скопје) кај меѓународните финансиски институции (ЕИБ - Европска инвестициона банка и ИФЦ - Меѓународна финансиска корпорација) заради обезбедување финансиска поддршка за домашниот корпоративен сектор.

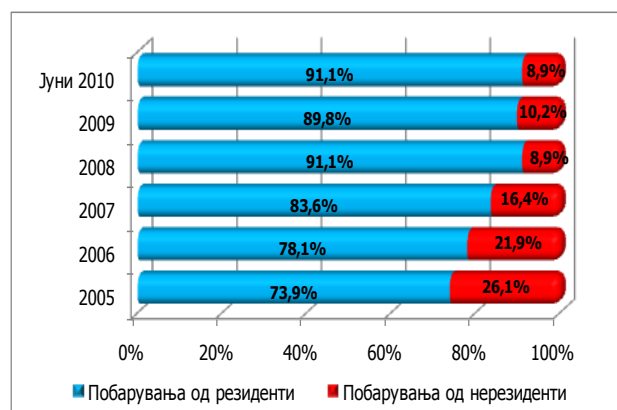
Кредитите на нефинансиските субјекти останаа најзастапена категорија во вкупната актива на банкарскиот систем, и покрај намалувањето на нивното структурно учество во вкупната актива на банкарскиот систем. Во првото полугодие од 2010 година тие растеа со побавна динамика во однос на депозитната активност.

Зголемениот интерес на банките за вложување во благајнички записи во текот на првата половина од 2010 година влијаеше во насока на пораст на нивното портфолио на хартии од вредност. Имено, 87,7% од овој пораст произлегува од растот на вложувањата во благајнички записи, што е уште една потврда за зголемената внимателност на банките при пласирањето на средствата. Порастот на вложувањето во хартии од вредност услови високи 60,6% од вкупниот раст на активата на банките во првото полугодие од 2010 година.

На 30.06.2010 година е намалено значењето на побарувањата од нерезидентите во структурата на вкупните средства на банкарскиот систем. Ваквото намалување во најголем дел се должи на намалувањето на пласманите кај странски банки. Како и во претходните периоди, кредитите одобрени на нефинансиски субјекти - нерезиденти заземаат само 0,5% од вкупните побарувања од нерезидентите.

Обврските кон нерезиденти забележаа незначително полугодишно намалување, во најголем дел како последица на намалувањето на користените депозити и позајмиците од матичните субјекти. Во структурата на обврските кон нерезиденти се најзастапени позајмиците и депозитите од странски банки со 58,8%, како и субординираните и хибридниите капитални инструменти со 24,2%.

Графикон бр. 2.1.3
Структура на активата на банкарскиот систем

Графикон бр. 2.1.4
Структура на обврските на банкарскиот систем

Извор на податоци: НБРМ, врз основа на податоците доставени од страна на банките.

2.3 Биланс на состојба на одделните групи банки

На крајот на првото полугодие од 2010 година, во структурата на трите главни билансни категории на банкарскиот систем (вкупната актива, кредитите

и депозитите на нефинансиски субјекти) и понатаму групата големи банки е најзастапена. Позитивната полугодишна промена на вкупната актива на банкарскиот систем и кредитната активност во најголем дел беше определена од порастот на овие категории кај групата големи банки. Од друга страна, групата средни банки услови најголем дел од полугодишниот пораст на депозитите на нефинансиските субјекти.

Табела бр. 2.1.4

Пазарно учество и пораст на вкупната актива, кредитите и депозитите по групи банки

КАТЕГОРИИ	Износ во милиони денари		Структура		Полугодишна промена 30.06.2010/31.12.2009			
	31.12.2009	30.06.2010	31.12.2009	30.06.2010	Во апсолутни износи	Во проценти	Во структурата	Учество во промената
Вкупна актива	268.543	282.334	100,0%	100,0%	13.791	5,1%		100,0%
Големи банки	181.398	187.525	67,5%	66,4%	6.127	3,4%	-1,1	44,4%
Средни банки	74.062	79.901	27,6%	28,3%	5.838	7,9%	0,7	42,3%
Мали банки	13.082	14.909	4,9%	5,3%	1.826	14,0%	0,4	13,2%
Кредити на нефинансиски субјекти (нето)	157.128	162.186	100,0%	100,0%	5.058	3,2%		100,0%
Големи банки	109.591	112.034	69,7%	69,1%	2.444	2,2%	-0,7	48,3%
Средни банки	44.730	47.059	28,5%	29,0%	2.329	5,2%	0,5	46,0%
Мали банки	2.807	3.092	1,8%	1,9%	285	10,2%	0,1	5,6%
Депозити на нефинансиски субјекти	187.875	200.864	100,0%	100,0%	12.989	6,9%		100,0%
Големи банки	139.933	145.526	74,5%	72,4%	5.593	4,0%	-2,0	43,1%
Средни банки	43.007	50.016	22,9%	24,9%	7.009	16,3%	2,0	54,0%
Мали банки	4.935	5.322	2,6%	2,6%	387	7,8%	0,0	3,0%

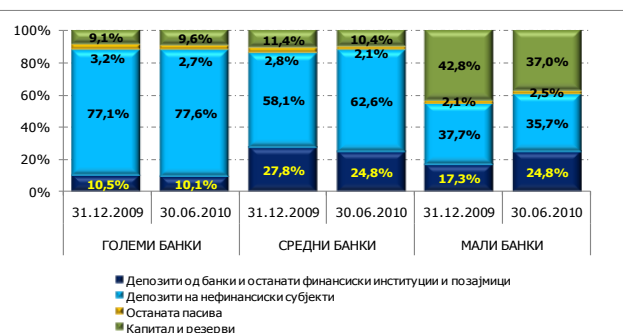
Извор на податоци: НБРМ, врз основа на податоците доставени од страна на банките.

Во првата половина од 2010 година, во структурата на активата по одделни групи банки се забележаа одредени поместувања. Заедничка карактеристика за сите три групи банки беше зголемувањето на структурното учество на портфолиото на хартии од вредност во вкупната актива на секоја група банки. Притоа, највисок пораст на учеството на портфолиото на хартии од вредност во вкупната актива беше забележана кај групата големи банки. Во споредба со крајот на 2009 година, оваа група банки ги зголеми вложувањата во благајнички записи и државни записи за 4.456 милиони денари (55,0%) и за 1.515 милиони денари (27,4%), соодветно и во вкупниот пораст на ниво на банкарскиот систем учествуваше со 60,7% и 84,3%, соодветно. Кај групите големи и средни банки, порастот на учеството на портфолиото на хартии од вредност се оствари за сметка на намалувањето на учеството на средствата пласирани кај домашни и странски банки и други финансиски институции, додека кај групата мали банки овој пораст беше за сметка на намалувањето на учеството на паричните средства и средствата на сметки кај НБРМ во вкупната актива. Кредитите на нефинансиските субјекти и понатаму претставуваат доминантна позиција кај групите големи и средни банки. Од друга страна, учеството на кредитите во вкупната актива на групата мали банки е сè уште на пониско ниво за сметка на повисокото структурно учество на портфолиото на хартии од вредност и пласманите кај банки и други финансиски институции.

Графикон бр. 2.1.5
Структура на активата по групи банки

Графикон бр. 2.1.6
Структура на пасивата по групи банки

Извор на податоци: НБРМ, врз основа на податоците доставени од страна на банките.

На страната на пасивата исто така се забележаа одредени структурни поместувања, пред сè кај групите средни и мали банки. Депозитите на нефинансиските субјекти, како главен извор за финансирање на активностите на групата средни банки, го зајакнаа своето учество во пасивата на оваа група банки, а воедно и формираа 54,0% од порастот на вкупната депозитна активност на банкарскиот систем. Наспроти ова, кај групата мали банки којашто се одликува со највисоко ниво на капитализираност и своите активности во најголем дел ги финансира од сопствени извори на средства, дојде до позначително намалување на капиталот и резервите (како последица на работењето со загуба на оваа група банки). Депозитите од банки, други финансиски институции и заемите забележаа најголем пораст на своето учество во пасивата на групата мали банки (94,9% од овој пораст се должи на порастот на заемите од нерезиденти кај една банка¹¹).

Табела бр. 2.1.5
Актива и пасива по одделни групи банки

КАТЕГОРИИ	Големи банки			Средни банки			Мали банки		
	Состојба на 30.06.2010 година во милиони денари	Износ на промена Јуни 2010/Декември 2009	Процентуална промена Јуни 2010/Декември 2009	Состојба на 30.06.2010 година во милиони денари	Износ на промена Јуни 2010/Декември 2009	Процентуална промена Јуни 2010/Декември 2009	Состојба на 30.06.2010 година во милиони денари	Износ на промена Јуни 2010/Декември 2009	Процентуална промена Јуни 2010/Декември 2009
Парични средства и средства на сметка кај НБРМ	22.807	1.142	5,3%	10.388	1.143	12,4%	1.052	-262	-20,0%
Портфолио на хартии од вредност	24.570	5.501	28,8%	10.729	2.089	24,2%	3.703	773	26,4%
Пласмани кај банки и други финансиски институции	20.036	-3.209	-13,8%	6.327	264	4,4%	5.610	1.064	23,4%
Кредити на нефинансиски субјекти (нето)	112.034	2.444	2,2%	47.059	2.329	5,2%	3.092	285	10,2%
Останато*	8.078	249	3,2%	5.398	13	0,2%	1.451	-33	-2,3%
Вкупна актива	187.525	6.127		79.901	5.838		14.909	1.826	
Депозити од банки и останати финансиски институции	6.504	-2.119	-24,6%	8.228	-958	-10,4%	471	249	111,9%
Депозити на нефинансиски субјекти	145.526	5.593	4,0%	50.016	7.009	16,3%	5.322	387	7,8%
Позајмици (краткорочни и долгорочни)	12.478	2.055	19,7%	11.625	71	0,6%	3.231	1.188	58,1%
Останато**	5.025	-807	-13,8%	1.716	-181	-9,6%	374	96	34,7%
Капитал и резерви	17.992	1.405	8,5%	8.316	-102	-1,2%	5.511	-93	-1,7%
Вкупна пасива	187.525	6.127		79.901	5.838		14.909	1.826	

Извор на податоци: НБРМ, врз основа на податоците доставени од страна на банките.

* Во „останато“ се вклучени пресметаната камата, основните и нематеријалните средства.

** Во „останато“ се вклучени посебната резерва за вонбилансни побарувања, останати резервирања и останата пасива.

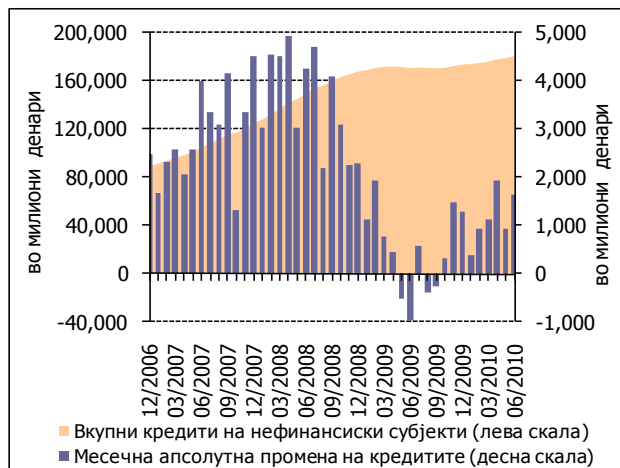
¹¹ Во првото полугодие од 2010 година, „Македонска банка за поддршка на развојот“ АД Скопје се задолжи кај Европска инвестициона банка (ЕИБ) заради обезбедување финансиска поддршка наменета за домашниот корпоративен сектор.

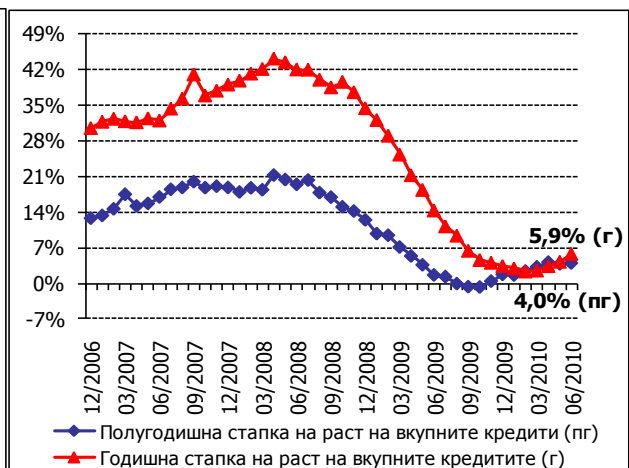
2.4 Кредитна активност на банките

Во првото полугодие на 2010 година, кредитната активност на банките покажа почетни сигнали на заживување по периодот на забавена динамика карактеристична за 2009 година. На крајот од првото полугодие на 2010 година, вкупните кредити на нефинансиските субјекти изнесуваа 180.676 милиони денари, прикажувајќи **полугодишен раст од 6.966 милиони денари, односно за 4,0%**. Зголемената претпазливост при одобрувањето на кредитите, како и преоцената на веќе прифатениот кредитен ризик беа едни од најзначајните фактори за сè уште умерената понуда на кредити од страна на банките и во текот на првите шест месеци од 2010 година. Сепак, стабилизирањето на глобалните економски текови и првите знаци на закрепнување на македонската економија, придружено со постепено намалување на каматната стапка на благајничките записи во текот на првото полугодие од 2010 година¹², придонесоа за постепено заздравување на кредитната активност на домашните банки.

Графикон 2.3.1
Динамика на кредитите на
нефинансиските субјекти и нивна

Графикон 2.3.2
Годишна и полугодишна стапка на раст
на кредитите на нефинансиските
субјекти

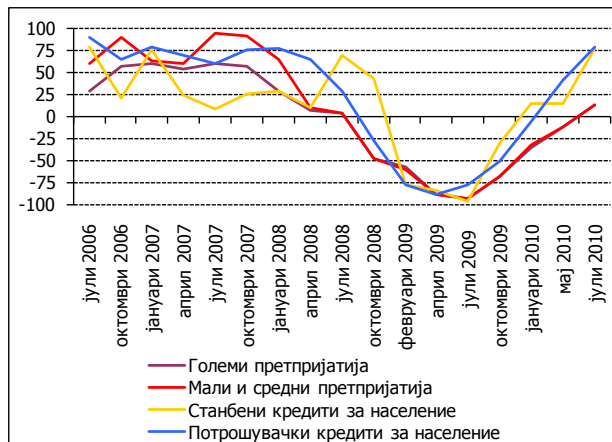
Извор на податоци: НБРМ, врз основа на податоците доставени од страна на банките.

Заживувањето на кредитната активност се случува во услови на олеснување на условите за одобрување кредити од страна на банките и едновремен пораст на побарувачката за кредити. Така, кај кредитирањето на населението, банките започнаа да ги олеснуваат кредитните услови за одредени производи (пред сè за станбените кредити) уште од последниот квартал на 2009 година (веќе три квартали по ред). Олеснувањето на условите за кредитирање на претпријатијата од страна на банките се случи во вториот квартал од 2010 година, за првпат по седум последователни квартали на затегнување на кредитните услови. Од друга страна, побарувачката за кредити (како од населението, така и од претпријатијата)

¹² Каматната стапка на благајничките записи на НБРМ на крајот од 2009 година изнесуваше 8,5%, а на крајот од првото полугодие на 2010 година изнесуваше 5,0%

веќе три квартали по ред бележи раст. **Според очекувањата на банките¹³**, во третиот квартал од 2010 година не би требало да се случат поголеми промени во условите за кредитирање на претпријатијата и населението. Од друга страна, банките очекуваат натамошно зголемување на побарувачката за кредити од страна на претпријатијата, но непроменета побарувачка за кредити од страна на населението, во наредниот квартал од 2010 година.

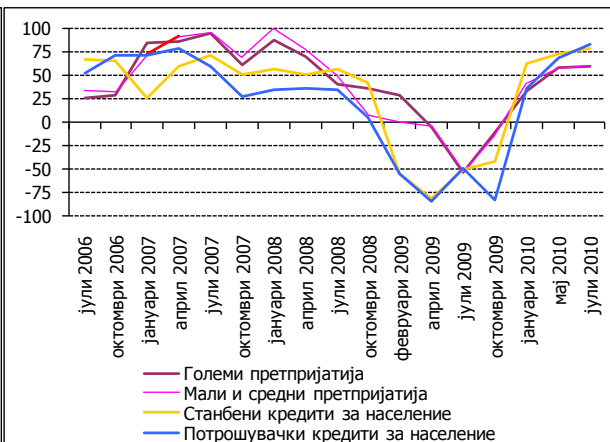
Графикон 2.3.3
Нето-процент на банки коишто се изјасниле за затегнување/олеснување на условите при одобрувањето кредити

Извор: НБРМ, анкети за кредитната активност на банките

*Забелешка: Нето-процентот претставува разлика меѓу процентот на банки коишто извршиле олеснување на кредитните услови, во последните три месеци и процентот на банки коишто извршиле затегнување на кредитните услови, во последните три месеци. Позитивниот нето-процент укажува на олеснување на кредитните услови на ниво на банкарскиот систем, додека негативниот укажува на затегнување на кредитните услови на ниво на банкарскиот систем.

Графикон 2.3.4
Нето-процент на банки коишто се изјасниле за зголемување/намалување на побарувачката за кредити

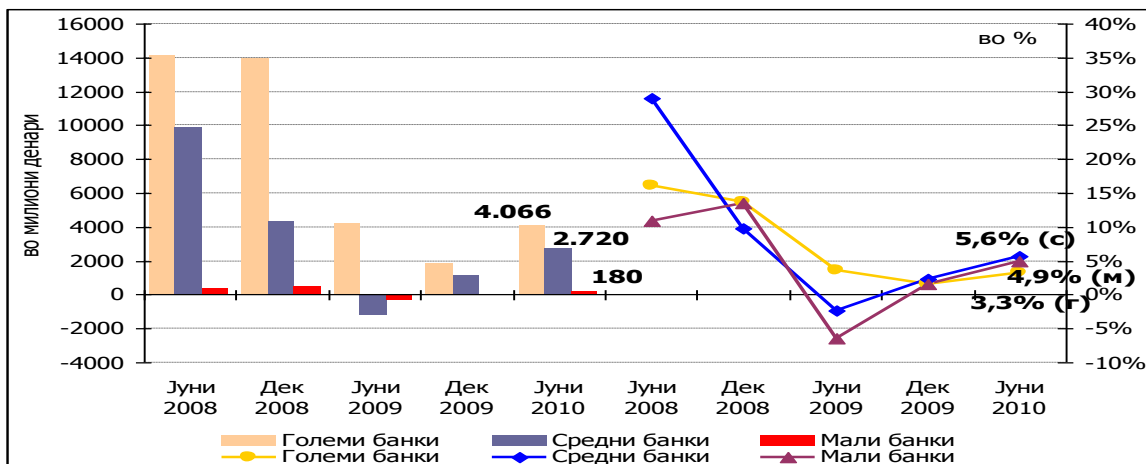
Извор: НБРМ, анкети за кредитната активност на банките

*Забелешка: Нето-процентот претставува разлика меѓу процентот на банки коишто укажале на зголемена побарувачка за кредити во последните три месеци и процентот на банки коишто укажале на намалена побарувачка за кредити, во последните три месеци. Позитивниот нето-процент упатува на зголемена побарувачка за кредити на ниво на банкарскиот систем, додека негативниот упатува на намалена побарувачка за кредити на ниво на банкарскиот систем.

Во првото полугодие на 2010 година, забрзувањето на **кредитниот раст беше одлика за сите групи банки**. Највисока полугодишна стапка на раст на кредитите на нефинансиските субјекти од 5,6% оствари групата средни банки. Сепак, најголемо значење за растот на кредитите имаше групата големи банки, придонесувајќи со 58,4% од вкупниот полугодишен раст на кредитите на нефинансиските субјекти.

¹³ Подетален осврт врз очекувањата на банките за условите за кредитирање и побарувачката за кредити на претпријатијата и населението, се дадени во Анкетата за кредитна активност од јули 2010 година, објавена на интернет-страницата на НБРМ - www.nbrm.gov.mk.

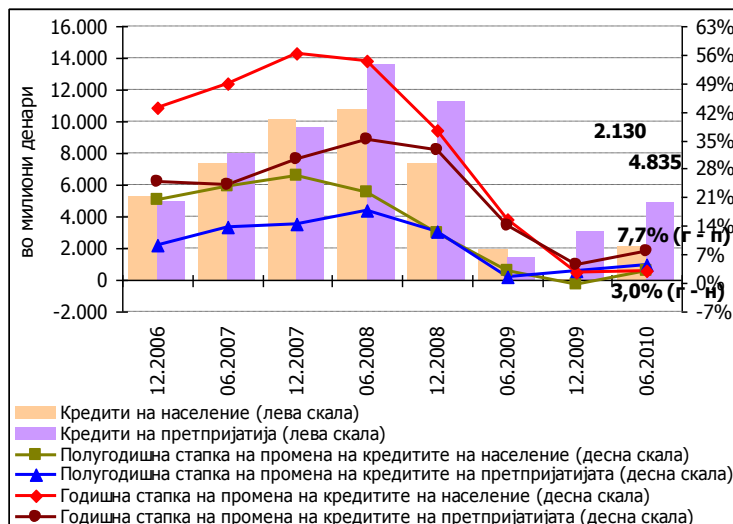
Графикон 2.3.5
Апсолутен (лево) и релативен (десно) полугодишен раст на кредитите на нефинансиските субјекти по одделни групи банки

Извор на податоци: НБРМ, врз основа на податоците доставени од страна на банките.

Од аспект на **секторската структура на кредитите**, во првото полугодие на 2010 година, побрз раст забележаа кредитите на претпријатијата во споредба со кредитите на населението. **Кредитите на претпријатијата забележаа полугодишен раст од 4.835 милиони денари, односно за 4,6%**, притоа создавајќи речиси 70% од вкупниот полугодишен пораст на кредитите. Заживувањето на **кредитната поддршка кон населението беше во помал обем (со полугодишен пораст од 2.130 милиони денари, односно за 3,1%)**, што ја одразува сè уште поголемата претпазливост на банките во кредитирањето на овој сектор. Истовремено, тоа упатува и на извесна „заситеност“ на банкарскиот пазар со одредени кредитни производи, што е очекувано по периоди на забрзан кредитен раст. **Умерениот полугодишен раст на кредитите не предизвика поголеми поместувања во секторската структура на кредитите.** На крајот од првото полугодие на 2010 година, кредитите на претпријатијата

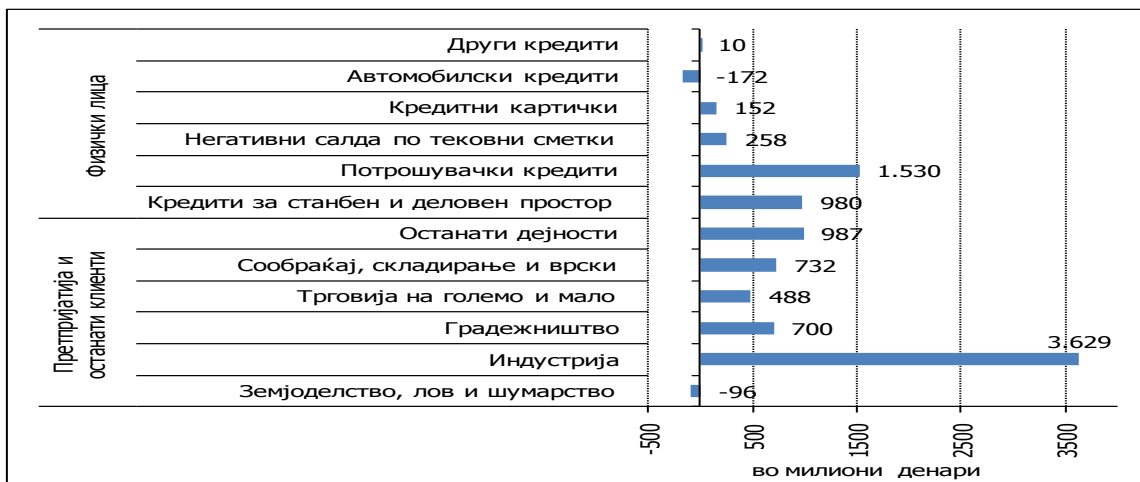
Графикон 2.3.6
Апсолутен и релативен полугодишен и годишен раст на кредитите според секторската структура

Извор на податоци: НБРМ, врз основа на податоците доставени од страна на банките

опфаќаа 61,0% од вкупните кредити (полугодишно зголемување за 0,4 процентни поени), додека кредитите на населението учествуваа со 38,8%.

Графикон 2.3.7
Апсолутен раст на кредитната изложеност во првото полугодие од 2010 година, по одделни дејности/кредитни производи

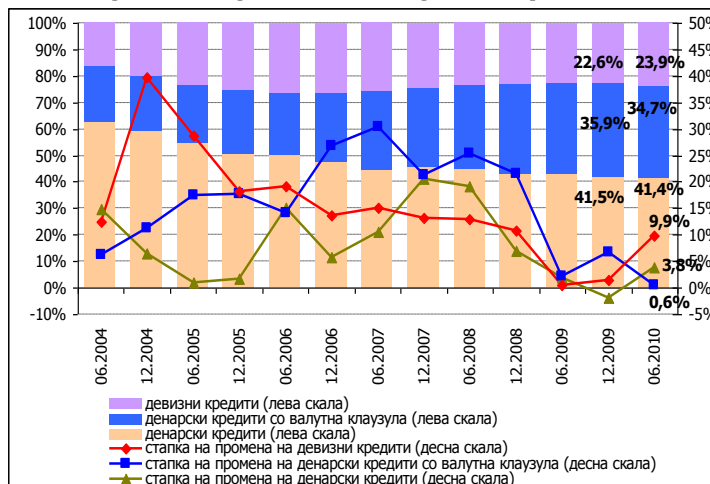

Извор на податоци: НБРМ, врз основа на податоците доставени од страна на банките.

Во првото полугодие од 2010 година, најголем дел од кредитната поддршка на банките била насочена кон клиентите од дејноста „индустрија“. Од друга страна, во истиот период, потрошувачките кредити биле најзначајниот кредитен производ испорачан од страна на банките кај секторот „население“.

Кредитите со валутна компонента (девизни кредити и кредити во денари со валутна клаузула) го задржаа најголемото учество во вкупните кредити. На 30.06.2010 година, тие опфаќаа **58,6% од вкупните кредити**. Притоа, подинамичен полугодишен раст, од 9,9% односно за 3.884 милиони денари, прикажаа девизните кредити (растот во целост се должи на зголемувањето на девизните кредити одобрени на резиденти, наменети за плаќања во земјата). Денарските кредити во првото полугодие на 2010 година пораснаа за 3,8%, односно за 2.730 милиони денари, а кредитите во денари со валутна клаузула забележаа релативно умерен

Графикон 2.3.8
Валутна структура и полугодишни стапки на раст на кредитите според валутата

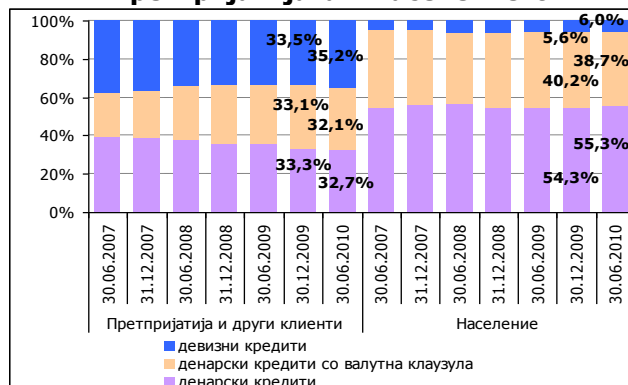

Извор на податоци: НБРМ, врз основа на податоците доставени од страна на банките.

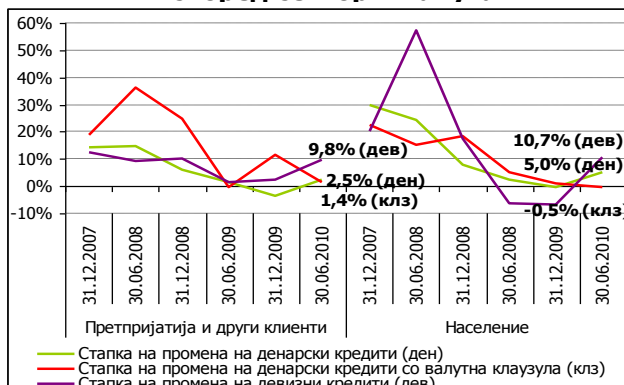
полугодишен раст од 0,6% односно 351 милиони денари.

Кредитирањето со валутна компонента и понатаму во поголема мера е значајно за корпоративниот сектор.

Графикон 2.3.9
Валутна структура на кредитите на претпријатијата и населението

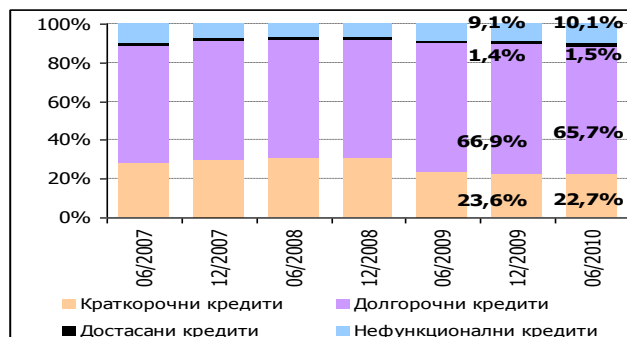
Графикон 2.3.10
Полугодишни стапки на раст на кредитите според сектор и валута

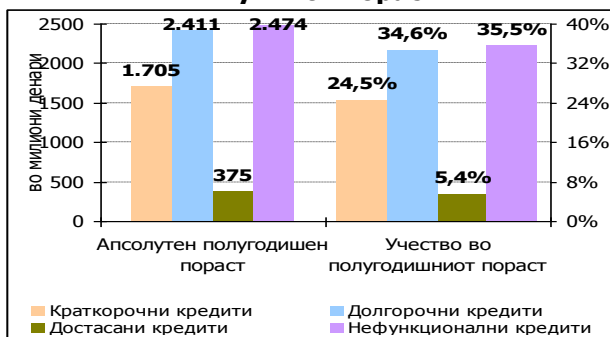
Извор на податоци: НБРМ, врз основа на податоците доставени од страна на банките.

Зацврстувањето на доминантното место на долгорочните кредити и брзиот раст на нефункционалните кредити претставуваат основни обележја на рочната структура на кредитната активност на банките во првото полугодие на 2010 година. На полугодишна основа, **долгорочните кредити** забележаа раст за 2,1%, којшто во најголема мера (со придонес од 64,1%) беше условен од растот на долгорочното кредитирање на претпријатијата. **Нефункционалните кредити** прикажаа побрз полугодишен раст за 15,7%, при што најголем придонес во растот од 64,6% забележаа нефункционалните кредити на претпријатијата. Од друга страна, и покрај тоа што **краткорочните кредити** остварија раст од 4,4% во првото полугодие од 2010 година, сепак, нивното учество во рочната структура на кредити се намали за 1,0 процентен поен. Најголем придонес во растот на овие кредити имаа кредитите на претпријатијата со 78,1%.

Графикон 2.3.11
Рочна структура на вкупните кредити на нефинансиските субјекти

Графикон 2.3.12
Апсолутен полугодишен пораст на кредитите според рочноста и учеството во вкупниот пораст

Извор на податоци: НБРМ, врз основа на податоците доставени од страна на банките.

На 30.06.2010 година, просечната преостаната рочност (изразена како просечен период до достасување во години) беше најдолга кај кредитите¹⁴ за набавка и реновирање станбен и деловен простор (8,7 години), а најкраток период до достасување се забележува кај кредитите кон дејноста „градежништво“ (речиси 2 години). Кај повеќето дејности просечната преостаната рочност на кредитите се движи меѓу две и три години.

Табела бр. 2.3.1

Просечна преостаната рочност на кредитите одобрени на нефинансиски субјекти (по дејности и кредитни производи), со состојба на 30.06.2010 година

Опис - дејност на правните лица или кредитен производ за физички лица	Просечен период до достасување (во години)
Земјоделство, лов и шумарство	2,65
Индустрија	2,40
Градежништво	1,99
Трговија на големо и мало	2,57
Сообраќај, складирање и врски	2,44
Хотели и ресторани	3,29
Активности во врска со недвижен имот	2,04
Кредити за станбен и деловен простор	8,74
Потрошувачки кредити	3,74
Автомобилски кредити	2,58

Извор на податоци: НБРМ, врз основа на податоците доставени од страна на банките.

Распределбата на кредитите по одделни групи банки ја потврдува доминантната позиција на групата големи банки во банкарскиот систем. Имено, групата големи банки има најголемо учество во рамките на сите структурни категории на кредитите. Исто така, на полугодишна основа се забележани одредени промени во распределбата на кредитите, во насока на зголемување на значењето на девизните и денарските кредити со валутна клаузула во валутната структура и пораст на учеството на нефункционалните и достасаните кредити кај групата средни банки.

Табела бр. 2.3.2

Распределба на кредитите по одделни групи банки

Структури на кредитите		31.12.2009				30.06.2010			
		Големи банки	Средни банки	Мали банки	Вкупно	Големи банки	Средни банки	Мали банки	Вкупно
Секторска структура	Претпријатија	71,4%	26,7%	1,9%	100,0%	70,2%	27,9%	1,9%	100,0%
	Население	68,3%	29,3%	2,4%	100,0%	69,0%	28,6%	2,4%	100,0%
	Други клиенти	54,4%	44,8%	0,9%	100,0%	58,3%	41,0%	0,7%	100,0%
Рочна структура	Краткорочни	72,5%	26,1%	1,4%	100,0%	72,0%	25,9%	2,1%	100,0%
	Долгорочни	70,0%	28,2%	1,8%	100,0%	69,7%	28,5%	1,8%	100,0%
	Достасани	64,7%	31,3%	4,1%	100,0%	60,7%	36,8%	2,5%	100,0%
	Нефункционални	66,4%	28,1%	5,5%	100,0%	65,7%	30,1%	4,2%	100,0%
Валутна структура	Денарски	78,1%	18,5%	3,5%	100,0%	79,2%	17,4%	3,4%	100,0%
	Денарски со клаузула	58,9%	39,4%	1,7%	100,0%	57,5%	40,5%	2,0%	100,0%
	Девизни	73,4%	26,4%	0,1%	100,0%	70,9%	29,1%	0,1%	100,0%

Извор на податоци: НБРМ, врз основа на податоците доставени од страна на банките.

Основните обележја на секторската и рочната структура на кредитите на банкарскиот систем се пресликува и кај одделните групи банки. Позначителни разлики помеѓу одделните групи банки се забележуваат во валутната структура на кредитите, особено кај учеството на кредитите со валутна компонента

¹⁴ Просечната преостаната рочност е пресметна за редовните кредити.

коешто е значително повисоко кај групата средни банки, во споредба со останатите две групи.

Табела бр. 2.3.3

Структурни карактеристики на кредитите кај одделните групи банки

Структура на кредити		31.12.2009			30.06.2010		
		Големи банки	Средни банки	Мали банки	Големи банки	Средни банки	Мали банки
Секторска структура	Претпријатија	61,7%	58,3%	54,5%	61,4%	60,3%	55,7%
	Население	38,1%	41,3%	45,4%	38,4%	39,4%	44,3%
	Други клиенти	0,2%	0,4%	0,1%	0,2%	0,3%	0,1%
	Вкупно	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Рочна структура	Краткорочни	23,3%	21,3%	15,2%	23,4%	20,8%	22,3%
	Долгорочни	66,8%	68,0%	58,4%	65,7%	66,4%	55,9%
	Достасани	1,3%	1,6%	2,7%	1,3%	2,0%	1,8%
	Нефункционални	8,6%	9,2%	23,7%	9,5%	10,8%	20,0%
	Вкупно	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Валутна структура	Денарски	46,2%	27,6%	68,9%	47,1%	25,5%	66,8%
	Денарски со валутна каузула	30,1%	50,9%	29,5%	28,6%	49,9%	32,3%
	Девизни	23,7%	21,5%	1,6%	24,3%	24,6%	0,9%
	Вкупно	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

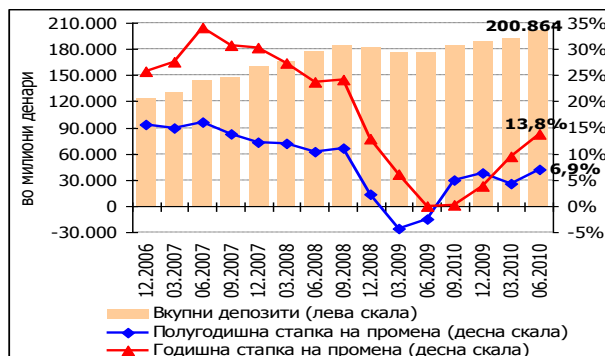
Извор на податоци: НБРМ, врз основа на податоците доставени од страна на банките.

2.5 Депозитна активност на банките

Стеснувањето на дефицитот во надворешнотрговската размена и смирување на неизвесноста и психолошките притисоци поврзани со ефектите од економско-финансиската криза, како и стабилизирањето на движењата на девизниот пазар, во првата половина на 2010 година, придонесоа за натамошно постепено заживување на динамиката на депозитите на нефинансиските субјекти. Воедно, прекилот на валутната трансформација на депозитите, којшто започна во последниот квартал на 2009 година, продолжи и во првата половина на 2010 година. На 30.06.2010 година, вкупните депозити на нефинансиските субјекти изнесуваа 200.864 милиони денари и во однос на крајот на 2009 година забележаа раст од 12.989 милиони денари, односно за 6,9%. Побрзиот полугодишен и годишен раст на депозитите во однос на кредитите ја потврдува поголемата внимателност на банките во создавањето нови кредитни пласмани и нивната склоност за вложување во инструменти со незначителен кредитен ризик. Во првата половина на 2010 година, депозитите кај сите групи банки забележаа раст, при што најголем раст од 16,3% оствари групата средни банки. Со тоа, оваа група банки создаде 54,0% од вкупниот полугодишен раст на депозитите на нефинансиските субјекти.

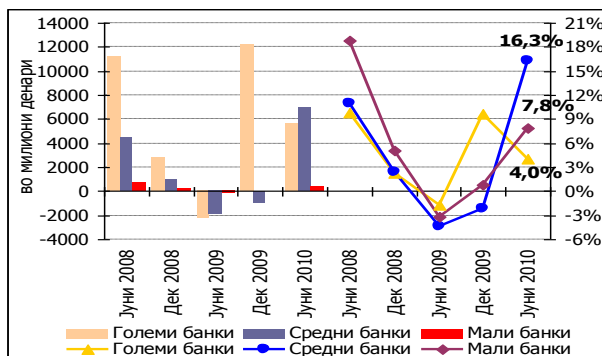
Графикон бр. 2.4.1

Динамика на вкупните депозити на нефинансиските субјекти, со годишен и полугодишен раст

Графикон бр. 2.4.2

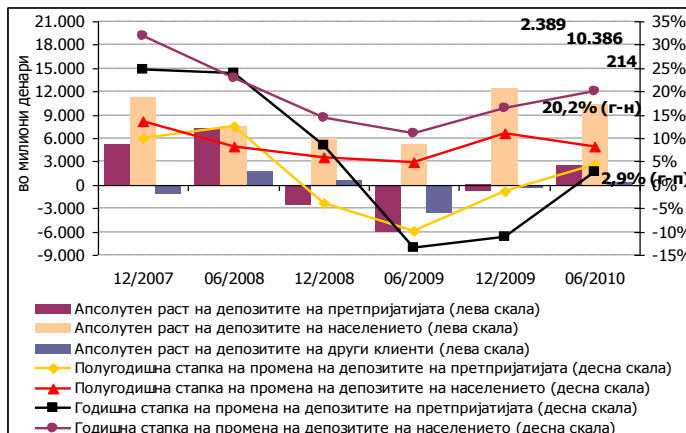
Апсолутен и релативен полугодишен раст на депозитите по одделни групи банки

Извор на податоци: НБРМ, врз основа на податоците доставени од страна на банките.

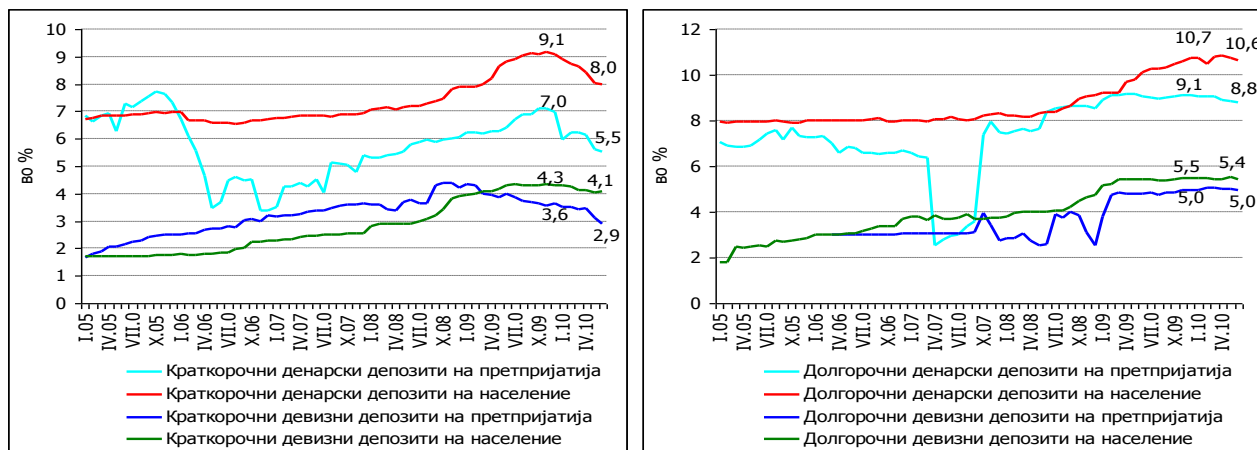
Растот на депозитите во првата половина на 2010 година беше пресликан и во нивната секторска структура. Депозитите на претпријатијата во првата половина на 2010 година забележаа раст од 2.389 милиони денари, односно за 4,4%, што е прв остварен полугодишен пораст од првото полугодие на 2008 година. Сепак, депозитите на населението останаа главен двигател на динамиката на вкупните депозити на нефинансиските субјекти. Во првото полугодие на 2010 година, тие забележаа раст од 8,3% и формираа 80,0% од вкупниот полугодишниот раст на депозитите. Со тоа, учеството на депозитите на населението во вкупното депозитното јадро на банките во првото полугодие на 2010 година се зголеми за 0,8 процентни поени и на 30.06.2010 година изнесуваше 67,6%.

Графикон бр. 2.4.3
Апсолутен и релативен полугодишен и годишен раст на депозитите според секторската структура

Извор на податоци: НБРМ, врз основа на податоците доставени од страна на банките

Графикон бр. 2.4.4
Движење на каматните стапки на депозитите

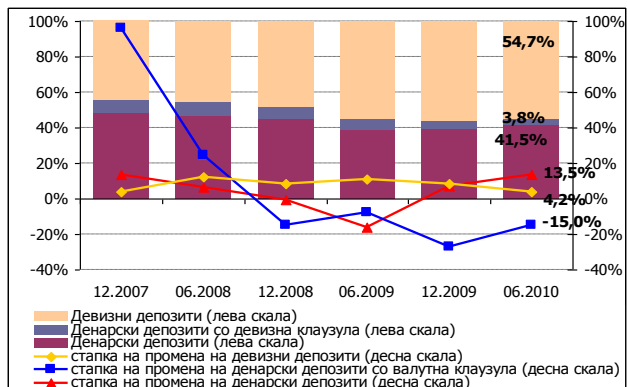
Извор на податоци: НБРМ, врз основа на податоците доставени од страна на банките.

Стабилизирањето на движењата на девизниот пазар и постојните разлики меѓу приносите на денарските и девизните депозити, во првата половина на 2010 година, овозможија промени на валутните склоности на депонентите, во насока на поголема склоност за штедење во денари. Во првото полугодие на 2010 година, денарските депозити беа главен носител на растот на вкупните депозити на нефинансиските субјекти со придонес од 76,4%. Со тоа нивното учество во валутната структура на депозитите се зголеми на полугодишна основа за 2,4 процентни

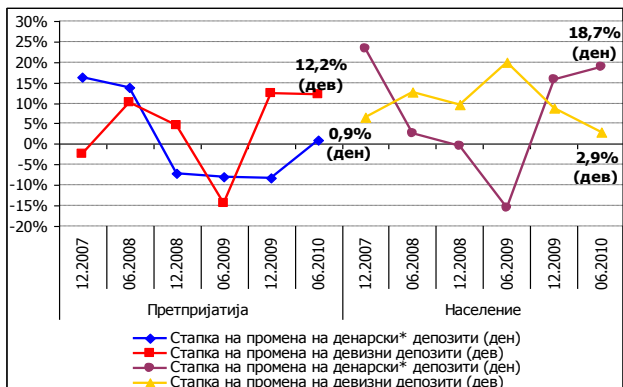

поени. Од друга страна, во првата половина на 2010 година забави растот на девизните депозити, при што нивниот придонес во вкупниот раст на депозитите се сведе на 33,9%. Денарските депозити со валутна клаузула забележаа пад од 15,0% во првата половина од 2010 година. Растот на денарските депозити во првата половина на 2010 година беше поизразен кај населението, додека девизните депозити беа основен двигател за полугодишниот раст на депозитите на претпријатијата.

Графикон бр. 2.4.5
Валутна структура и полугодишен раст на депозитите според валутата

Графикон бр. 2.4.6
Полугодишен раст на депозитите според валутата и секторот

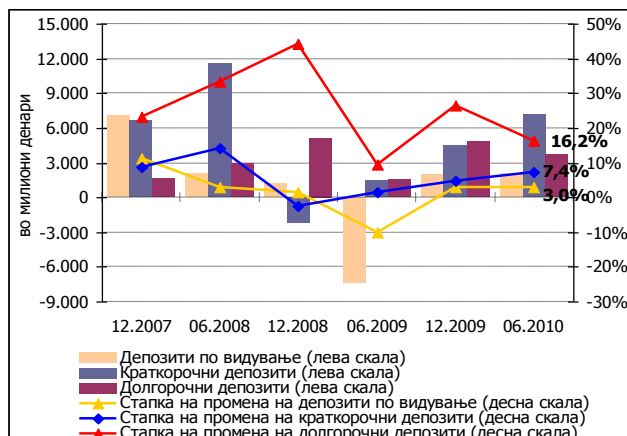

Извор на податоци: НБРМ, врз основа на податоците доставени од страна на банките.

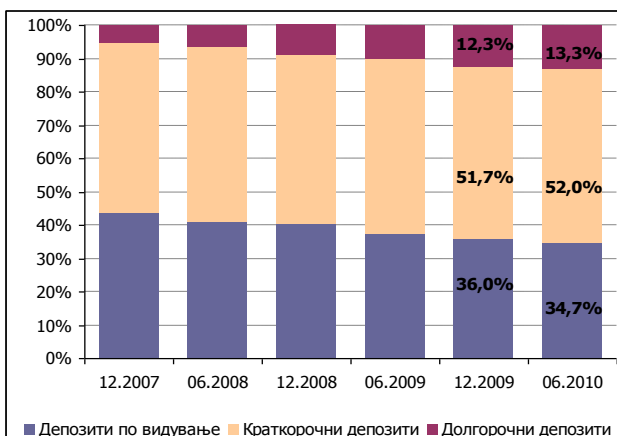
* За потребите на графиконот 2.4.6, денарските депозити ги опфаќаат и депозитите во денари со валутна клаузула.

Проактивната каматна политика на банките во насока на стимулирање на долгорочното штедење (сосема благиот пад на каматните стапки на долгорочните депозити, наспроти нешто поизразеното намалување на каматните стапки на краткорочните депозити) се одразија врз **рочната структура на депозитите во првото полугодие на 2010 година, преку одржување на трендот на забрзан раст на долгорочните депозити**. Така, долгорочните депозити остварија полугодишна стапка на раст од 16,2%, односно за 3.729 милиони денари и го зголемија учеството во структурата за еден процентен поен. Од друга страна, продолжи трендот на постојано намалување на учеството на депозитите по видување во рочната структура и на 30.06.2010 година тоа е помало за 1,3 процентни поени, во споредба со крајот на 2009 година. Сепак, краткорочните депозити имаат сè уште најзастапено место во рочната структура на депозитите и воедно формираа 55,7% од полугодишниот пораст на вкупните депозити.

Графикон бр. 2.4.7
Апсолутен и релативен полугодишен
раст на депозитите според рочност

Графикон бр. 2.4.8
Рочна структура на депозитите

Извор на податоци: НБРМ, врз основа на податоците доставени од страна на банките.

Распореденоста на депозитите по одделни групи банки ја потврдува доминантната позиција на групата големи банки во банкарскиот систем. Оваа група банки има најголемо учество речиси во сите категории на депозити, со исклучок на денарските депозити со валутна клаузула каде што групата средни банки има поголемо структурно учество. Воедно, кај денарските депозити со валутна клаузула се забележани и најголеми поместувања во распореденоста по групи банки, во споредба со крајот на 2009 година. Поголеми поместувања во насока на зголемување на учеството на групата средни банки, за сметка на пад на учеството на групата големи банки, се забележува и кај депозитите на претпријатијата.

Табела бр. 2.4.1
Распореденост на депозитите по одделни групи банки

Структури на депозитите		31.12.2009				30.06.2010			
		Големи банки	Средни банки	Мали банки	Вкупно	Големи банки	Средни банки	Мали банки	Вкупно
Секторска структура	Претпријатија	71,1%	25,5%	3,4%	100,0%	63,1%	33,2%	3,7%	100,0%
	Население	76,4%	21,7%	1,9%	100,0%	76,5%	21,6%	1,9%	100,0%
	Други клиенти	66,9%	24,5%	8,6%	100,0%	70,2%	22,4%	7,4%	100,0%
Рочна структура	По видување	75,2%	21,1%	3,7%	100,0%	73,0%	23,6%	3,4%	100,0%
	Краткорочни	75,2%	22,8%	2,0%	100,0%	72,9%	24,8%	2,3%	100,0%
	Долгорочни	69,4%	28,4%	2,2%	100,0%	69,2%	28,8%	2,0%	100,0%
Валутна структура	Денарски	74,1%	21,8%	4,1%	100,0%	74,2%	21,9%	3,9%	100,0%
	Денарски со клаузула	74,9%	20,2%	4,9%	100,0%	45,8%	48,7%	5,5%	100,0%
	Девизни	74,7%	23,9%	1,4%	100,0%	73,0%	25,5%	1,5%	100,0%

Извор на податоци: НБРМ, врз основа на податоците доставени од страна на банките.

Доминантното место на депозитите на населението е карактеристично за секторската структура на депозитите на сите групи банки, при што е особено изразено кај групата големи банки, а најмалку е забележливо кај групата мали банки. Од аспект на

рочната структура, кај сите групи банки главна позиција имаат краткорочните депозити, а најголема застапеност на долгорочните депозити има кај групата средни банки. Девизните депозити се најзастапени во валутната структура на депозитите кај групите големи и средни банки, додека само кај групата мали банки преовладуваат денарските депозити. Полугодишниот пораст на денарските депозити за 13,7% кај групата големи банки и на денарските депозити со валутна клаузула за 105,5% кај групата средни банки, придонесе за зголемување на учеството на овие категории депозити во валутните структури на депозитите на овие групи банки.

Табела 2.4.2
Структури на депозитите по одделни групи банки

Структура на депозитите		31.12.2009			30.06.2010		
		Големи банки	Средни банки	Мали банки	Големи банки	Средни банки	Мали банки
Секторска структура	Претпријатија	27,9%	32,5%	37,8%	24,8%	38,0%	39,6%
	Население	68,5%	63,2%	48,9%	71,4%	58,5%	49,6%
	Други клиенти	3,6%	4,3%	13,3%	3,8%	3,5%	10,8%
	Вкупно	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Рочна структура	По видување	36,4%	33,2%	50,5%	35,0%	32,9%	44,9%
	Краткорочни	52,2%	51,5%	39,1%	52,3%	51,7%	45,1%
	Долгорочни	11,4%	15,3%	10,4%	12,7%	15,4%	10,0%
	Вкупно	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Валутна структура	Денарски	38,8%	37,2%	61,0%	42,5%	36,5%	60,7%
	Денарски со валутна каузула	4,8%	4,2%	8,8%	2,4%	7,4%	7,8%
	Девизни	56,4%	58,6%	30,2%	55,1%	56,1%	31,5%
	Вкупно	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Извор на податоци: НБРМ, врз основа на податоците доставени од страна на банките.

3. Ризици во работењето на банките

Во првата половина од 2010 година, ризичниот профил на банките во Република Македонија не се промени значително. Кредитниот ризик остана доминантен ризик и ја зајакна својата улога во спектарот ризици со кои се соочуваат банките. И покрај промената на деловниот циклус во македонската економија којашто започна при крајот на 2009 година, сепак бавното закрепнување на корпоративниот сектор, а следствено на тоа и на секторот „население“, предизвика натамошно намалување на нивната способност за сервисирање на долгот кон банките. Тоа доведе до натамошна нагорна преоцена на кредитниот ризик од страна на банките, што се одрази преку позасилена миграција на клиентите кон повисоки категории на ризик и утврдување повисоки исправки на вредноста за очекуваните кредитни загуби на банките. Овој процес е сосема очекуван во посткризниот период, во услови на сè уште неповолни економски услови и ограничени извори за рефинансирање на обврските на клиентите од страна на банките. Секако, кон тоа придонесува и процесот на „зреење“ на кредитното портфолио на банките коешто беше создадено во период на економски просперитет и прекумерен оптимизам меѓу економските субјекти, што меѓу другото се одрази со потценетост на преземениот кредитен ризик од страна на банките. **Индириктниот кредитен ризик**, како посебна компонента на кредитниот ризик и понатаму е мошне значаен во работењето на банките. Вградувањето заштитни клаузули во бројни кредитни производи на банките го намалува значењето на валутниот и каматниот ризик во нивното работење, но ја зацврстува улогата на кредитниот ризик. Дополнително на ова, некои од банките во Република Македонија се изложени и на **ризик од концентрација** во нивните кредитни портфолија, особено кај кредитната изложеност кон корпоративниот сектор. Од друга страна, во првата половина од 2010 година, **ликвидносниот ризик** го намали своето значење во работењето на банките. Ликвидноста на банките значително се подобри, што во основа претставува одраз на сè уште големата претпазливост во нивното деловно однесување, но и на прудентно-регулаторната мерка на НБРМ за одржување минимална ликвидност од страна на банките. Воедно, негативниот јаз меѓу средствата и обврските на банките коишто достасуваат на пократки рокови се стеснува, што е резултат на јакнењето на ликвидната актива на банките (што пред сè се должи на порастот на портфолиото од безризични хартии од вредност), но и на квалитативното поместување во структурата на пасивата на банките, во насока на извесно зголемување на изворите на финансирање со подолга рочност (долгорочни депозити и долгорочни кредитни линии за финансиска поддршка на корпоративниот сектор). **Валутниот ризик** продолжува да го намалува своето значење во работењето на банките. Јазот меѓу активата и пасивата со девизна компонента, во првата половина од 2010 година, се стеснува, што укажува на помало ниво на валутен ризик за банките. Сепак, стеснувањето на јазот произлегува од две спротивставени движења во билансите на банките - продлабочување на негативниот јаз меѓу активните и пасивните билансни позиции во девизи и проширување на позитивниот јаз меѓу позициите со девизна клаузула. Опасноста од материјализација на **ризикот од несолвентност** на банките во Република Македонија е во контролирани рамки, на што укажуваат и резултатите од стрес-тестирањата за отпорноста на банкарскиот систем на различни хипотетички шокови и симулации. Солвентноста на банкарскиот систем остана висока и на крајот на првата половина од 2010 година. Сопствените средства на банките се зголемија, како резултат на зголемувањето на капиталните фондови преку задржување на дел од добивката на банките за 2009 година, но и преку издавање нови субординирани

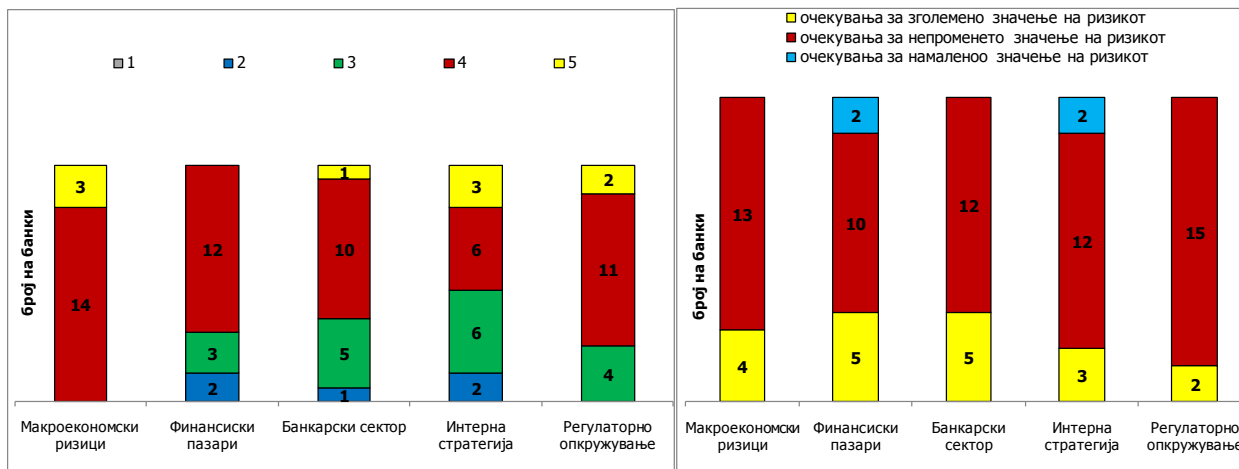
инструменти. Преовладувањето на кредитниот ризик во работењето на банките се потврдува и со фактот што најголем дел од нивните сопствени средства се користат за покривање на овој ризик.

Анкета за согледувањата на банките за ризиците при нивното работење

Во првата половина на 2010 година беше спроведена втората анкета за согледувањата на банките за ризиците при нивното работење. Во Анкетата, банките¹⁵ ги изнесуваат своите согледувања за моменталните и потенцијалните ризици со кои се соочуваат или ќе се соочуваат во своето работење. Анкетата опфаќа пет групи ризици: макроекономски ризици, ризици од финансиските пазари, ризици од банкарскиот сектор, ризици од интерната стратегија на банката и ризици коишто произлегуваат од регулаторното опкружување. Моменталното ниво на секоја од петте групи ризици банките го оценуваат во интервалот од 1 до 5 (1 – ризиците се незначајни за банката, 5 – ризиците се многу значајни за банката), додека идните очекувања се искажуваат преку квалитативната оценка за насоката на ризиците во наредните шест месеци (растечка, опаѓачка или непроменета).

Графикон бр. 3.1.1

Согледувањата на банките за ризиците при нивното работење за првата половина на 2010 година (лево) и нивните очекувања за втората половина на 2010 година (десно)

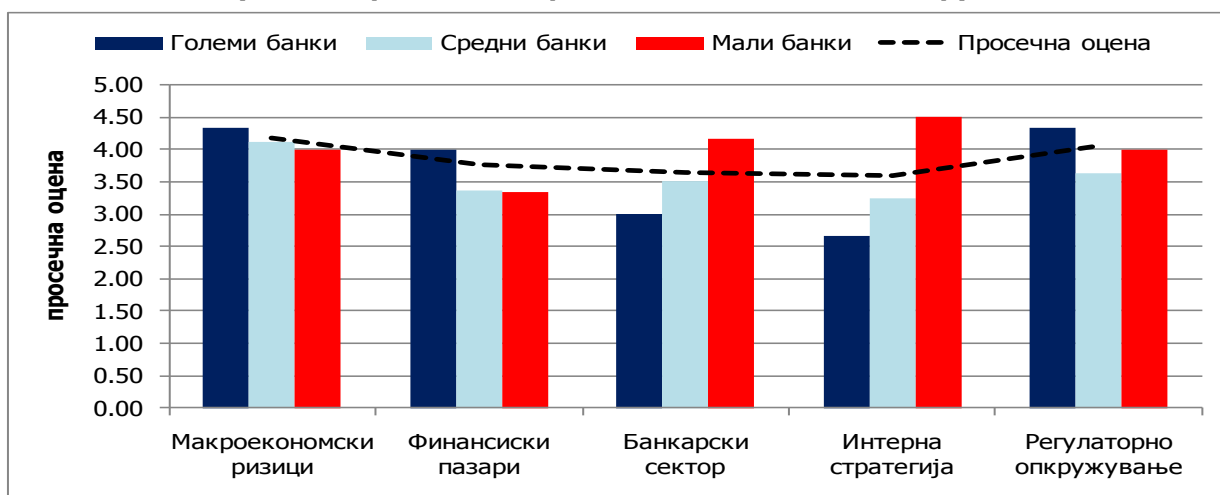
Извор на податоци: Одговори на Анкетата за согледување на ризиците доставени до НБРМ од страна на банките.

Според резултатите од спроведената анализа, сите пет групи ризици имаат просечна оценка којашто се движи во интервалот од 3 до 4, што значи дека банките им даваат речиси подеднаква тежина на сите пет групи ризици. Притоа, ниту една група ризици не е оцената како незначајна, а најголем број од банките очекуваат непроменето влијание на сите пет групи ризици врз нивното работење и во втората половина на 2010 година. Доколку се имаат предвид резултатите од Анкетата спроведена на крајот на 2009 година, може да се заклучи дека состојбите и очекувањата на банките се речиси непроменети. И понатаму **макроекономските ризици** се сметаат за ризици со најголемо влијание врз работењето на банките (просечна оценка од 4,2). На речиси исто

¹⁵ Во анализата на Анкетата се вклучени одговорите добиени од 17 банки во земјата.

ниво според нивното значење се и **ризиците од регулаторното опкружување**. Она што е карактеристично за оваа група ризици е фактот што во споредба со крајот на 2009 година, во првата половина на 2010 година банките ги сметаат овие ризици за позначајни и со поголемо влијание врз нивното работење. Следната група ризици според нивното влијание врз работењето на банките се **ризиците од финансиските пазари** и претставува група ризици со најголем раст во висината на просечната оцена (од 3,3 на крајот на 2009 година, на 3,8 во второто полугодие на 2010 година). Останатите две групи ризици (ризици од банкарскиот сектор и ризици од интерната стратегија на банката) се оценети од страна на банките како ризици со најниско влијание врз нивното работење (просечна оцена од 3,6).

Графикон бр. 3.2.1
Согледувања за ризиците во работењето на банките по групи банки

Извор на податоци: Одговори на Анкетата за согледување на ризиците доставени до НБРМ од страна на банките

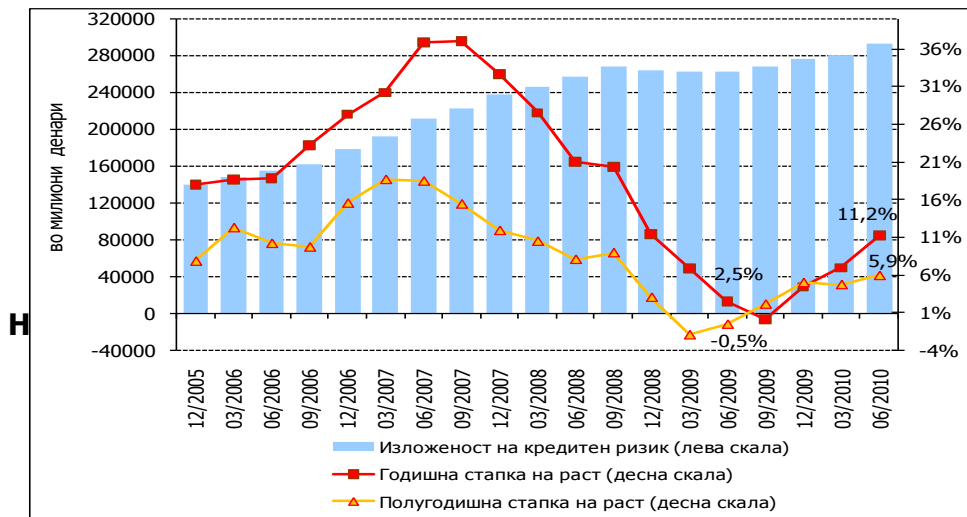
Во графиконот бр. 3.2 е даден преглед на согледувањата за значењето на петте групи ризици по одделни групи банки. Кај групата макроекономски ризици има најголема усогласеност помеѓу одделните групи банки во поглед на нивните согледувања за значењето на овие ризици. Кај останатите групи ризици е видлива значителна разлика, особено помеѓу согледувањата на групата големи и групата средни банки. Тие разлики се највидливи кај ризиците од интерната стратегија и карактеристиките на банката (стратегиски ризик), кај кои просечната оцена на двете групи банки се разликува за речиси две оценки. Слична е состојбата и кај ризиците од банкарскиот сектор и финансиските пазари. Од добиените одговори може да се заклучи дека разликите се резултат на различната големина и различните активности коишто ги вршат овие две групи банки.

3.1. Кредитен ризик

3.1.1. Изложеност на кредитен ризик на банкарскиот систем

На крајот од првата половина од 2010 година, изложеноста на кредитен ризик на банките достигна 292.834 милиони денари, остварувајќи полугодишен раст од 5,9%. И покрај тоа што кредитната активност на банките се зголеми во првата половина од 2010 година, сепак, нивното деловно однесување и понатаму се темели на високо ниво на претпазливост. Потврда за ова е натамошниот раст на пласманите на банките во благајнички записи и државни записи (на полугодишна основа тие се зголемија за 7.654 милиони денари), коишто претставуваа основен двигател на полугодишниот раст на вкупната кредитна изложеност (со придонес во порастот од 46,4%).

Графикон бр. 3.1.1
Движење и стапки на пораст на изложеноста на кредитен ризик на ниво на банкарскиот систем

Извор: НБРМ, врз основа на податоците доставени од страна на банките.

Но и покрај растот на изложеноста на кредитен ризик, којшто во најголема мера се темели на зголемените пласмани во безризични хартии од вредност, поголемиот дел од показателите за ризичност на вкупното кредитно портфолио забележаа влошување. Просечното ниво на ризичност¹⁶ на изложеноста на кредитен ризик на ниво на банкарскиот систем забележа зголемување. Кај изложеноста класифицирана на поединечна основа, носител на ваквото влошување е изложеноста класифицирана во категоријата на ризик „В“.

¹⁶ Просечното ниво на ризичност се пресметува како учество на пресметаната исправка на вредноста и посебната резерва во вкупната изложеност.

Табела 3.1.1

Показатели за квалитетот на кредитното портфолио на банкарскиот систем

Показател	30.06.2009	31.12.2009	30.06.2010
Просечно ниво на ризичност	6,5%	6,5%	6,8%
Учество на „В“, „Г“ и „Д“ во вкупната изложеност на кредитен ризик	7,6%	7,9%	8,6%
Учество на „Д“ во вкупната изложеност на кредитен ризик	3,4%	3,7%	3,9%
Покриеност на „В“, „Г“ и „Д“ со вкупната пресметана исправка на вредност и посебна резерва	85,5%	82,4%	79,6%
Покриеност на нефункционалните кредити со вкупната пресметана исправка на вредност и посебна резерва	н.п.	112,6%	108,2%
Учество на „В“, „Г“ и „Д“ во сопствени средства	57,8%	62,2%	68,2%
Учество на „Д“ во сопствени средства	25,6%	28,8%	31,2%
Пресметана исправка на вредност и посебна резерва/Сопствени средства	49,4%	51,3%	54,3%
Учество на нефункционални кредити-нето од пресметаната исправка на вредност за нефункционални кредити во сопствени средства	н.п.	13,2%	15,0%
Учество на „В“, „Г“ и „Д“ нето од пресметана исправка на вредност и посебна резерва, во сопствени средства	21,8%	23,0%	25,5%
Учество на нефункционални кредити во вкупните кредити*	8,6%	9,1%	10,1%
Учество на кредити со еднократна отплата на главница во вкупните бруто кредити на нефинансиски субјекти	15,0%	16,4%	15,8%
Учество на реструктурирани и пролонгирани кредити во вкупните кредити	10,5%	7,8%	7,3%
Учество на извршените нето-отписи на побарувања во текот на шестмесечниот период во вкупната изложеност на крајот на претходниот шестмесечниот период	0,3%	1,1%	0,3%
Необезбедена изложеност/вкупна изложеност на кредитен ризик кон нефинансиски субјекти	20,2%	25,3%	23,9%
Херфиндал индекс за нефункционални кредити	1.725	1.702	1.729
Херфиндал индекс за вкупна изложеност на кредитен ризик	1.718	1.769	1.728
CR 5 за вкупна изложеност на кредитен ризик	78,5%	79,4%	79,0%

Извор: НБРМ, врз основа на податоците доставени од страна на банките.

* Податокот за 30.06.2009 и за 31.12.2010 е коригиран и е добиен врз основа на книговодствената состојба на сметките на кои се евидентирани нефункционалните кредити.

На 30.06.2010 година, 19,0% од вкупната изложеност на кредитен ризик е класифицирана на групна основа (19,8% на 31.12.2009 година). Најголем дел (89%) од изложеноста класифицирана на групна основа, претставува портфолиото на мали кредити¹⁷, чијашто просечна ризичност изнесува 2,6% (2,5% на 31.12.2009 година). Големата разлика помеѓу просечните нивоа на ризичност на вкупното кредитно портфолио и на портфолиото коешто се класифицира на групна основа, може да биде показател за недоволна покриеност на портфолиото на мали кредити со пресметана исправка на вредноста и посебна резерва, како потенцијален извор на дополнителни загуби за банките.

¹⁷ Просечната ризичност на остатокот од изложеноста на групна основа, хомогените потпортфолија на слични финансиски инструменти коишто не се оштетени на поединечна основа, во првото полугодие не се промени и изнесува 0,3%.

Табела бр. 3.1.2

Просечна ризичност на изложеноста на кредитен ризик

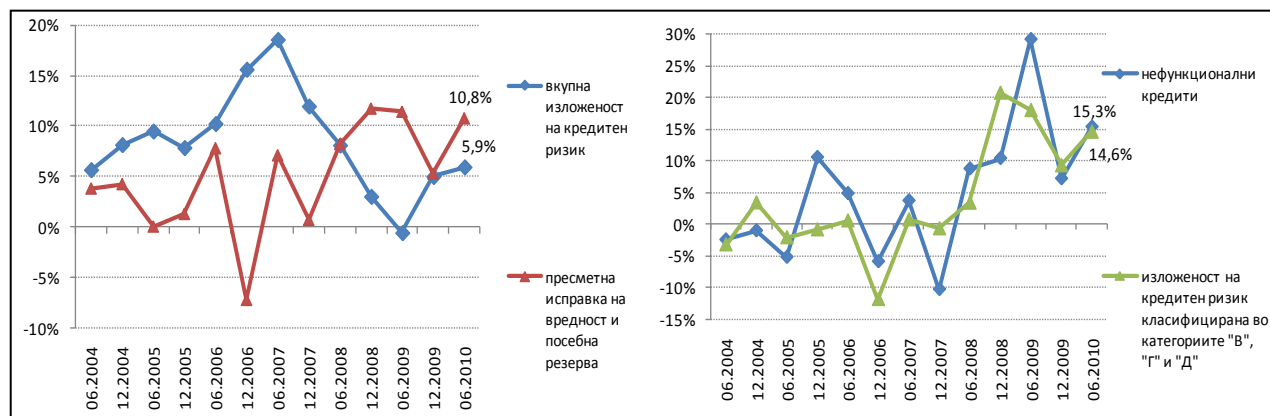
Датум	Просечна ризичност според тип на класификација на изложеноста и според категории на ризик																	
	Изложеност класифицирана на поединечна основа (во %)						Изложеност класифицирана на групна основа (во %)						Вкупна изложеност (во %)					
	А	Б	В	Г	Д	вкупно	А	Б	В	Г	Д	вкупно	А	Б	В	Г	Д	вкупно
31.12.2009	0,6	10,5	27,1	58,2	94,4	7,4	1,1	11,7	36,3	50,0	99,5	2,3	0,7	10,8	28,4	58,2	94,4	6,5
30.06.2010	0,6	10,5	29,8	54,0	94,3	7,9	1,1	11,2	33,8	50,0	100,0	2,3	0,7	10,7	30,0	54,0	94,3	6,8
Промена во процентни поени	0,0	0,0	2,7	-4,1	-0,1	0,4	0,0	-0,5	-2,5	0,0	0,5	0,0	0,0	-0,1	1,6	-4,1	-0,1	0,3

Извор: НБРМ, врз основа на податоците доставени од страна на банките.

При умерениот раст на вкупната изложеност на кредитен ризик и забрзаната миграција на постоечката изложеност кон категориите со повисоко ниво на ризичност, учеството на изложеноста класифицирана во категориите на ризик „В“, „Г“ и „Д“ во вкупната изложеност на кредитен ризик се зголеми за **0,7 процентни поени**. Истовремено, се намали степенот на покриеност на изложеноста класифицирана во категориите на ризик „В“, „Г“ и „Д“ со пресметаната исправка на вредноста и посебна резерва.

Графикон бр. 3.1.2

Полугодишна стапка на раст на компонентите на показателите за кредитен ризик

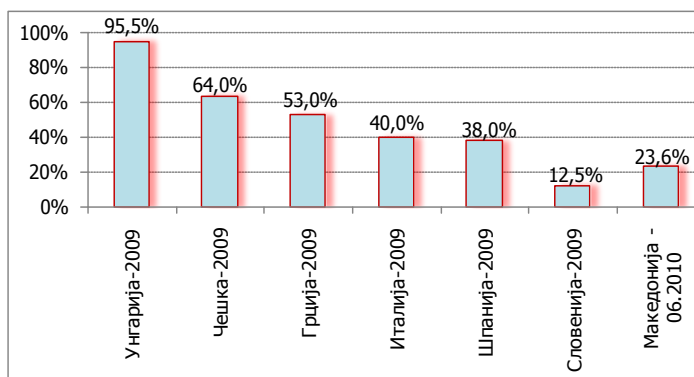

Извор на податоци: НБРМ, врз основа на податоците доставени од страна на банките.

Графикон бр. 3.1.3

Годишна стапка на раст на нефункционалните кредити, по одделни земји

Од сите компоненти на изложеноста, **највисока годишна стапка на раст (од 23,6%) забележаа нефункционалните кредити, што придонесе да се намали нивната „покриеност“ со пресметаната исправка на вредноста**. Нивниот раст учествува со 14,9% во полугодишниот пораст на

Извор: „NPL Europe“ Issue 2, June 2010, PWC.

вкупната изложеност на кредитен ризик (анекс бр. 8 - Нефункционални кредити и пресметана исправка на вредноста за нефункционалните кредити, на ниво на банкарскиот систем - секторска структура). **Сепак, годишната стапка на раст на нефункционалните кредити на банкарскиот систем на Република Македонија се наоѓа меѓу пониските стапки, во споредба со избраните анализирани земји.**

Притоа доколку се оствари екстремно сценарио за целосна ненаплатливост на изложеноста во „В“, „Г“ и „Д“ и на нефункционалните кредити, за покривање на загубите би биле апсорбирани 25,5% и 15,0%, соодветно од сопствените средства на банките. Притоа, стапката на адекватност на капиталот би се намалила од тековните 16,5% на 12,3% и на 14,0%, соодветно.

Кредитите со еднократна отплата на главница, коишто по својата природа вклучуваат поголем кредитен ризик забележаа полугодишен раст од 10,8%, но го намалија своето учество во вкупните бруто-кредити на нефинансиски субјекти. Наспроти нив, реструктурираните и пролонгираните кредити забележаа полугодишно намалување од 5,2% што придонесе да се намали нивното учество во вкупните кредити на банкарскиот систем за 0,5 процентни поени на полугодишна основа.

Во првото полугодие од 2010 година, отпишаните побарувања од страна на банките беа повисоки за 12,1% во однос на побарувањата коишто беа отпишани во првите шест месеци од 2009 година. Притоа, од претходно отпишаните побарувања се наплатија 59 милиони денари. И покрај тоа што најголемото полугодишно намалување се забележа кај нето отпишаните денарски побарувања од нефинансиски правни лица (за 740 милиони или 35,5%), оваа ставка учествува со 77,5% во вкупните нето отпишани побарувања.

Табела бр. 3.1.3
Износ и структура на отпишаните побарувања

Период	Нето отпис на побарувања од нефинансиски лица (во мил.ден.)			Секторска структура на отпишаните побарувања		Валутна структура на отпишаните побарувања		
	Отпишани побарувања	Наплатени претходно отпишани побарувања	Нето-отпис	Нефинансиски правни лица	Физички лица	Денари	Денари со валутна клаузула	Девизи
Прво полугодие на 2008	1526	204	1322	87,8%	12,2%	79,1%	17,8%	25,4%
Прво полугодие на 2009	751	58	693	90,4%	9,6%	34,0%	192,4%	0,5%
Прво полугодие на 2010	836	59	777	101,9%	-1,9%	96,3%	3,2%	0,5%

Извор: НБРМ, врз основа на податоците доставени од страна на банките.

На крајот на првата половина од 2010 година, необезбедениот дел од кредитното портфолио се намали за 1,4 процентни поени. Притоа, ваквото движење во голема мера ги отсликува построгите кредитни стандарди на банките во делот на барањата за соодветно обезбедување. Структурата на обезбедениот дел од кредитното портфолио не е многу променета во однос на крајот на минатата година. Обезбедениот дел од кредитното портфолио кај секторот „физички лица“ зафаќа 62,0% (62,2% на 31.12.2009 година), додека кај кредитната изложеност кон секторот

„претпријатија и други клиенти“ - 87,7% (84,3% на 31.12.2009 година) од вкупната изложеност кај одделните сектори.

Значајноста на индиректниот кредитен ризик во вкупниот профил на ризичност на банките и понатаму е на релативно високо ниво. На 30.06.2010 година, 83,4% од вкупните кредити кон нефинансиски субјекти се со прилагодлива каматна стапка, којашто е променлива според одлука на надлежен орган на банка (85,1% на 31.12.2009 година). Користените валутни заштитни клаузули од страна на банките, (денарски кредити со валутна клаузула) кај секторите „физички лица“ и „претпријатија и други клиенти“ учествуваа со 38,7% и 32,0%, соодветно во вкупните кредити кон овие сектори. Ако кон овие кредити се додаде и износот на девизни кредити од 20.612 милиони денари коишто се наменети за плаќање во земјата (коишто по својата суштина се исти како и денарските кредити со девизна клаузула), тогаш вкупниот износ на кредити со вградена заштитна клаузула од страна на банките во однос на можната промена на девизниот курс на денарот изнесува 83.076 милиони денари, или 46% од вкупните кредити (78.775 милиони денари на 31.12.2009 година) (види 3.4 Валутен ризик - Резултати од прашалникот доставен до банките за нивната изложеност на индиректен кредитен ризик).

На крајот од првото полугодие од 2010 година концентрацијата на изложеноста на кредитен ризик забележа намалување, при што Херфиндал-индексот е близу до горната граница за концентрација од 1.800 поени. Сепак, според секторската и валутната структура, највисока концентрација се забележа кај изложеноста кон секторот „физички лица“, и тоа кај кредитните картички (5.016 индексни поени) и кај денарската изложеност на кредитен ризик (од 1.866 индексни поени).

3.1.2 Изложеност на кредитен ризик кај одделните групи банки

На крајот од првото полугодие од 2010 година, сите групи банки остварија позитивни стапки на раст на изложеноста на кредитен ризик. Двигател на растот е групата големи банки, со придонес од 53,6%, по која следи групата средни банки со придонес во порастот од 35,8% (анекс бр. 10 - Изложеност на кредитен ризик и пресметана исправка на вредноста, по одделните групи банки - секторска структура).

Кај групата големи банки, на крајот од првото полугодие од 2010 година сите показатели за квалитетот на кредитното портфолио се влошија. Оваа група учествува со 66,2% во вкупната изложеност на кредитен ризик класифицирана во категориите на ризик „В“, „Г“ и „Д“ (63,3% на 31.12.2009 година). Притоа, и покрај полугодишниот раст на пресметаната исправка на вредноста кај оваа група банки (за 13,5%), покриеноста на изложеноста класифицирана во категориите на ризик „В“, „Г“ и „Д“ и на нефункционалните кредити со пресметаната исправка на вредноста се намалува. Растот на нефункционалните кредити кај големите банки е истовремено и главен двигател на полугодишниот раст на нефункционалните кредити на ниво на банкарскиот систем. Тие забележаа полугодишен пораст од 14,4% со што создадоа 61,5% од растот на вкупните нефункционални кредити во банкарскиот систем (анекс бр. 11 - Нефункционални кредити и пресметана исправка на вредноста за нефункционални кредити, по одделните групи банки - валутна структура).

Табела 3.1.4

Показатели за степенот на ризичност на изложеноста на кредитен ризик кај одделните групи банки

Показател	Големи банки			Средни банки			Мали банки		
	30.06.2009	31.12.2009	30.06.2010	30.06.2009	31.12.2009	30.06.2010	30.06.2009	31.12.2009	30.06.2010
Учество во вкупната изложеност на кредитен ризик	69,5%	70,7%	69,7%	25,8%	25,0%	25,7%	4,7%	4,3%	4,6%
Просечно ниво на ризичност	6,8%	6,6%	7,2%	5,1%	5,6%	5,8%	9,3%	9,9%	6,2%
Учество на „В“, „Г“ и „Д“ во вкупната изложеност на кредитен ризик	7,4%	7,1%	8,1%	7,6%	9,7%	10,0%	10,5%	11,0%	7,1%
Учество на „Д“ во вкупната изложеност на кредитен ризик	3,5%	3,6%	4,1%	2,4%	3,0%	3,2%	7,1%	8,6%	5,3%
Покриеност на „В“, „Г“ и „Д“ со вкупната пресметана исправка на вредност и посебна резерва	92,3%	93,8%	88,8%	66,8%	57,3%	58,1%	88,6%	90,5%	88,3%
Покриеност на нефункционалните кредити со вкупната пресметана исправка на вредност и посебна резерва	н.п.	123,6%	122,7%	н.п.	85,7%	78,3%	н.п.	119,0%	99,2%
Учество на „В“, „Г“ и „Д“ во сопствени средства	65,7%	67,4%	75,7%	57,3%	70,4%	52,4%	26,1%	25,4%	18,9%
Учество на „Д“ во сопствени средства	30,9%	34,3%	38,2%	17,9%	21,7%	24,3%	17,5%	19,8%	14,1%
Пресметана исправка на вредност и посебна резерва/Сопствени средства	60,7%	63,3%	67,3%	38,3%	40,5%	44,5%	23,1%	23,0%	16,7%
Учество на нефункционални кредити-нето од пресметаната исправка на вредност за нефункционални кредити во сопствени средства	н.п.	12,2%	12,7%	н.п.	21,2%	26,8%	н.п.	2,5%	2,3%
Учество на „В“, „Г“ и „Д“ нето од пресметана исправка на вредност и посебна резерва, во сопствени средства	23,1%	21,7%	24,9%	27,9%	35,8%	38,2%	5,0%	4,2%	2,9%
Учество на нефункционални кредити во вкупните кредити	8,3%	8,6%	9,5%	8,4%	9,2%	10,8%	22,2%	23,7%	20,0%
Учество на кредити со еднакратна отплата на главница во вкупните бруто кредити на нефинансиски субјекти	13,2%	13,2%	14,5%	19,3%	19,0%	19,4%	17,4%	12,4%	9,3%

Извор: НБРМ, врз основа на податоците доставени од страна на банките.

Паралелно со највисокото учество на изложеноста во „В“, „Г“ и „Д“ во кредитното портфолио на групата средни банки, нивото на покриеност на оваа категорија изложеност со пресметаната исправка на вредноста е најниско кај оваа група банки, во споредба со останатите групи банки и банкарскиот систем во целина. Исто така, просечната ризичност на кредитното портфолио кај средните банки е најниска. Во услови на влошени остварувања на корпоративниот сектор и секторот „физички лица“, овие показатели може да укажуваат на сè уште присутните разлики во начинот на оцена на кредитниот ризик помеѓу групите банки, што се одразува и на класификацијата на изложеноста на кредитен ризик и висината на пресметаната исправка на вредноста и посебната резерва.

За разлика од претходните квартали, кога просечната ризичност беше највисока кај групата мали банки, оваа група банки, и покрај умерениот пораст на изложеноста на кредитен ризик, имаше подобри показатели за квалитетот на изложеноста на кредитен ризик во однос на останатите две групи. Кај оваа група на крајот од првото полугодие од 2010 година се забележа полугодишно намалување на нефункционалните кредити од 13,4%¹⁸.

¹⁸ Намалувањето на нефункционалните кредити е резултат на извршен отпис на побарувања од една банка од групата мали банки.

Табела 3.1.5

Показатели за степенот на концентрација кај одделните групи банки

Показатели за концентрација	Големи банки	Средни банки	Мали банки
10 најголеми изложености кон претпријатија и други клиенти / Вкупна изложеност кон претпријатија и останати клиенти	26,1%	25,8%	50,5%
10 најголеми изложености по основ на станбени кредити / Вкупна изложеност по основ на станбени кредити	5,4%	10,0%	н.п.
10 најголеми изложености по основ на потрошувачки кредити / Вкупна изложеност по основ на потрошувачки кредити	3,2%	4,5%	5,4%
10 најголеми изложености по основ на негативни салда на тековни сметки / Вкупна изложеност по основ на негативни салда на тековни сметки	0,2%	2,4%	1,8%
10 најголеми изложености по основ на кредитни картички / Вкупна изложеност по основ на кредитни картички	0,1%	1,3%	7,6%
10 најголеми изложености по основ на автомобилски кредити / Вкупна изложеност по основ на автомобилски кредити	4,3%	7,0%	н.п.

Извор: НБРМ, врз основа на податоците доставени од страна на банките.

Дополнителен ризик на кој е изложена групата мали банки е ризикот од концентрација во нивното кредитно портфолио. На 30.06.2010 година, десетте најголеми изложености кон поединечни клиенти (нефинансиски субјекти) и лицата поврзани со нив опфаќаат, во просек, малку повеќе од половина од кредитната изложеност на оваа група банки кон корпоративниот сектор. Наспроти тоа, диверзификацијата којашто по правило е својствена за кредитното портфолио на банките од физички лица се потврдува и преку ниското ниво на концентрација по одделни кредитни производи наменети за овој сектор.

3.1.3 Изложеност на кредитен ризик кон секторите „претпријатија и други клиенти“ и „физички лица“

На 30.06.2010 година, најголемо учество (од 46,7%) во секторската структура на кредитното портфолио на ниво на банкарскиот систем и понатаму има изложеноста кон секторот „претпријатија и други клиенти“. Изложеноста на кредитен ризик кон овој сектор забележа полугодишен раст од 4,9%, при што придонесува со 39,2% во полугодишниот раст на вкупната изложеност на кредитен ризик на ниво на банкарскиот систем.

Табела 3.1.6

Показатели за степенот на ризичност на изложеноста на кредитен ризик кон секторот „претпријатија и други клиенти“

Показател	Датум	Индустрија	Земјоделство, лов и шумарство	Градежништво	Трговија на големо и мало	Сообраќај, складирање и врски	Хотели и ресторани	Активности во врска со недвижен имот	Вкупна изложеност кон претпријатија и други клиенти
Учество во изложеноста на кредитен ризик кон секторот „претпријатија и други клиенти“	30.06.2009	39,0%	2,9%	10,1%	30,5%	6,5%	3,1%	4,9%	100,0%
	31.12.2009	32,7%	3,2%	10,9%	31,5%	6,1%	2,9%	5,5%	100,0%
	30.06.2010	38,1%	2,9%	10,8%	30,4%	6,3%	2,8%	5,6%	100,0%
Просечно ниво на ризичност	30.06.2009	11,3%	16,2%	6,7%	7,2%	7,2%	6,7%	4,9%	8,9%
	31.12.2009	12,7%	13,3%	5,4%	7,3%	6,9%	12,8%	5,8%	9,3%
	30.06.2010	12,9%	13,0%	5,7%	7,9%	6,8%	12,8%	9,4%	9,8%
% на „В“, „Г“ и „Д“ во вкупната изложеност на кредитен ризик	30.06.2009	13,9%	16,9%	7,6%	8,5%	10,5%	7,1%	4,6%	10,5%
	31.12.2009	16,2%	16,6%	6,6%	7,4%	9,2%	26,9%	8,6%	11,6%
	30.06.2010	16,9%	14,4%	5,8%	8,1%	10,2%	27,1%	18,3%	12,6%
% на „Д“ во вкупната изложеност на кредитен ризик	30.06.2009	7,5%	11,6%	4,1%	3,7%	3,2%	1,7%	1,6%	5,2%
	31.12.2009	8,6%	7,7%	4,0%	4,4%	3,8%	3,0%	1,3%	5,8%
	30.06.2010	8,5%	8,6%	3,8%	4,8%	4,0%	2,6%	1,8%	5,9%
Покриеност на „В“, „Г“ и „Д“ со вкупната пресметана исправка на вредност и посебна резерва	30.06.2009	81,5%	95,7%	89,1%	85,4%	68,7%	94,9%	105,9%	84,3%
	31.12.2009	78,2%	80,4%	82,0%	99,2%	75,4%	47,6%	68,0%	80,4%
	30.06.2010	76,3%	90,1%	97,5%	97,3%	67,3%	47,2%	51,4%	77,6%
Херфиндал индекс	30.06.2009	2.415	1.551	2.496	2.056	1.525	1.706	2.142	2.067
	31.12.2009	2.373	1.526	2.292	2.005	1.491	1.593	2.523	2.029
	30.06.2010	2.370	1.785	2.549	1.791	1.334	1.571	2.528	1.992
CR 5	30.06.2009	87,0%	79,3%	88,5%	81,4%	70,8%	80,2%	83,9%	81,9%
	31.12.2009	86,6%	79,2%	87,1%	81,6%	73,4%	79,2%	87,1%	82,0%
	30.06.2010	86,0%	84,2%	85,2%	80,8%	72,3%	78,9%	86,6%	81,9%

Извор: НБРМ, врз основа на податоците доставени од страна на банките.

Забелешка: Во табелата се прикажани оние дејности кои учествуваат со повеќе од 2,2% во вкупната изложеност на кредитен ризик кон секторот „претпријатија и други клиенти“.

Во првата половина од 2010 година се влошија показателите за степенот на ризичност на изложеноста кон секторот „претпријатија и други клиенти“ и секторот „физички лица“. Притоа, поголем интензитет на влошување беше карактеристичен за изложеноста на кредитен ризик кон секторот „претпријатија и други клиенти“. Последиците од кризата врз работењето на секторот „претпријатија и други клиенти“, особено намаленото ниво на ликвидност, како и ограничувањата во поглед на изворите за рефинансирање, доведоа до раст на нивото на ризичност на изложеноста кон овој сектор. Така, нефункционалните кредити на секторот „претпријатија и други клиенти“ остварија полугодишен раст од 15,3% и на 30.06.2010 година учествуваа со 64,1% во вкупните нефункционални кредити на ниво на банкарскиот систем. Притоа, нефункционалните кредити кај дејноста „индустрија“ остварија највисок полугодишен апсолутен раст (946 милиони денари), додека највисок процентуален пораст овие кредити забележаа кај дејноста „хотели и ресторани“ (292,6%). Нефункционалните кредити кај овие две дејности создадоа 75,8% од полугодишниот раст на вкупните нефункционални кредити на секторот „претпријатија и други клиенти“ (анекс бр. 6 и 8 и анекс бр. 9 - Нефункционални кредити и пресметана исправка на вредноста за нефункционални кредити, на ниво на банкарскиот систем - валутна структура).

Табела 3.1.7

Показатели за степенот на ризичност на изложеноста на кредитен ризик кон секторот „физички лица“

Показател	Датум	Кредити за станбен и деловен простор	Потрошувачки кредити	Негативни салда по тековни сметки	Кредитни картички	Автомобилски кредити	Вкупна изложеност кон физички лица
Учество во изложеноста на кредитен ризик кон секторот „физички лица“	30.06.2009	18,3%	31,2%	10,7%	30,2%	6,1%	100,0%
	31.12.2009	19,1%	32,3%	10,9%	30,1%	6,1%	100,0%
	30.06.2010	19,7%	33,1%	10,8%	29,3%	5,6%	100,0%
Просечно ниво на ризичност	30.06.2009	3,2%	8,2%	6,0%	6,7%	4,6%	6,5%
	31.12.2009	3,1%	8,5%	6,2%	6,4%	4,5%	6,6%
	30.06.2010	3,4%	9,6%	6,1%	7,4%	5,0%	7,3%
Учество на „В“, „Г“ и „Д“ во вкупната изложеност на кредитен ризик	30.06.2009	3,9%	10,3%	3,6%	7,1%	6,9%	7,5%
	31.12.2009	3,8%	11,3%	4,0%	6,7%	5,7%	7,7%
	30.06.2010	4,7%	12,8%	4,2%	7,8%	6,2%	8,6%
Учество на „Д“ во вкупната изложеност на кредитен ризик	30.06.2009	0,9%	3,1%	2,3%	1,7%	1,8%	2,2%
	31.12.2009	1,1%	3,6%	3,2%	2,1%	2,0%	2,7%
	30.06.2010	1,3%	4,9%	3,5%	3,9%	2,6%	3,8%
Покриеност на „В“, „Г“ и „Д“ со вкупната пресметана исправка на вредност и посебна резерва	30.06.2009	81,2%	79,6%	167,5%	94,2%	66,7%	85,4%
	31.12.2009	81,5%	75,6%	155,6%	95,7%	78,5%	85,8%
	30.06.2010	73,4%	75,5%	144,7%	95,0%	81,3%	84,5%
Покриеност на нефункционалните кредити со вкупната пресметана исправка на вредност и посебна резерва	31.12.2009	87,2%	81,5%	161,7%	116,0%	93,1%	96,1%
	30.06.2010	80,4%	82,4%	151,2%	110,8%	90,7%	91,1%
	30.06.2009	2.281	1.441	2.745	5.351	2.214	2.302
Херфиндал индекс	31.12.2009	2.431	1.569	2.754	5.145	2.384	2.356
	30.06.2010	2.403	1.630	2.689	5.016	2.433	2.362
	30.06.2009	88,2%	77,2%	91,9%	93,7%	86,9%	84,4%
CR 5	31.12.2009	88,3%	79,3%	91,3%	93,3%	87,5%	84,8%
	30.06.2010	85,9%	79,7%	90,5%	93,0%	86,8%	84,4%

Извор: НБРМ, врз основа на податоци доставени од страна на банките.

Во првата половина од 2010 година, изложеноста на кредитен ризик кон секторот „физички лица“ се зголеми за 3,5% и на 30.06.2010 година учествуваше со 27,5% во кредитното портфолио на банките. Најголем дел од оваа изложеност на кредитен ризик отпаѓа на потрошувачките кредити (33,1%) коишто се и главни носители на полугодишниот раст на вкупната изложеност на кредитен ризик кон секторот „физички лица“ (55,5% учество во порастот), но и на порастот на нефункционалните кредити кон овој сектор (58,8% учество во порастот). Полугодишните стапки на раст на изложеноста на кредитен ризик класифицирана во категориите на ризик „В“, „Г“ и „Д“ и нефункционални кредити на секторот „физички лица“ изнесуваа 16,3% и 15,8%, соодветно.

3.1.4 Валутна структура на изложеноста на кредитен ризик

На 30.06.2010 година не се забележани позначителни промени во валутната структура на изложеноста на кредитен ризик. Единствено, учеството на денарската изложеност се зголеми за сметка на незначително намаленото значење на денарската изложеност со девизна клаузула. Истовремено, со остварен полугодишен пораст од 8%, оваа изложеност создаде 58,3% од полугодишниот пораст на вкупната изложеност на кредитен ризик на ниво на банкарскиот систем, а 42,9% од полугодишниот пораст на нефункционалните кредити на банките (анекс бр. 7 - Изложеност на кредитен ризик и пресметаната исправка на вредноста, на ниво на банкарскиот систем - валутна структура).

Табела 3.1.8

Показатели за степенот на ризичност на изложеноста на кредитен ризик според валутната структура

Показател	Денарска изложеност			Денарска изложеност со девизна клаузула			Девизна изложеност		
	30.06.2009	31.12.2009	30.06.2010	30.06.2009	31.12.2009	30.06.2010	30.06.2009	31.12.2009	30.06.2010
Учество во вкупната изложеност на кредитен ризик	45,5%	43,2%	44,1%	24,6%	28,2%	27,5%	29,9%	28,5%	28,4%
Просечно ниво на ризичност	8,3%	8,5%	8,3%	4,8%	5,0%	5,4%	5,1%	5,1%	5,9%
Учество на „В“, „Г“ и „Д“ во вкупната изложеност на кредитен ризик	9,3%	10,0%	10,1%	6,6%	6,2%	7,2%	5,8%	6,5%	7,4%
Учество на „Д“ во вкупната изложеност на кредитен ризик	4,6%	5,1%	5,0%	1,4%	2,6%	3,0%	3,1%	2,5%	3,1%
Покриеност на „В“, „Г“ и „Д“ со вкупната пресметана исправка на вредност и посебна резерва	89,7%	85,0%	82,1%	72,1%	80,6%	74,2%	87,8%	77,8%	79,3%
Покриеност на нефункционалните кредити со вкупната пресметана исправка на вредност и посебна резерва	н.п.	115,7%	109,3%	н.п.	104,3%	103,1%	н.п.	113,9%	110,3%
Учество на нефункционални кредити во вкупните кредити	н.п.	11,5%	13,0%	н.п.	5,0%	5,7%	н.п.	11,0%	11,5%
Херфиндал индекс	1.835	1862	1.866	1.606	1641	1.656	1.854	1954	1.826
CR 5	79,1%	75,7%	79,2%	83,3%	84,4%	83,8%	76,4%	85,5%	82,8%

Извор: НБРМ, врз основа на податоци доставените од страна на банките.

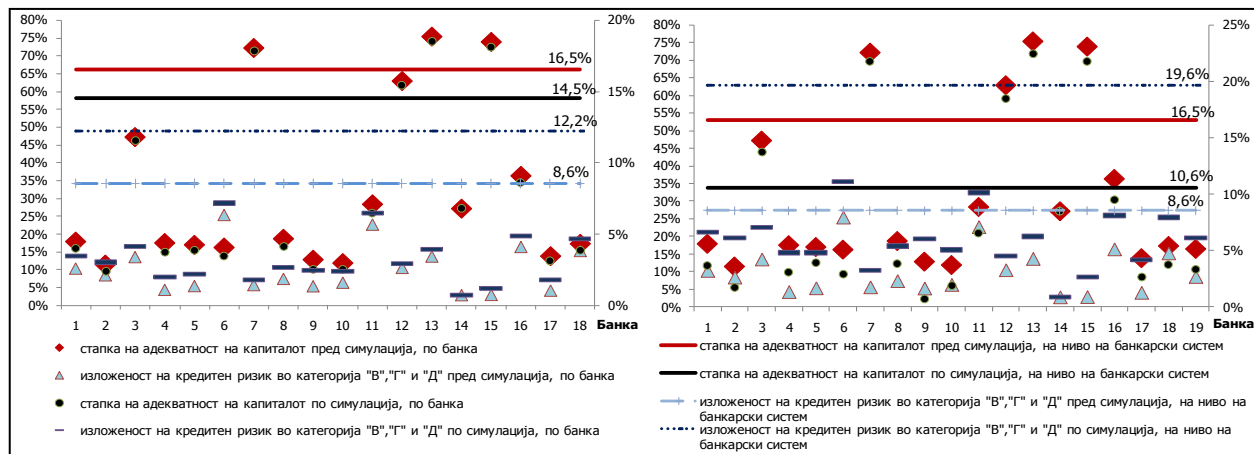
Намалувањето на просечното ниво на ризичност на денарската изложеност во првото полугодие од 2010 година, беше пред сè како резултат на зголеменото вложување на банките во благајнички записи издадени од НБРМ. Сепак, на крајот од првото

полугодие од 2010 година покриеноста на нефункционалните кредити во денари со вкупната пресметана исправка на вредноста забележа намалување. Овие кредити, на полугодишно ниво, се зголемија за 12% и имаат најголемо учество (42,9%) во порастот на нефункционалните кредити на ниво на банкарскиот систем. Од друга страна, сите показатели за ризичноста на изложеноста со валутна компонента, во првата половина од 2010 година се влошија. Девизната и денарската изложеност со девизна клаузула, полугодишно растеа за 5,6% и 3,1%, соодветно, додека нефункционалните кредити со девизна клаузула и девизи забележаа полугодишен пораст од 27,3% и 12,1%, соодветно. Со оглед на тоа што пресметаната исправка на вредноста забележа умерен раст кај денарската изложеност со девизна клаузула, покриеноста на изложеноста на кредитен ризик кај овој сегмент е на најниско ниво.

Стрес-тест симулација¹⁹ за чувствителноста на банкарскиот систем на зголемување на ризичноста на изложеноста на кредитен ризик, кон секторот „претпријатија и други клиенти“ и/или кон секторот „физички лица“

Стрес-тестирањето на чувствителноста на банкарскиот систем на евентуалното влошување на ризичноста на кредитната изложеност кон нефинансиските субјекти претпоставува миграција на определен процент на изложеност од секоја категорија на ризик кон двете следни категории со повисок степен на ризичност, каде што се распоредуваат во подеднаков износ. Дополнително на тоа, при симулацијата се претпоставува идентично ниво на просечната ризичност на секоја од категориите на ризик, како и пред миграцијата на изложеноста. Целта на симулацијата е да се утврди негативниот ефект врз адекватноста на капиталот и ризичноста на изложеноста од миграцијата на изложеноста на кредитен ризик од постоечката во повисоките категории на ризик (како за вкупната изложеност, така и за изложеноста по одделни сектори и дејност).

Графикон бр. 3.1.4
Резултати од симулацијата - миграција на 10% (лево) и 30% (десно) од изложеноста на кредитен ризик во секоја категорија на ризик во наредните две, во рамки на изложеноста кон „претпријатија и други клиенти“ и „физичките лица“

Извор: НБРМ, врз основа на податоците доставени од страна на банките.

¹⁹ Стрес-тест симулацијата е спроведена со користење на податоците од Кредитниот регистар на НБРМ, со состојба на 30.06.2010 година.

Доколку се претпостави истовремено прераспореѓување на 10% и 30% од изложеноста на кредитен ризик кон секторите „претпријатија и други клиенти“ и „физички лица“, од категориите со пониска кон категориите со повисока ризичност, најголемо влошување на квалитетот има кај изложеноста кон дејноста - „индустрија“, додека кај изложеноста кон „физички лица“ - потрошувачките кредити. Најголемо намалување на адекватноста на капиталот при претпоставената миграција на изложеноста на кредитен ризик, се забележува при миграција на изложеноста кон дејностите „индустрија“ и „трговија на големо и мало“ за изложеноста кон секторот „претпријатија и други клиенти“ и кај изложеноста врз основа на кредитни картички и кај потрошувачките кредити за изложеноста кон секторот „физички лица“.

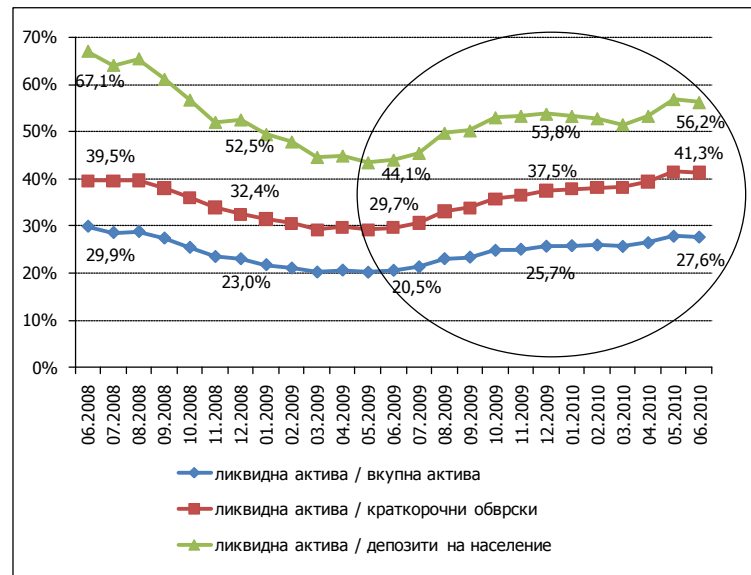
3.2 Ликвидносен ризик

Во првото полугодие од 2010 година ликвидноста на банкарскиот систем се подобри. Обемот на ликвидни средства забележа висок годишен и полугодишен раст условувајќи ја нагорната динамика на сите показатели за ликвидноста на банкарскиот систем. Збирниот негативен јаз меѓу средствата и обврските, од аспект на нивната договорна рочност, бележи намалување во рочните сегменти до 7 дена, до 1 и до 3 месеци, а благ пораст во рочните сегменти до 6 и до 12 месеци. И покрај подобрувањето на резултатите од спроведените стрес-тест симулации за отпорноста на банкарскиот систем на ликвидносни шокови, сепак одделни банки и натаму се чувствителни на хипотетичко повлекување на депозитите на дваесетте најголеми депоненти.

3.2.1 Показатели за ликвидноста на банкарскиот систем²⁰

Анализата на месечната состојба на показателите за ликвидноста на банкарскиот систем упатува на заклучокот за нивно речиси постојано подобрување во изминатиот едногодишен период (30.06.2009-30.06.2010 година). Во првото полугодие од 2010 година, најголемо подобрување (од 3,8 процентни поени) забележа показателот за покриеноста на краткорочните обврски на банкарскиот систем со ликвидната актива²¹. На 30.06.2010 година, тој го достигна нивото од 41,3%, што е пораст за 1,8 процентни поени, во однос на нивото забележано пред две години (на 30.06.2008 година) (анекс бр. 14 - Показатели за ликвидност).

Графикон бр. 3.2.1
Месечна состојба на показателите за ликвидноста на банкарскиот систем

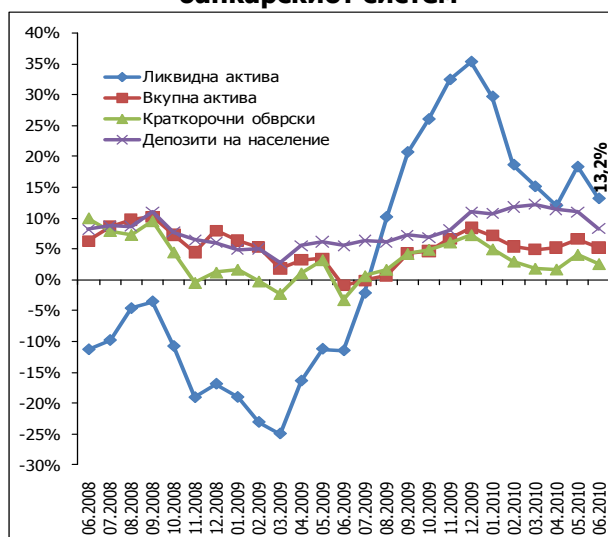
Извор: НБРМ, врз основа на податоците доставени од страна на банките.

²⁰ При пресметката на одделните компоненти за анализа на ликвидносната позиција на банките не се земаат предвид депозитите кај кредитите на домашните банки (компоненти од активата), односно депозитите и заемите од домашните банки (компоненти од пасивата).

²¹ Ликвидната актива ги опфаќа паричните средства и средствата на сметките кај НБРМ, благајничките записи на НБРМ, кореспондентните сметки и краткорочните пласмани кај странски банки и пласманите во краткорочни хартии од вредност издадени од државата.

И покрај забавувањето во првите шест месеци од 2010 година, полугодишните стапки на раст на ликвидната актива на банкарскиот систем и натаму се повисоки од стапките на раст на останатите компоненти од показателите за ликвидност. Ваквите движења ја условија нагорната динамика на сите показатели за ликвидноста на банкарскиот систем. На 30.06.2010 година, ликвидните средства на банките го достигнаа нивото од 76.358 милион денари, што е за 8.898 милиони денари (или за 13,2%) повеќе од нивото на ликвидни средства на крајот на 2009 година. На годишна основа (30.06.2009-30.06.2010 година) ликвидните средства на банкарскиот систем се зголемија за 26.540 милиони денари, или за 53,3%.

Графикон бр. 3.2.2
Полугодишна промена на компонентите на
показателите за ликвидност на
банкарскиот систем

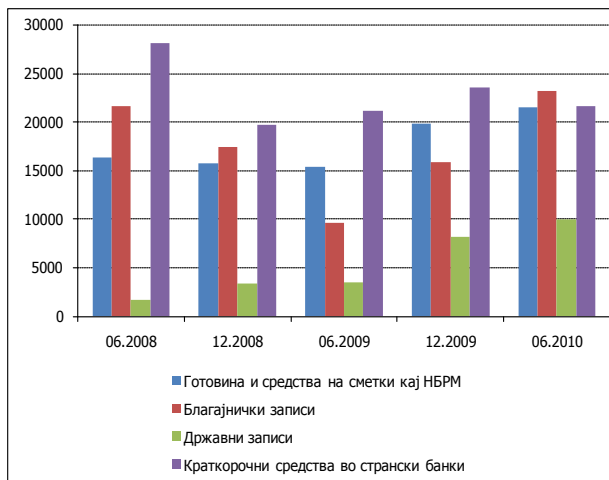
Графикон бр. 3.2.3
Движење на ликвидната актива на
банкарскиот систем

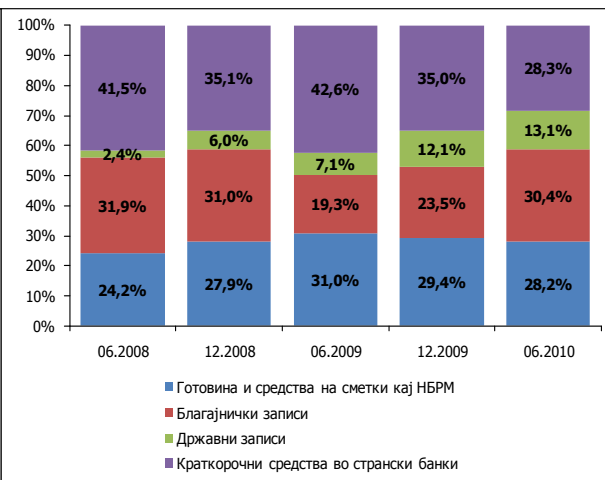
Извор: НБРМ, врз основа на податоците доставени од страна на банките.

Во првото полугодие од 2010 година, благајничките записи имаа најголем придонес (од 82,5%) за растот на ликвидната актива. И покрај надолниот тренд на основната каматна стапка на НБРМ во првите шест месеци од 2010 година, благајничките записи забележаа полугодишен раст од 7.337 милиони денари, или за 46,3%, со што го зајакнаа своето структурно учество во ликвидната актива за речиси 7 процентни поени (околу 97% од полугодишниот раст на пласманите на банките во благајнички записи беше концентриран во првиот квартал од 2010 година). Готовината и средствата на сметките кај НБРМ, како и пласманите во државни записи поединечно придонесоа со по околу 20% во растот на ликвидната актива. Наспроти сите останати елементи на ликвидната актива, кореспондентните сметки и краткорочните пласмани кај странски банки забележаа негативна полугодишна стапка на промена од 8,3%, што во основа произлегува од падот на краткорочните средства во странски банки во првиот квартал од годината.

Графикон бр. 3.2.4
Месечна состојба на елементите на ликвидната актива на банкарскиот систем

Графикон бр. 3.2.5
Структура на ликвидната актива на банкарскиот систем

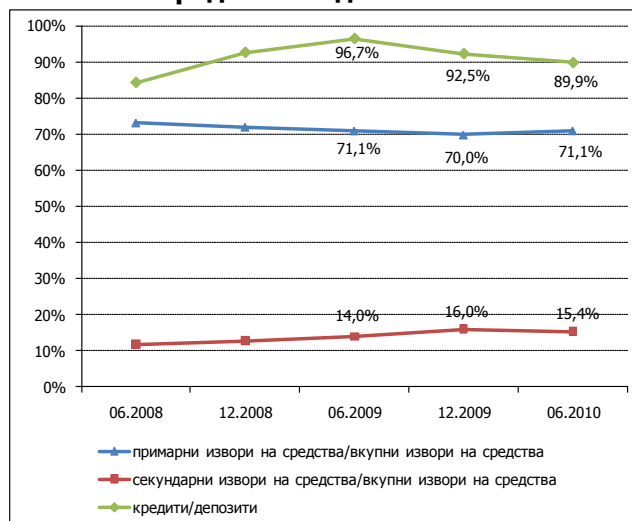

Извор: НБРМ, врз основа на податоците доставени од страна на банките.

3.2.2 Извори на финансирање на банкарскиот систем

На крајот на првото полугодие од 2010 година, структурата на изворите на финансирање беше речиси непроменета, во споредба со крајот на претходното полугодие и првото полугодие од 2009 година. Банките ги финансираат своите активности главно од депозити на нефинансиски субјекти (т.н. примарни извори на средства), а секундарните извори на средства заземаат околу 15% од вкупните извори на средства. Ваквата структура на изворите условува показателот за соодносот на одобрените кредити и примените депозити (loan-to-deposit ratio) постојано да е помал од 100%. Сепак, на крајот на првото полугодие од 2010 година овој показател се намали под 90% што произлегува од посилниот полугодишен раст на депозитите од нефинансиските субјекти во споредба со растот на кредитите (ова претставува најниско забележано ниво на показателот „кредити/депозити“ од крајот на октомври, 2008 година).

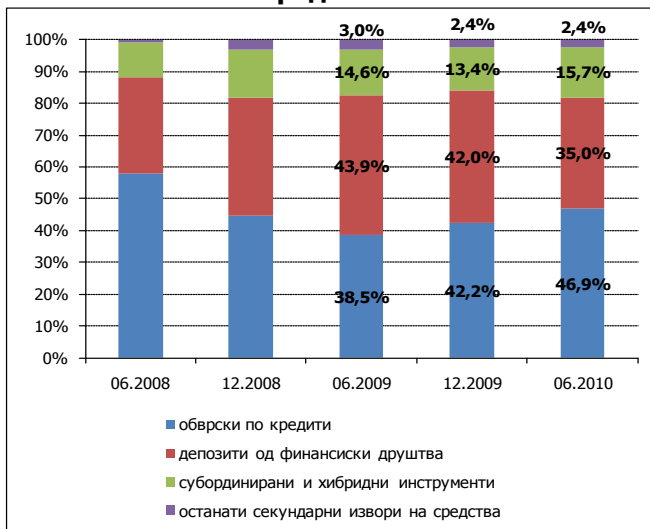
Графикон број 3.2.6
Релативно значење на одделните извори на средства и движење на соодносот помеѓу кредитите и депозитите

Извор: НБРМ, врз основа на податоците доставени од страна на банките.

Во првото полугодие од 2010 година, секундарните извори на средства забележаа умерен раст од 1,1% (или за 491 милион денари). Полугодишниот раст на секундарните извори на средства, речиси во целост, се должи на растот на обврските по кредити (за 2.234 милиони денари) и растот на субординираните и хибридни инструменти (за 1.060 милиони денари). Растот на овие две категории секундарни извори на средства го амортизира полугодишниот пад на депозитите од финансиски друштва (за 2.828 милиони денари). Растот на обврските по кредити во првото полугодие од 2010 година во целост произлегува од зголеменото долгорочно позајмување на две банки кај меѓународните финансиски институции, заради обезбедување финансиска поддршка наменета за домашниот корпоративен сектор. На 30.06.2010 година, во рочната структура на секундарните извори на средства преовладуваат долгорочните извори, со учество од 73,1%.

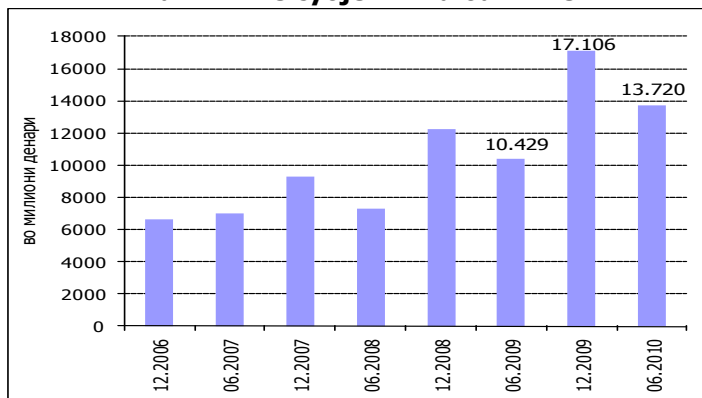
Графикон бр. 3.2.7
Структура на секундарните извори на средства

Извор: НБРМ, врз основа на податоците доставени од страна на банките.

Во првите шест месеци од 2010 година, користените средства од матичните субјекти на банките забележаа пад од 3.385 милиони денари (или за 19,8%)²², што соодветствува на движењето на овие извори на финансирање во текот на истиот период во 2009 година. Ваквите движења на овие извори на финансирање доведоа до намалување на нивното учество во структурата на вкупните извори на средства, од 6,4% на крајот на 2009 година, на 4,9% на 30.06.2010 година. Исто така, нивното учество во секундарните

Графикон бр.3.2.8
Движење на износот на користени средства од матичните субјекти на банките

Извор: НБРМ, врз основа на податоците доставени од страна на банките.

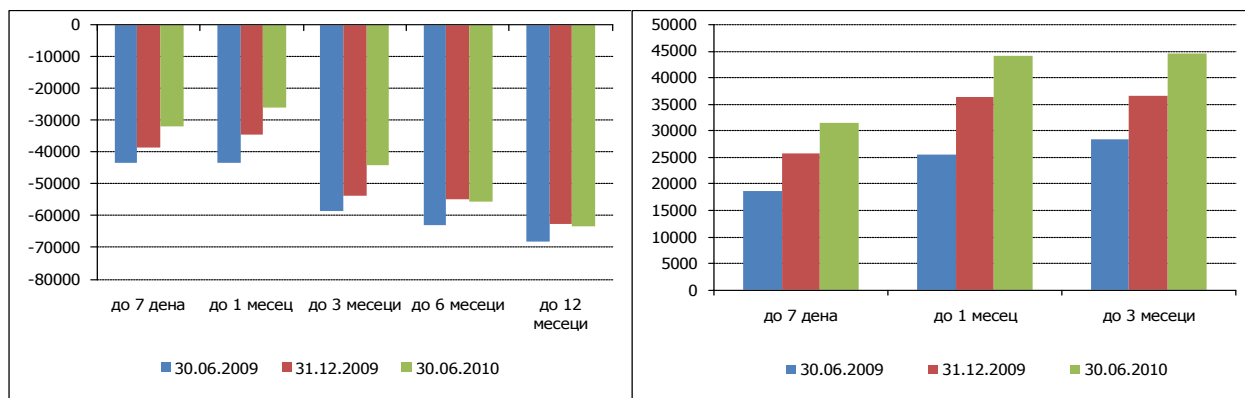
²² Во првото полугодие од 2010 година, матичните субјекти на две банки повлекоа депозити, во вкупен износ од 3.151 милиони денари, со што целосно придонесоа за вкупниот полугодишен пад на депозитите од матичните субјекти на банките (за 3.078 милиони денари). Обврските по кредити кон матичните субјекти на банките, исто така, се намалија (за 1.359 милиони денари) (целосно е концентрирано кај една банка). Наспроти тоа, користените средства врз основа на субординирани и хибридни инструменти забележаа раст (за 1.052 милиони денари).

извори на средства забележа намалување, од 39,8% на 31.12.2009 година, на 31,6% на 30.06.2010 година. Притоа, на 30.06.2010 година, повеќе од 75% од изворите на средства коишто потекнуваат од матичните субјекти на банките се долгорочни.

3.2.3. Рочна структура на средствата и обврските на банките

Во првото полугодие на 2010 година, продолжи намалувањето на збирниот (кумулативниот) негативен јаз меѓу средствата и обврските, со преостаната договорна рочност до 7 дена, до 1 и до 3 месеци. Од друга страна, збирниот негативен јаз меѓу средствата и обврските со преостаната договорна рочност до 6 и до 12 месеци забележа благ пораст. Ваквите движења, од една страна, произлегуваат од промените во структурата на активата, во насока на држење поголемо ниво на ликвидна актива со пократки договорни рокови. Од друга страна, во структурата на обврските на банките, во првите шест месеци од 2010 година се намали износот на орочени депозити со пократка преостаната договорна рочност (од 1 до 90 дена) за 8.565 милиони денари (или за 11%), а се зголеми износот на орочени депозити со подолга преостаната договорна рочност (од 91 до 360 дена) за 20.184 милиони денари (или за 10,7%).

Графикон бр. 3.2.9
Договорна (лево) и очекувана (десно) преостаната рочна (не)усогласеност на средствата и обврски на банкарскиот систем (кумулатив по рочни блокови)

Извор: НБРМ, врз основа на податоците доставени од страна на банките.

Наспроти неусогласеноста во договорната рочна структура на средствата и обврските, **банките и понатаму очекуваат усогласеност помеѓу рочноста на средствата и обврските. Тоа е пред сè резултат на нивната оцена за високиот степен на стабилност на краткорочните извори на средства, вклучително и на депозитите по видувања** (анекси бр. 12 и 13 - Договорна и очекувана рочна структура на средствата и обврските на банкарскиот систем на 30.06.2010 година). Според очекувањата на банките, на 30.06.2010 години, нивото на стабилни депозити и натаму е високо (79,5%) и покрај намалувањето за 3,6 процентни поени во однос на крајот на 2009 година. Исто така, според нивните очекувања, во рок до седум дена би се одлеале само 9,1% од вкупните депозити по видување, што во однос на крајот на 2009 година претставува намалување за 0,8 процентни поени.

Ликвидносната позиција на банките се согледува и преку остварувањето на пропишаните стапки на ликвидност, за двата рочни сегмента²³. На 30.06.2010 година, сите банки оствариле стапка на ликвидност до 30 дена поголема (или еднаква) од 1 (како за денарските, така и за девизните средства и обврски коишто достасуваат во наредните 30 дена). Во рочниот сегмент до 180 дена, бројот на банки коишто ја оствариле пропишаната стапка на ликвидност (или потребното минимално ниво на стапката на ликвидност утврдено за конкретниот датум) е непроменет во споредба со крајот на 2009 година.

Табела бр. 3.2.1

Преглед на исполнувањето на стапката на ликвидност до 30 дена и до 180 дена

Број на банки	рочен сегмент до 30 дена								рочен сегмент до 180 дена							
	денари				девизи				денари				девизи			
	28.02.2009	30.06.2009	31.12.2009	30.06.2010	28.02.2009	30.06.2009	31.12.2009	30.06.2010	28.02.2009	30.06.2009	31.12.2009	30.06.2010	28.02.2009	30.06.2009	31.12.2009	30.06.2010
Стапка на ликвидност > 1	14	17	17	18	12	17	17	18	9	11	16	16	8	10	10	10
Стапка на ликвидност < 1	4	1	1	0	6	1	1	0	9	7(3)*	2	2	10	8(1)*	8(1)*	8(1)*

* Забелешка: бројот во заградата означува колку банки со стапка на ликвидност помала од 1 не го оствариле потребното минимално ниво на стапката на ликвидност утврдено за конкретниот датум.

Извор: НБРМ, врз основа на податоците доставени од страна на банките.

3.2.4. Ликвидност по одделни групи банки и по одделни банки

Подобрената ликвидност на банкарскиот систем речиси во целост се должи на подобрената ликвидност кај групата големи и групата средни банки. Групата големи банки придонесе со 42,6% во вкупниот полугодишен раст на ликвидната актива на банкарскиот систем, додека групата средни банки учествуваше со 50,8%. Сите показатели за ликвидноста кај групата големи и средни банки бележат подобрување. Кај групата мали банки извесно намалување бележат показателите за покриеноста на обврските (вкупните и краткорочните) со ликвидната актива, коишто сепак и натаму се повисоки од 100% и се далеку подобри од соодветните показатели за групите големи и средни банки.

Табела бр. 3.2.2

Показатели за ликвидност по одделни групи банки

Показател	Големи банки	Средни банки	Мали банки	Големи банки	Средни банки	Мали банки	Големи банки	Средни банки	Мали банки
	30.06.2009			31.12.2009			30.06.2010		
Ликвид на актива/вкупна актива	18,0%	22,8%	48,0%	25,2%	23,8%	48,5%	26,3%	27,6%	50,0%
Ликвид на актива/вкупни обврски	20,3%	26,0%	121,1%	28,2%	27,1%	120,8%	29,4%	30,9%	108,3%
Ликвид на актива/краткорочни обврски	24,5%	35,7%	95,5%	34,7%	38,6%	111,6%	37,2%	46,1%	107,3%
Ликвид на актива/вкупни депозити на нефинансиски субјекти	23,0%	36,0%	94,5%	32,4%	40,6%	94,1%	33,8%	43,9%	98,3%
Ликвид на актива/депозити на население	34,3%	62,9%	207,5%	47,3%	64,2%	192,3%	47,3%	75,0%	198,0%
Кредити/депозити	94,0%	107,1%	73,2%	87,1%	112,1%	73,8%	86,5%	101,9%	71,8%

Извор: НБРМ, врз основа на податоците доставени од страна на банките.

²³ Согласно со Одлуката за управување со ликвидносниот ризик на банките („Службен весник на РМ“ бр. 163/08, 66/09 и 144/09) банките се должни, според пропишана динамика почнувајќи од март 2009 година, да достигнат и да одржуваат стапки на ликвидност за средствата и обврските во денари и девизи до 30 и 180 дена, еднакви на 1.

Анализата на показателите за ликвидноста по одделни банки²⁴ упатува на заклучокот дека дел од банките го следат трендот на ниво на банкарскиот систем, додека останатите забележаа спротивни движења. Имено, речиси сите анализирани показатели за ликвидноста кај барем половина од банките бележат подобрување, како на полугодишна, така и на годишна основа. Сепак, показателите за ликвидноста кај одделни банки бележат влошување (на полугодишна и годишна основа), при што на 30.06.2010 година нивните показатели за ликвидност се послаби од показателите на ниво на вкупниот банкарски систем.

Табела бр. 3.2.3

Број на банки коишто бележат подобрување/влошување на показателите за ликвидност

Показател	30.06.2009-30.06.2010		31.12.2009-30.06.2010	
	Број на банки кои го подобриле показателот во периодот од 30.06.2009-30.06.2010	Број на банки кај кои показателот се влошува на годишна основа и на 30.06.2010 година имаат послаб показател од показателот на ниво на банкарскиот систем	Број на банки кои го подобриле показателот во прво полугодие од 2010	Број на банки кај кои показателот се влошува во прво полугодие од 2010 година и на 30.06.2010 година имаат послаб показател од показателот на ниво на банкарскиот систем
Ликвидна актива/вкупна актива	3(г);6(с);3(м)	1(с);1(м)	2(г);6(с);4(м)	1(г);1(с);1(м)
Ликвидна актива/вкупни обврски	3(г);6(с);2(м)	0	1(г);5(с);1(м)	1(г);3(с)
Ликвидна актива/краткорочни обврски	3(г);6(с);3(м)	1(м)	2(г);6(с);1(м)	1(г);1(с);3(м)
Ликвидна актива/вкупни депозити на нефинансиски субјекти	3(г);7(с);3(м)	0	2(г);6(с);2(м)	1(г);1(с)
Ликвидна актива/депозити на население	3(г);6(с)	0	1(г);5(с);2(м)	1(г);1(с)

Забелешка: 1. При анализата на ликвидноста по одделни банки, исклучена е „Македонска банка за поддршка на развојот“ АД Скопје;

2. (г)- голема банка, (с)- средна банка, (м)- мала банка.

3. Кај банките коишто не се наведени, показателот е непроменет или се влошува, но на 30.06.2010 година не е послаб од оној на ниво на банкарскиот систем.

Извор: НБРМ, врз основа на податоците доставени од страна на банките.

Табела бр. 3.2.4

Најслабо и најдобро забележано ниво на показателите за ликвидност, по поединечна банка

Показател	30.06.2009			31.12.2009			30.06.2010		
	На ниво на банкарски систем	Банка со најслаб показател	Банка со најдобар показател	На ниво на банкарски систем	Банка со најслаб показател	Банка со најдобар показател	На ниво на банкарски систем	Банка со најслаб показател	Банка со најдобар показател
Ликвидна актива/вкупна актива	20,5%	11,5% (с)	54,3% (м)	25,7%	17,1% (с)	54,3% (м)	27,6%	22,5% (г)	61,5% (м)
Ликвидна актива/вкупни обврски	23,8%	12,9% (с)	118,0% (м)	29,5%	19,5% (с)	139,5% (м)	31,4%	24,9% (с)	99,3% (м)
Ликвидна актива/краткорочни обврски	29,7%	16,5% (с)	124,3% (м)	37,5%	27,0% (с)	155,7% (м)	41,3%	30,7% (г)	127,8% (м)
Ликвидна актива/вкупни депозити на нефинансиски субјекти	28,2%	20,9% (г)	636,3% (м)	35,9%	28,0% (г)	271,2% (м)	38,0%	28,3% (г)	127,3% (м)
Ликвидна актива/депозити на население	44,1%	28,5% (г)	928,3% (м)	53,8%	38,1% (г)	483,4% (м)	56,2%	37,8% (г)	606,6% (м)

Забелешка: 1. При анализата на ликвидноста по одделни банки, исклучена е „Македонска банка за поддршка на развојот“ АД Скопје;

2. (г)- голема банка, (с)- средна банка, (м)- мала банка.

Извор: НБРМ, врз основа на податоците доставени од страна на банките.

²⁴ При анализата на ликвидноста по одделни банки, исклучена е „Македонска банка за поддршка на развојот“ АД Скопје, поради специфичниот карактер и отсуството на одредени категории потребни при пресметката на показателите за ликвидност.

Стрес-тест симулации за отпорноста на банкарскиот систем на ликвидносни шокови

На 30.06.2010 година, стрес-тест анализата којашто се заснова на две хипотетички симулации¹ покажува зголемена отпорност на банкарскиот систем на ликвидносни шокови.

Табела бр. 3.2.5

Учество на ликвидната актива во вкупната актива на ниво на банкарскиот систем, пред и по симулација

Опис	30.06.2009	31.12.2009	30.06.2010
Пред симулација	20,5%	25,7%	27,6%
По прва симулација	12,0%	17,3%	19,6%
По втора симулација	-0,7%	7,0%	10,9%

Забелешка: (г)- голема банка, (с)- средна банка, (м)- мала банка.

Извор: НБРМ, врз основа на податоците доставени од страна на банките.

Сепак, стрес-тест анализата по одделни банки упатува на поизразена чувствителност на поединечни банки на хипотетичко повлекување на депозитите на дваесетте најголеми депоненти. Имено, и покрај годишното и полугодишното намалување на можниот процентуален пад на ликвидната актива на ниво на банкарскиот систем и на банката со најголем забележан можен пад на ликвидните средства при симулацијата на хипотетичко повлекување на депозитите на дваесетте најголеми депоненти, сепак кај шест банки би се јавил недостаток на ликвидна актива при оваа симулација, што претставува зголемување на бројот на банките за една во споредба со крајот на 2009 година. Ова упатува на високата концентрација на депозитната база на банките и ги потенцира ризиците коишто таа ги носи.

Табела бр. 3.2.6

Процентуален пад на ликвидната актива, на ниво на банкарскиот систем и кај поединечни банки, по хипотетички симулации

Опис	30.06.2009				31.12.2009				30.06.2010			
	Пад на ликвидна актива (во %)		Број на банки		Пад на ликвидна актива (во %)		Број на банки		Пад на ликвидна актива (во %)		Број на банки	
	на ниво на банкарски от систем	банка со најголем пад	со пад на ликвидна актива > пад на ниво на банкарски систем	со пад на ликвидна актива > 100%	на ниво на банкарски от систем	банка со најголем пад	со пад на ликвидна актива > пад на ниво на банкарски систем	со пад на ликвидна актива > 100%	на ниво на банкарски от систем	банка со најголем пад	со пад на ликвидна актива > пад на ниво на банкарски систем	со пад на ликвидна актива > 100%
По прва симулација	45,9%	72,0% (г)	2(г);2(с)	0	37,7%	53,3% (г)	2(г);3(с)	0	35,7%	52,9% (г)	2(г);2(с)	0
По втора симулација	102,8%	569,1% (с)	1(г);4(с)	1(г);4(с);1(м)	77,6%	377,3% (с)	1(г);4(с);3(м)	4(с);1(м)	67,9%	246,9% (с)	2(г);5(с);2(м)	4(с);2(м)

Забелешка: (г)- голема банка, (с)- средна банка, (м)- мала банка.

Извор: НБРМ, врз основа на податоците доставени од страна на банките.

¹ Оваа стрес-тест анализа се темели врз примената на две хипотетички симулации:

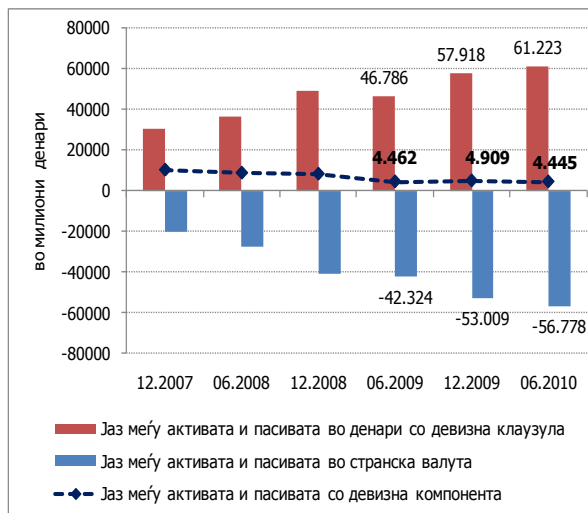
- **првата симулација** претпоставува повлекување на 20% од депозитите на населението надвор од банкарскиот систем,
- **втората симулација** претпоставува повлекување на депозитите на дваесетте најголеми депоненти на секоја банка одделно.

3.3. Валутен ризик

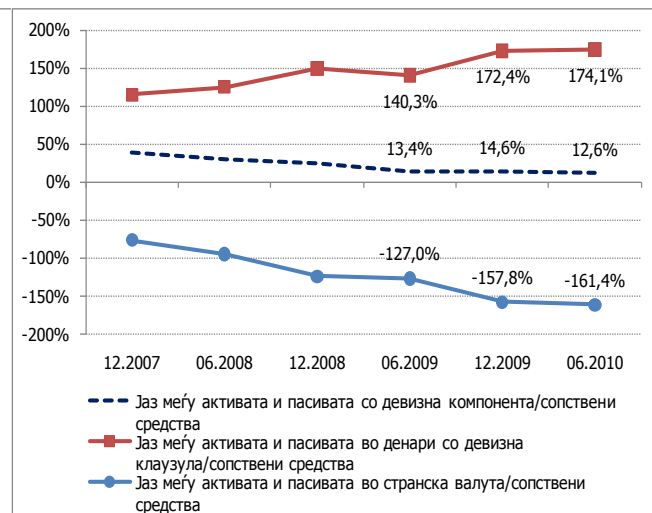
Во првата половина од 2010 година, валутниот ризик на банкарскиот систем во Република Македонија се намали и остана на релативно ниско ниво според важноста во однос на другите видови ризици.

На крајот од првата половина од 2010 година, на ниво на банкарскиот сектор дојде до полугодишно намалување на јазот помеѓу активата и пасивата со девизна компонента за 464 милиони денари, или за 9,5%. Нивната поголема усогласеност, во суштина, означува помало ниво на валутен ризик на кој се изложени банките. Намалувањето на јазот помеѓу средствата и обврските со девизна компонента, паралелно со порастот на сопствените средства на банките, предизвика намалување на нивниот сооднос, од 14,6% (31.12.2009 година) на 12,6% (30.06.2010 година), што е уште еден показател за намалување на нивото на валутен ризик на кој се изложени банките.

Графикон бр. 3.3.1
Структура на јазот меѓу активата и пасивата со девизна компонента

Графикон бр. 3.3.2
Учество на јазот меѓу активата и пасивата со девизна компонента во сопствените средства на банките

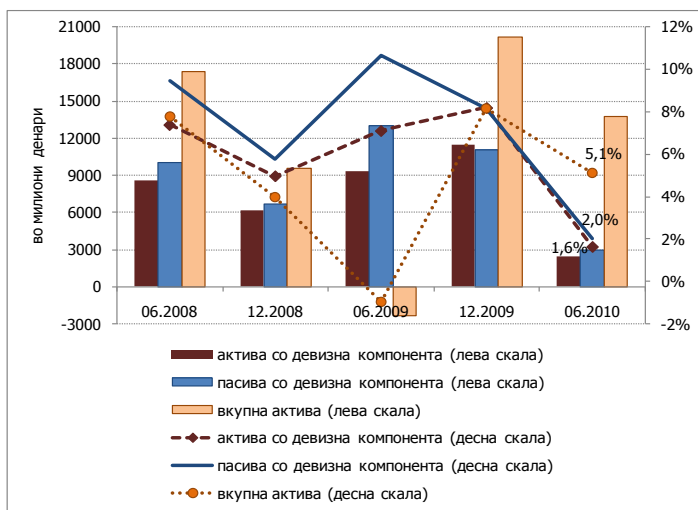

Извор: НБРМ, врз основа на податоците доставени од страна на банките.

Стеснувањето на јазот помеѓу активата и пасивата со девизна компонента (односно намалувањето на отворената девизна позиција) произлегува пред сè од поизразениот раст на пасивата со девизна компонента во споредба со растот на активата со девизна компонента. **На полугодишна основа, активата со девизна компонента забележа раст од 2.498 милиони денари, или за 1,6%.**

Поголемиот дел од овој пораст (во износ од 1.689 милиони денари) во целост се припишува на растот на вложувањата на банките во државни записи во денари со девизна клаузула, додека остатокот во износ од 809 милиони денари се должи на повисокиот раст на девизните кредити (за 3.884 милиони денари) од падот на краткорочните пласмани во странски банки (за 1.951 милион денари) и растот на издвоената исправка на вредноста за активата со девизна компонента класифицирана во категориите на ризик „В“, „Г“ и „Д“ (за 1.170 милиони денари)²⁵. **Пасивата со девизна компонента забележа полугодишна стапка на раст од 2,0% или за 2.962 милиона денари.** Овој раст главно се должи на растот на девизните депозити на нефинансиските субјекти (за 4.399 милиони денари), како и на зголемените обврски по кредити (за 2.234 милиони денари)²⁶, наспроти намалувањето на денарските депозити со девизна клаузула (за околу 1.600 милиони денари)²⁷ и намалувањето на девизните депозити од финансиски друштва (за околу 2.600 милиони денари).

Графикон бр. 3.3.3
Полугодишна промена на активата и пасивата со девизна компонента и на вкупната актива

Извор: НБРМ, врз основа на податоците доставени од страна на банките.

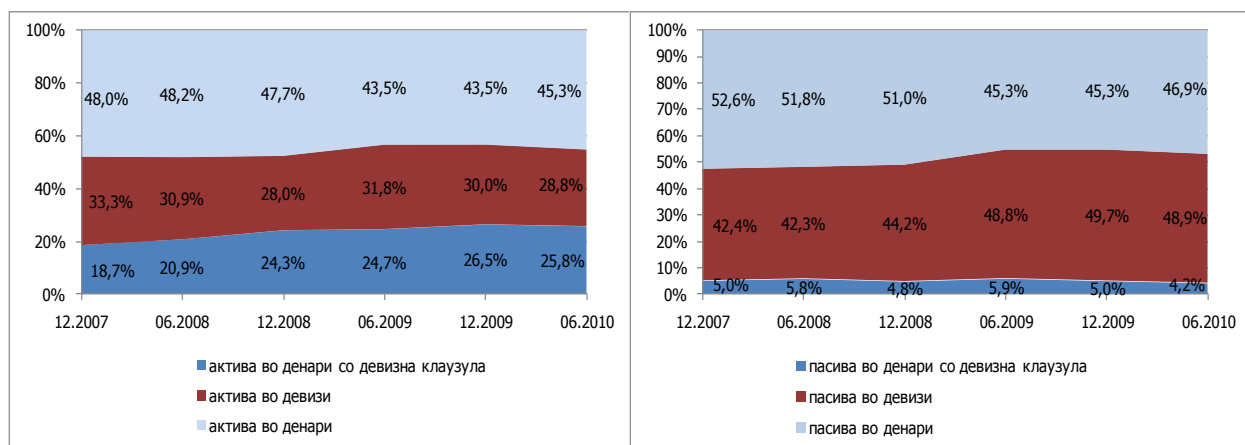
²⁵ Согласно со регулативата, при пресметката на отворената девизна позиција, издвоената исправка на вредноста за активата со девизна компонента класифицирана во категориите на ризик „В“, „Г“ и „Д“ претставува одбитна ставка од вкупната актива со девизна компонента.

²⁶ Растот на обврските по кредити во првото полугодие од 2010 година во целост произлегува од зголеменото долгорочно позајмување на две банки („Македонска банка за поддршка на развојот“ АД Скопје и „НЛБ Тутунска банка“ АД Скопје) кај меѓународните финансиски институции (ЕИБ - Европска инвестициона банка и ИФЦ - Меѓународна финансиска корпорација) заради обезбедување финансиска поддршка за домашниот корпоративен сектор.

²⁷ Намалувањето на денарските депозити со девизна клаузула главно е поради одлив на депозити на депоненти и на една матична банка.

Ваквите движења, во првата половина од 2010 година, предизвикаа намалување на учеството на девизната компонента во вкупната актива и пасива на банките за 1,9 и 1,6 процентни поени, соодветно. Наспроти намалувањето на девизната компонента во првата половина од 2010 година, денарската компонента на вкупните средства и обврски на банките забележа раст²⁸.

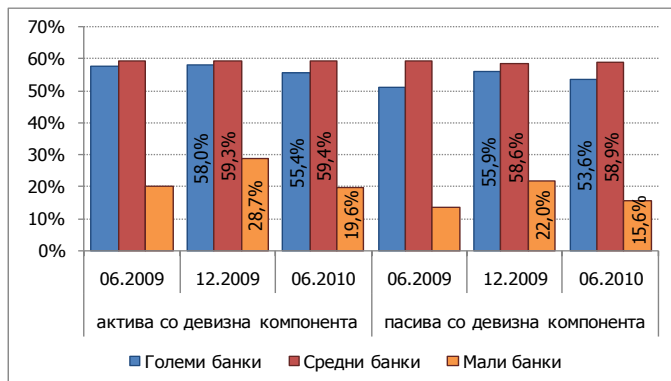
Графикон бр. 3.3.4
Валутна структура на активата (лево) и на пасивата (десно) на банкарскиот систем

Извор: НБРМ, врз основа на податоците доставени од страна на банките.

Учеството на девизната компонента во вкупната актива и пасива, и натаму, е највисоко кај групата средни банки. Исто така, единствено кај оваа група банки се забележува полугодишно зголемување на учеството на девизната компонента во вкупните средства и обврски на банкарскиот систем. Наспроти тоа, кај останатите две групи банки има полугодишно намалување на учеството на девизната компонента во вкупната актива и пасива.

Графикон бр. 3.3.5
Учество на активата и пасивата со девизна компонента во вкупната актива и пасива, по групи банки

Извор: НБРМ, врз основа на податоците доставени од страна на банките.

²⁸ Денарската актива се зголеми за 11.294 милиони денари (или за 9,7%), како резултат на зголемените пласмани на банките во благајничките записи на НБРМ (за 7.337 милиони денари) и зголеменото кредитирање во денари (за 2.730 милиони денари), додека пасивата во денари забележа раст од 10.830 милиони денари (или за 8,9%), што најмногу произлегува од зголемувањето на износот на денарски депозити на населението.

Валутната структура на активата и пасивата со девизна компонента и на јазот меѓу нив не бележи позначителни промени. Еврото и натаму има најголемо учество во билансите на банките. Јазот помеѓу активата и пасивата со девизна компонента на ниво на банкарскиот систем е позитивен во сите валути, со исклучок на американскиот долар.

Табела бр. 3.3.1

Валутна структура на активата и пасивата со девизна компонента и на јазот помеѓу нив

Валута	31.12.2009			30.06.2010		
	Валутна структура на актива со девизна компонента	Валутна структура на пасива со девизна компонента	Валутна структура на јазот меѓу активата и пасивата со девизна компонента	Валутна структура на актива со девизна компонента	Валутна структура на пасива со девизна компонента	Валутна структура на јазот меѓу активата и пасивата со девизна компонента
Евро	89,9%	89,8%	90,3%	88,7%	88,9%	82,0%
Американски долар	6,9%	7,3%	-5,9%	7,8%	8,1%	-2,3%
Швајцарски франк	1,8%	1,4%	13,4%	1,8%	1,5%	13,1%
Останато	0,0%	0,0%	2,2%	1,7%	1,5%	7,2%
Вкупно	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Извор: НБРМ, врз основа на податоците доставени од страна на банките.

Соодносот помеѓу отворената девизна позиција во евра и сопствените средства кај најголем број од банките се движи во интервалот од 5% до 20%, додека кај останатите валути, кај најголем број од банките овој сооднос достигнува до 5%. Само кај една банка овој сооднос надминува 30%.

Табела бр. 3.3.2

Отворена девизна позиција по одделни валути/сопствени средства

Отворена девизна позиција по одделни валути/сопствени	Број на банки							
	Евро		Американски долар		Швајцарски		Останато	
	Долга	Кратка	Долга	Кратка	Долга	Кратка	Долга	Кратка
под 5%	2	1	9	6	9	5	14	
од 5% до 10%	4	3		1				
од 10% до 20%	5							
од 20% до 30%	1							
над 30%	1							

Извор: НБРМ, врз основа на податоците доставени од страна на банките.

Банките ја одржуваат изложеноста на валутниот ризик во рамки на пропишаниот лимит за агрегатната девизна позиција (најмногу до 30% од сопствените средства), со исклучок на една банка.

Табела бр. 3.3.3

Распоред на банките според учеството на агрегатната девизна позиција во сопствените средства, на 30.06.2010 година

Агрегатна девизна позиција/сопствени средства	Број на банки	
	Агрегатна долга позиција	Агрегатна кратка позиција
под 5%		1
од 5% до 15%	8	1
од 15% до 30%	5	1
над 30%	1	

Извор: НБРМ, врз основа на податоците доставени од страна на банките.

Резултати од прашалникот доставен до банките за нивната изложеност на индиректен кредитен ризик (кредитен ризик на банките којшто произлегува од ризикот од промена на девизниот курс на кој се изложени кредитокорисниците)

Со оглед на значењето на индиректниот кредитен ризик во вкупниот профил на ризичност на банките, кон крајот на 2009 година Народната банка достави прашалник за индиректниот кредитен ризик до сите банки. Овој прашалник имаше за цел да ја зголеми свесноста на банките за значењето и ефектите од изложеноста на индиректниот кредитен ризик, да ги унапреди нивните анализи за чувствителноста на овој ризик, како и да придонесе за утврдување на евентуалните слабости во содржината, квалитетот и начинот на спроведување на политиките и процедурите за оцена на индиректниот кредитен ризик. Прашалникот беше испратен до банките во период кога движењата во нивните кредитни портфолија се одликуваа со постојан пораст на учеството на изложеноста со валутна компонента, којашто во најголем дел е кон комитенти со неусогласена девизна позиција. Прашалникот покажа дека некои банки треба да се насочат кон зајакнување на своите политики и процедури за управување со индиректниот кредитен ризик (политиките и процедурите за оцена на индиректниот кредитен ризик кај најголем број банки се донесени во текот на 2006 година, а политиките и процедурите за одобрување кредити во девизи и кредити во денари со девизна клаузула, во периодот од 2001 до 2009 година).

Одобрување кредити

Регулативата во Република Македонија определува дека во моментот на одобрување кредит во девизи или во денари со девизна клаузула на корисник - резидент, корисникот треба да ги исполнува следниве услови:

- да е класифициран од страна на банката во категориите на ризик „А“ или „Б“ и да има просечна категорија на ризик на ниво на банкарскиот систем на Република Македонија според Кредитниот регистар на Народната банка во категорија на ризик „А“ или „Б“; или
- да обезбедил првокласен инструмент за обезбедување (паричен депозит, безризични хартии од вредност и сл.).

Освен овие услови, прашалникот покажа дека според најголем број банки, за одобрување кредити во девизи и кредити во денари со девизна клаузула клиентите треба да поседуваат и усогласеност на валутната структура на побарувањата и обврските, поволен однос помеѓу остварените или проектираните девизни приливи и користените кредити во девизи и во денари со девизна клаузула и поголемиот дел од платниот промет (домашен и странски) да го извршуваат преку банката. Притоа, најголем дел од кредитите во девизи и кредитите во денари со девизна клаузула коишто ги одобруваат банките на претпријатијата се наменети за финансирање увоз на стоки и услуги, основни средства, трајни обртни средства, инвестициски работи, тековни обврски, како и за финансирање извоз на стоки и услуги, а кај населението за автомобилски, станбени и потрошувачки кредити.

Одобрување и наплата на кредити во девизи и во денари со девизна клаузула

Одобрувањето (исплатата) и наплатата на кредитите во девизи и кредитите во денари со девизна клаузула банките ги вршат по средниот курс на Народната банка (со исклучок на одредени банки коишто одобрувањето (исплатата) го вршат по куповниот или средниот курс на банката, а наплатата по продажниот курс на банката).

Утврдување на каматните стапки

Генерално, кај најголем број банки, каматната стапка за кредитите во девизи и кредитите во денари со девизна клаузула е прилагодлива (стапка којашто се менува со одлука на орган на

банката), а помалку фиксна и/или променлива (варијабилна). Висината на каматната стапка, пред сè, зависи од намената на кредитот, рочноста на кредитот и категоријата на ризик во која е класифициран клиентот, а некои банки при утврдувањето на каматните стапки ги земаат предвид и големината на кредитите и валутата на одобрувањето/отплатата на кредитите. Начинот на утврдување на каматните стапки за кредитите во девизи и кредитите во денари со девизна клаузула и за кредитите во денари е идентичен, со исклучок на одредени банки, кај кои каматните стапки за кредитите во девизи и кредитите во денари со девизна клаузула се одредуваат врз основа на трошокот на соодветниот извор на средствата.

Управување со индиректниот кредитен ризик

Следењето на усогласеноста на побарувањата и обврските на клиентите - *правни лица* според валута и рочност, повеќето банки го вршат преку анализата на усогласеноста на девизните средства и девизните обврски по одделни валути, а значителен број банки и преку анализата на ефектите од девизното задолжување врз тековното работење на клиентот и анализата на рочната усогласеност на девизните приливи и одливи по одделни валути. Во следењето на усогласеноста на побарувањата и обврските на клиентите - *физички лица* според валута и рочност, најголем број банки користат оценка на стабилноста на месечните примања на клиентот, а помал број банки - оценка на влијанието на промената на девизниот курс врз месечните примања на клиентот, односно анализа на влијанието на промената на девизниот курс врз соодносот на вкупните обврски и вкупните примања на клиентот. Анализата на усогласеноста на девизните побарувања и обврски на клиентите (правни лица и физички лица) според валутата и рочноста, најчесто се спроведува годишно (по потреба и почесто - при одобрување кредити), а помалку полугодишно, односно квартално. Динамиката на анализата е иста за сите видови клиенти, независно од нивната големина, задолженост, структура на долгот, нето-извозници и слично (за правните лица), односно од местото на вработување, банката преку која примаат плата и слично (за физичките лица).

Определувањето прифатливо обезбедување, покривањето на валутниот ризик со каматни приходи, односно вградувањето на можните загуби од курсни промени во каматната стапка на кредитите, определувањето прифатливо ниво на отворените девизни позиции на клиентот и определувањето лимити за девизната изложеност на клиентите (поединечно и за вкупната девизна кредитна изложеност) се најчестите мерки и инструменти коишто банките ги преземаат за заштита од можните ризици од промена на девизниот курс.

Утврдување квантитативни лимити

Повеќето банки ги утврдуваат квантитативните лимити за кредитната изложеност на банката во девизи и во денари со девизна клаузула кон поединечен субјект врз основа на соодветноста на обезбедувањето и профитабилноста на клиентот, а мал дел врз основа на ориентираноста кон извоз на клиентот. Од друга страна, при утврдувањето на квантитативните лимити за вкупните кредити и вкупната изложеност во девизи и во денари со девизна клаузула банките поаѓаат од: законски пропишаниот лимит на изложеност од 25% од сопствените средства на банката, изворите на средствата на клиентот, моменталниот однос на отворената девизна позиција и сопствените средства на банката, ориентираноста кон извоз на клиентот, редовноста на неговите приливи, како и интерните лимити на банката за концентрацијата на изложеноста по поединечни лица и група поврзани лица, за географската концентрација, за секторската концентрација, по видовите обезбедување, по валутната структура, по кредитни производи и сл.

Последното ревидирање на квантитативните лимити речиси сите банки го направиле во текот на 2009 година.

Дефинирање на износот на обезбедувањето

Според одговорите од банките, висината на потребното обезбедување за кредитите во девизи и кредитите во денари со девизна клаузула, најмногу зависи од профитабилноста во работењето на клиентот, паричните текови и можноста за уредно сервисирање на обврските, големината на кредитот, рочноста на кредитот, а помалку од намената на кредитот и ориентираноста кон извоз на клиентот. Притоа, кај најголем број банки потребната висина на обезбедувањето на кредитите не се разликува во зависност од нивните валутни карактеристики (кредити во денари, кредити во денари со девизна клаузула и кредити во девизи), освен кај одредени банки коишто предвидуваат поголема вредност на обезбедувањето при одобрувањето кредити во девизи и кредити во денари со девизна клаузула.

Стрес-тестирање

Согласно со дадените одговори на прашалникот, банките спроведуваат стрес-тестирање за оцена на влијанието на промените на девизниот курс врз квалитетот на кредитното портфолио и тоа најчесто го прават на годишна основа. Најчести шокови и/или сценарија коишто банките ги користат при стрес-тестирањето се: пораст на износот на кредитите класифицирани во категориите на ризик „В“, „Г“ и „Д“ за 10%, 30% и 50%, депрецијација на денарот за 30% со неможност на 30%, односно на 50% од клиентите да ги сервисираат девизните обврски, влијанието на депрецијација на денарот за 30% врз висината на нефункционалните кредити и врз стапката на адекватноста на капиталот и сл. Добиените резултати/извештаи од извршените стрес-тест анализи најчесто се доставуваат до Управниот одбор, Надзорниот одбор и Одборот за управување со ризици. Со исклучок на одредени банки коишто презеле засилено следење кај одредени клиенти, градење соодветна стратегија и менување на изложеноста од девизи во денари (на ниво на поединечен клиент), досега, резултатите од извршените стрес-тестирања не биле причина за преземање конкретни мерки и активности од страна на банките.

3.4 Ризик од несолвентност

Солвентноста на банкарскиот систем остана висока и на крајот од првата половина од 2010 година. На 30.06.2010 година, сите банки имаа адекватност на капиталот над 10% (законскиот минимум изнесува 8%). Банките и понатаму имаат релативно квалитетна структура на сопствените средства, а активата пондерирана според кредитниот ризик го задржа доминантното учество во структурата на активата пондерирана за ризици. Во првата половина од 2010 година, показателите за солвентноста на банкарскиот систем бележат минимално подобрување, што беше целосно концентрирано кај групата големи банки. Ваквите движења кај големите банки се должат на распределувањето на дел од добивката за 2009 година во резерви и задржана добивка. Од друга страна, побавниот раст на активностите на оваа група банки е дополнителна причина за подобрувањето на нивните показатели за солвентноста и капитализираноста. Наспроти ваквите движења, показателите за солвентноста и капитализираноста кај групата средни и групата мали банки бележат извесно влошување, што е последица на прикажаната загуба кај овие групи банки, во првата половина од 2010 година, како и на побрзиот раст на нивните активности.

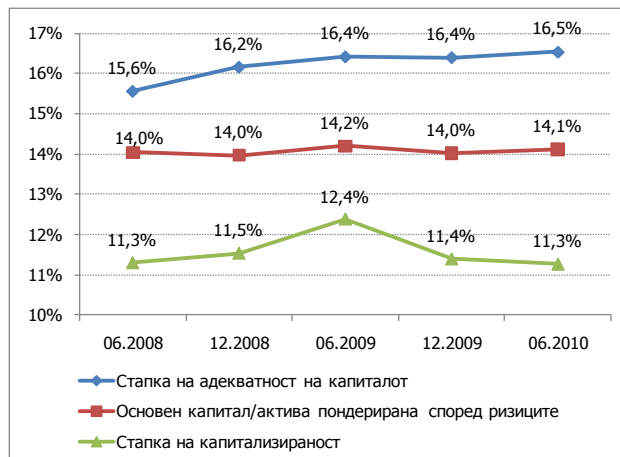
3.4.1 Показатели за солвентноста и капитализираноста на банкарскиот систем

На крајот на првата половина од 2010 година, солвентноста на банкарскиот систем остана висока. Мерена преку стапката на адекватност на капиталот, таа е двојно повисока од законскиот минимум од 8% и изнесува 16,5%. На 30.06.2010 година, стапката на адекватност на капиталот на сите банки беше над 10%. Анализата на поконзервативните показатели за солвентноста на банкарскиот систем укажува на умерен раст кај показателот „Тиер - 1“²⁹, а незначително намалување на стапката на капитализираност³⁰. **Споредбата со банкарските системи на одредени земји** покажува дека банкарскиот систем на Република Македонија, според висината на стапката на адекватност на капиталот, се наоѓа на средината од листата на анализирани земји.

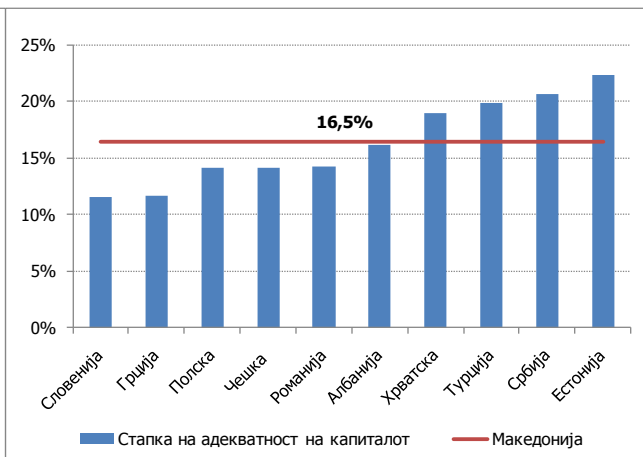
²⁹ Показателот „Тиер - 1“ е пресметан како сооднос помеѓу основниот капитал (пред одбитни ставки) и активата пондерирана според ризиците.

³⁰ Стапката на капитализираност претставува сооднос на капиталот и резервите на банките со вкупната актива.

Графикон бр. 3.4.1
Движење на показателите за солвентност и капитализираност

Графикон бр. 3.4.2
Споредба на стапката на адекватност на капиталот, по одделни земји

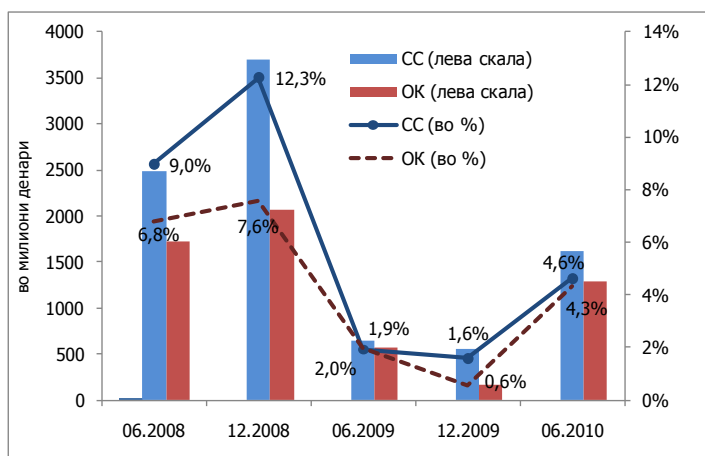

Извор: НБРМ, врз основа на податоците доставени од страна на банките и интернет-страниците на централните банки. За повеќето земји податокот за стапката на адекватност на капиталот е за јуни, април или март 2010, со исклучок на Словенија, Чешка и Албанија којшто се однесува на 2009 година.

Задржувањето на дел од добивката за 2009 година во капиталните фондови на банките, нивната пониска тековна загуба, како и издавањето нови субординирани инструменти беа главните извори на пораст сопствените средства, во првата половина од 2010 година. На 30.06.2010 година, сопствените средства забележаа

речиси трипати поголема полугодишна стапка на пораст во споредба со остварената полугодишна стапка на раст на крајот на 2009 година, со што достигнаа износ од 36.740 милиони денари. Во текот на првото полугодие од 2010 година не се оствари ниту една нова емисија на акции. Порастот на сопствените средства се должи на распределувањето на дел од добивката за 2009 година во резервниот фонд и задржана добивка од страна на групата големи банки³¹, помалиот износ на тековна загуба (прикажан од страна на групата

Графикон бр. 3.4.3
Полугодишна промена на сопствените средства и основниот капитал

Извор: НБРМ, врз основа на податоците доставени од страна на банките.

Забелешка: СС - сопствени средства; ОК - основен капитал.

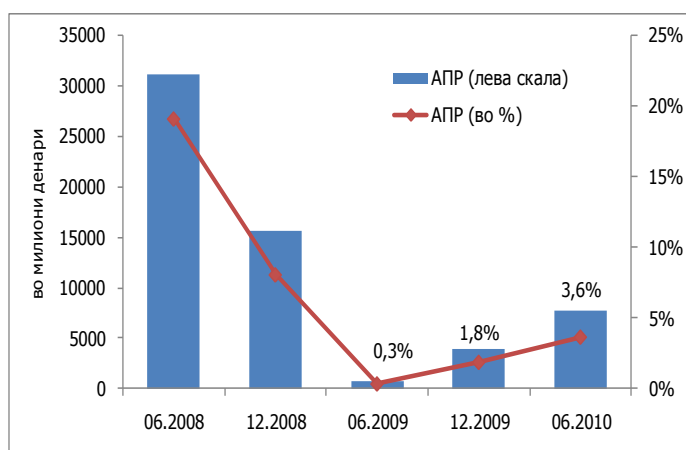
³¹ Единствено оваа група на банки оствари позитивен финансиски резултат во 2009 година.

средни и мали банки)³², како и на издадените субординирани инструменти³³ (анекс бр. 19 - Структура и промени на сопствените средства на ниво на банкарски систем и анекс бр. 17 - Сопствени средства по групи банки). **Релативно квалитетната структура и понатаму е една од основните карактеристики на сопствените средства на банките.** Основниот капитал и понатаму има најголемо учество од околу 85% во структурата на вкупните сопствени средства на банкарскиот систем.

На крајот на првото полугодие од 2010 година, активата пондерирана според ризиците забележа двапати поголема полугодишна стапка на раст од остварената полугодишна стапка на раст на крајот на 2009 година, со што го достигна нивото од 222.206 милиони денари (анекс бр. 18 - Стапка на адекватност на капиталот, по групи банки).

Активата пондерирана според кредитниот ризик се зголеми за 6.196 милиони денари (или за 3,1%), а активата пондерирана според валутниот ризик за 1.597 милиони денари (или за 13,6%)³⁴. За споредба, на крајот на 2009 година, полугодишната стапка на пораст на активата пондерирана според кредитниот ризик изнесуваше 1,8%, а 2,9% на активата пондерирана според валутниот ризик. **Во структурата на активата пондерирана за ризици најголемо учество од 94% и понатаму има активата пондерирана според кредитниот ризик.**

Графикон бр. 3.4.4
Полугодишна промена на активата пондерирана за ризиците

Извор: НБРМ, врз основа на податоците доставени од страна на банките.

³² На крајот од првата половина од 2010 година, тековната загуба кај групата средни и мали банки е преполовена во однос на крајот од првата половина од 2009 година.

³³ На полугодишна основа, субординираните инструменти коишто може да бидат дел од дополнителниот капитал 1 пораснаа за 376 милиони денари или за 7,3%, од кои 90% се должи на растот на овие инструменти кај групата средни банки.

³⁴ Подетално објаснето во делот 3.3 - Валутен ризик. Полугодишното зголемување на активата пондерирана според валутниот ризик речиси во целост се должи на зголемувањето на агрегатната девизна позиција кај една банка, поради посилното намалување на девизната пасива (поради одлив на депозит на еден депонент и на еден матичен субјект) од намалувањето на девизната актива (намалени пласмани во странски банки).

Сепак, побавниот полугодишен пораст на активата пондерирана според ризици во споредба со порастот на сопствените средства **предизвика зголемување на учеството на сопствените средства над минималното потребно ниво³⁵ во вкупните сопствени средства од 51,2% (31.12.2009 година) на 51,6% (30.06.2010 година)**. Од аспект на структурата на ризиците коишто се покриваат со сопствените средства и понатаму најголемиот дел од сопствените средства (45,5%) се користи за покривање на кредитниот ризик.

Графикон бр. 3.4.5
Распределба на сопствените средства на банките за покривање на одделните ризици

Извор: НБРМ, врз основа на податоците доставени од страна на банките.

Поголемата подготвеност на банките за преземање кредитен ризик се огледа и преку порастот на сопствените средства коишто се потребни за покривање на кредитниот ризик којшто произлегува од корпоративното кредитирање. Полугодишниот пораст на сопствените средства за покривање на кредитниот ризик од претпријатијата изнесува 332 милиона денари (3,7%), што услови и зголемено учество (за 0,3 процентни поени) во структурата на сопствените средства. **Најголем дел (56%) од сопствените средства се користи за покривање на кредитниот ризик од кредитирањето на претпријатија, додека за покривање на кредитниот ризик од кредитирањето на населението се потребни 31,9 %.** Растот на изложеноста врз основа на станбеното кредитирање од 937 милиони денари (или за 6,6%) на полугодишна основа услови раст на потребниот капитал за 49 милиони денари (или за 10,5%) за покривање на ризиците од оваа активност на банките.

³⁵ Минималното потребно ниво на сопствените средства за покривање ризици се пресметува како збир од капиталот потребен за покривање на кредитниот ризик (8% од активата пондерирана според кредитниот ризик) и капиталот потребен за покривање на валутниот ризик (8% од збирот на апсолутниот износ на нето-позицијата во злато и агрегатната девизна позиција). Разликата меѓу вкупните сопствени средства и минималното потребно ниво на сопствените средства за покривање на ризици го претставува нивото на сопствените средства над минималното потребно ниво.

Табела 3.4.1

Сопствени средства за покривање на кредитниот ризик

Сопствени средства за покривање на кредитниот ризик (во милиони денари)	31.12.2009	30.06.2010	Промена
	16.214	16.710	496
	Распределба на сопствените средства за покривање на кредитниот ризик (во %)		Промена (во п.п.)
Држава, државни фондови и државни агенции	0,0	0,0	0,0
Финансиски институции	5,0	5,0	0,0
Претпријатија	55,7	56,0	0,3
Население	29,4	28,8	-0,6
Станбени кредити	2,9	3,1	0,2
Останато	7,0	7,1	0,1

Извор: интерни пресметки на НБРМ, врз основа на податоците доставени од страна на банките.

На крајот на првото полугодие од 2010 година, минималното подобрување на солвентноста и капитализираноста на ниво на банкарскиот систем во целост се должи на растот на овие показатели кај групата големи банки. Сите показатели за солвентноста и капитализираноста кај групата големи банки бележат подобрување. Наспроти нив, кај групата средни и мали банки овие показатели бележат влошување (анекс бр. 1 - Биланс на состојба - пасива, анекс бр. 18 - Стапка на адекватност на капиталот, по групи банки и анекс бр. 20 - Структура и промени на сопствените средства, по групи банки). Дополнително, 85,0% од растот на сопствените средства на ниво на банкарскиот систем произлегува од растот на сопствените средства кај групата големи банки, додека полугодишниот раст на основниот капитал и на капиталот и резервите на банкарскиот систем во целост се должи на растот на овие категории кај групата големи банки, со оглед на тоа дека овие категории кај групата средни и мали банки забележаа намалување. Групата мали банки располага со највисоко ниво на сопствени средства коишто се над нивото потребно за покривање на ризиците. Ваквата состојба е одраз на релативно високото ниво на капитализираност, наспроти релативно помалата кредитна активност на оваа група банки. Кај групата големи банки најголем дел од сопствените средства се користи за покривање на кредитниот ризик што се должи на високата кредитна активност на оваа група банки и следствено, најголемата улога во финансиското посредување на ниво на банкарскиот систем.

Табела 3.4.2

Показатели за солвентност и капитализираност, по одделни групи банки

Показатели за солвентност и капитализираност	ГОЛЕМИ БАНКИ					СРЕДНИ БАНКИ					МАЛИ БАНКИ				
	06.2008	12.2008	06.2009	12.2009	06.2010	06.2008	12.2008	06.2009	12.2009	06.2010	06.2008	12.2008	06.2009	12.2009	06.2010
Стапка на адекватност на капиталот	11,9%	13,4%	14,0%	13,8%	14,3%	17,9%	16,7%	16,9%	17,4%	16,9%	66,2%	61,9%	50,4%	48,1%	43,4%
Основен капитал/актива пондерирана според ризиците	9,9%	10,5%	11,2%	11,0%	11,7%	17,1%	15,7%	15,4%	15,1%	14,2%	69,8%	65,1%	53,1%	50,6%	45,2%
Стапка на капитализираност	7,9%	8,7%	10,1%	9,1%	9,6%	13,3%	12,2%	11,8%	11,4%	10,4%	45,2%	45,1%	45,1%	42,8%	37,0%
Сопствени средства за покривање на кредитниот ризик	61,8%	55,6%	54,2%	55,3%	52,6%	43,4%	46,7%	46,4%	44,5%	45,5%	10,9%	11,4%	11,9%	12,7%	14,6%
Сопствени средства за покривање на валутниот ризик	5,1%	4,0%	3,0%	2,9%	3,2%	1,4%	1,1%	1,0%	1,5%	1,7%	1,2%	1,5%	4,0%	4,0%	3,8%
Сопствени средства над минималното ниво за покривање на ризиците	33,0%	40,4%	42,8%	41,9%	44,2%	55,2%	52,2%	52,6%	54,0%	52,7%	87,9%	87,1%	84,1%	83,4%	81,6%

Извор: НБРМ, врз основа на податоците доставени од страна на банките.

Стрес-тест симулации за отпорноста на банкарскиот систем на хипотетички шокови со состојба на 30.06.2010 година

На 30.06.2010 година, спроведените стрес-тест симулации¹ за отпорноста на банкарскиот систем и на одделните банки во Република Македонија на евентуални шокови покажаа дека банкарскиот систем и поодделните банки и понатаму се релативно отпорни на влијанието на овие шокови. Сепак, при спроведувањето на одредени симулации се забележува намалување на стапката на адекватност на капиталот под 12% и под 8% кај две исти банки од групата големи банки и кај три исти банки од групата средни банки.

Табела бр. 3.4.3

Резултати од стрес-тест симулациите за отпорноста на банкарскиот систем и одделните банки на хипотетички шокови, со состојба на 30.06.2010 година

Реден број на симулација	Адекватност на капиталот на ниво на банкарски систем пред симулација	Адекватност на капиталот на ниво на банкарски систем по симулација	Број на банки чија адекватност на капиталот по симулација е под адекватноста на капиталот на ниво на банкарски систем по симулација	Број на банки чија адекватност на капиталот по симулација е под 12%	Број на банки чија адекватност на капиталот по симулација е под 8%
1	16,5%	15,8%	2 (r); 3 (c)	1 (r); 1 (c)	нема
2	16,5%	14,4%	2 (r); 4 (c)	2 (r); 2 (c)	нема
3	16,5%	13,0%	2 (r); 4 (c)	2 (r); 3 (c)	1 (r); 1 (c)
4	16,5%	14,5%	2 (r); 4(c)	2 (r); 2 (c)	нема
5	16,5%	12,9%	2 (r); 4 (c)	2 (r); 3 (c)	1 (r); 1 (c)
6	16,5%	12,9%	2 (r); 4 (c)	2 (r); 3 (c)	1 (r); 1 (c)
7	16,5%	16,4%	2 (r); 3 (c)	1 (r)	нема
8	16,5%	13,7%	2 (r); 2 (c)	2 (r); 3 (c)	1 (r); 1 (c)

Извор: интерни пресметки на НБРМ, врз основа на податоците доставени од страна на банките.
Забелешка: (r)- голема банка; (c)- средна банка; (m)- мала банка.

¹ Оваа стрес-тест анализа се темели врз примената на осум хипотетички симулации, од кои:

- три симулации за изолиран кредитен шок, (зголемување на изложеноста на кредитен ризик класифицирана во категориите на ризик „В“, „Г“ и „Д“ за 10%, 30% и 50%),
- четврта симулација како комбинација на кредитен и каматен шок (зголемување на изложеноста на кредитен ризик во категориите на ризик „В“, „Г“ и „Д“ за 30% и пораст на домашните каматни стапки за 5 процентни поени),
- петта симулација како комбинација на кредитен и девизен шок (зголемување на изложеноста на кредитен ризик во категориите на ризик „В“, „Г“ и „Д“ за 50% и депрецијација на девизниот курс на денарот во однос на еврото и американскиот долар за 20%),
- шеста симулација како комбинација на шоките на страната на кредитниот ризик, девизниот ризик и ризикот на каматна стапка (зголемување на кредитната изложеност во категориите на ризик „В“, „Г“ и „Д“ за 50%, депрецијација на девизниот курс на денарот во однос на еврото и американскиот долар за 20% и зголемување на домашните каматни стапки за 5 процентни поени),
- седма симулација, апрецијација на девизниот курс на денарот во однос на еврото и американскиот долар во висина од 20%,
- осма симулација, истовремена прекласификација во категоријата на ризик „В“ на петте најголеми кредитни изложености кон нефинансиски субјекти (вклучувајќи ги и поврзаните субјекти).

3.5 Профитабилност

Во првите шест месеци од 2010 година, банкарскиот систем на Република Македонија прикажа добивка од 497 милиони денари (анекс бр. 2 - Биланс на успех). Во споредба со истиот период претходната година, таа е помала за 149 милиони денари, односно за 23,1%. Бројот на банките коишто работат со загуба продолжи да се зголемува, така што на крајот на ова полугодие осум банки покажаа загуба во нивното работење (во истиот период претходната година седум банки прикажаа загуба). Влошената профитабилност во првото полугодие од 2010 година е резултат на зголемениот износ на исправка на вредноста³⁶ и на оперативните трошоци³⁷.

Намалената добивка на банкарскиот сектор најмногу се должи на значително намалената добивка кај групата големи банки и покрај преполовената загуба на групите средни и мали банки. Големите банки прикажаа помала добивка за 38,5%, којашто на 30.06.2010 година изнесуваше 755 милиони денари. Средните банки остварија загуба од работењето во првите шест месеци од годината (во висина од 223 милиони денари), којашто сепак е помала од загубата остварена во истиот период минатата година. Помала загуба во однос на истиот период претходната година за 52,6% прикажа и групата мали банки. Главните причинители за намалувањето на добивката кај групата големи банки се зголемената исправка на вредноста и оперативните трошоци. Динамиката на овие компоненти кај оваа група банки има најголемо влијание врз динамиката на овие категории на ниво на банкарскиот систем. Имено, исправката на вредноста кај оваа група се зголеми за 636 милиони денари, додека кај групата средни и мали банки покажа намалување за 237 и 105 милиони денари, соодветно. Групата средни банки забележа најголем пораст на оперативните трошоци (за 110 милиони денари), којшто е двојно поголем во однос на растот на оперативните трошоци кај групата големи банки, а околу четирипати поголем во однос на растот на оваа категорија кај групата мали банки. Овие трошоци кај групата средни банки значително придонесоа за прикажаната загуба кај оваа група банки, а воедно нивниот раст учествува со над 58% во вкупниот раст на оперативните трошоци на ниво на банкарскиот систем.

3.5.1 Структура на приходите и расходите на банкарскиот систем на Република Македонија

Вкупните приходи на банкарскиот систем на Република Македонија во првата половина од 2010 година достигнаа износ од 7.950 милиони денари. Споредено со јуни 2009 година, тие се зголемија за 325 милиони денари, односно за 4,3%. Структурата на приходите на банкарскиот систем остана поволна, со доминација на приходите од банкарските активности, нето каматниот приход и нето-приходите од провизии.

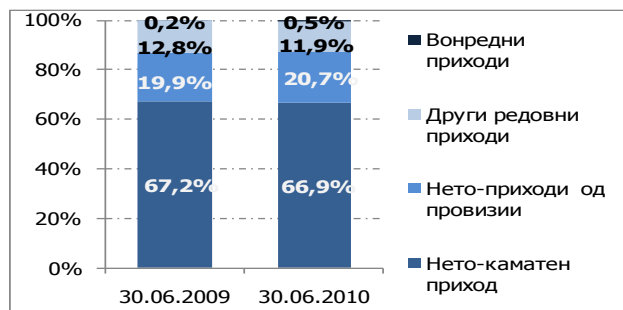
³⁶ Во исправката на вредноста се опфатени: исправката на вредноста на финансиските средства на нето-основа и неизвршената (дополнително утврдена) исправка на вредноста и посебната резерва.

³⁷ Во оперативните трошоци се опфатени: трошоците за вработените, амортизацијата, општите и административните трошоци, премиите за осигурување депозити и останатите расходи, освен вонредните расходи.

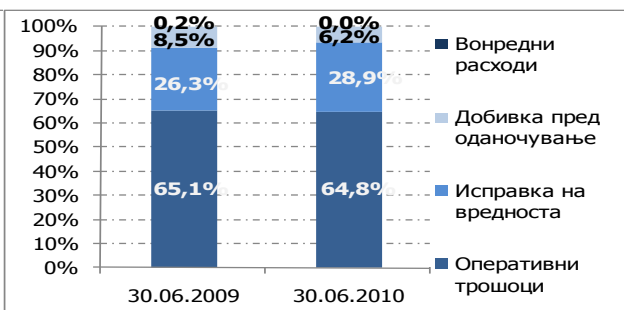
Во првото полугодие од 2010 година, најголем дел од вкупните приходи на банките беа искористени за покривање на оперативните трошоци. На крајот на јуни 2010 година, оперативните трошоци изнесуваа 5.150 милиони денари и се повисоки за 188 милиони денари, односно за 3,8% во однос на истиот период минатата година. Сепак, оваа стапка на пораст е значително помала во споредба со стапката на пораст (од 21,8%) прикажана за првото полугодие од 2009 година. Во структурата на оперативните трошоци сè уште најголем дел отпаѓа на трошоците за вработените коишто учествуваат со 39,1%, додека втора најголема категорија се општите административни трошоци со учество од 33,6%.

Следната позначајна компонента којашто влијае врз профитабилноста на банкарскиот систем е исправката на вредноста на побарувањата. Во првото полугодие од 2010 година таа се зголеми за 294 милиони денари, или за 14,7%, што укажува на натамошното влошување на квалитетот на кредитното портфолио.

Графикон бр. 3.5.1
Структура на вкупните приходи на банките

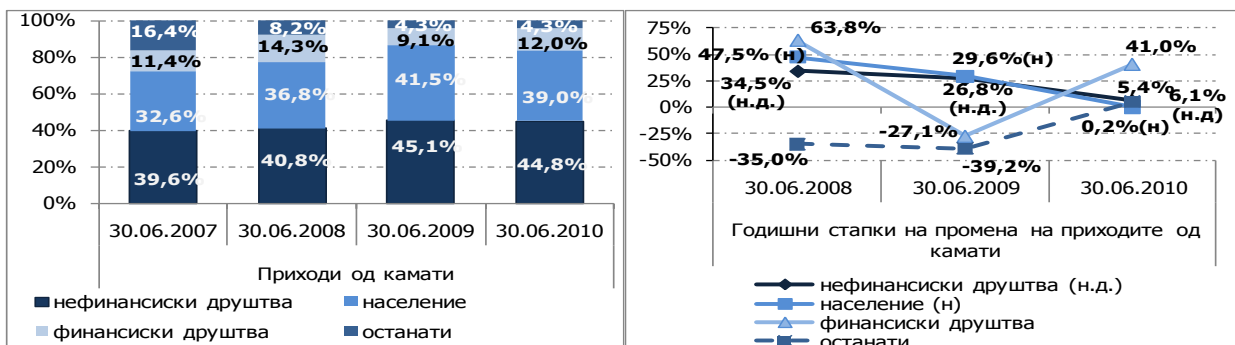
Графикон бр. 3.5.2
Користење на вкупните приходи на банките

Извор: НБРМ, врз основа на податоците доставени од страна на банките

Во секторската структура, приходите од нефинансиските друштва и населението сè уште имаат најголем удел во формирањето на приходите од камати, иако нивното учество во вкупните приходи е намалено за 2,8 процентни поени, и тоа најмногу на сметка на порастот на учеството на приходите од финансиските друштва.

Графикон бр. 3.5.3
Секторска структура и стапка на раст на приходите од камати

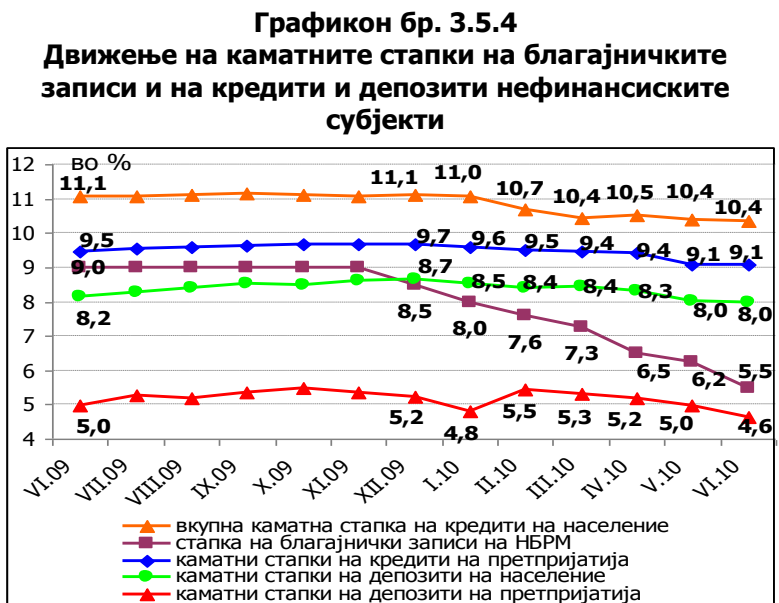

Извор: НБРМ, врз основа на податоците доставени од страна на банките.

Банкарскиот сектор, во првата половина од 2010 година забележа стагнирање на растот на каматните приходи од секторот население. И покрај

заживувањето на кредитната поддршка кон овој сектор, порастот на нефункционалните кредити на населението придонесе за значително намалување на годишната стапка на пораст на приходите од овој сектор. Дополнително влијание врз намалувањето на порастот на каматниот приход од населението имаше и намалувањето на активните каматни стапки поради усогласување со промените во монетарната политика, како и евентуалните ефекти од последните измени на Законот за облигациони односи (чијашто примена започна во

Извор: НБРМ, врз основа на податоците доставени од страна на банките.

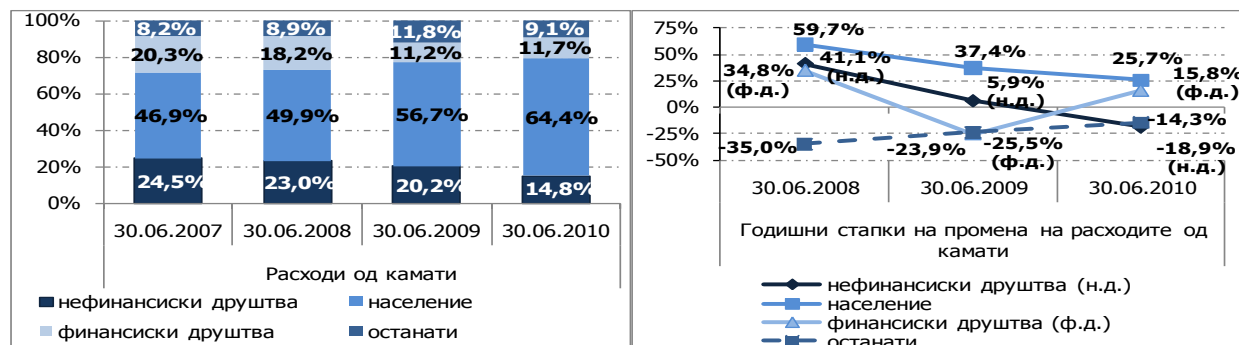
февруари 2010 година), со кои се врши ограничување на горната висина на активната договорна и казнената каматна стапка.³⁸ **Приходите од финансиски друштва се значително зголемени.** Нивниот пораст за 334 милиони денари во целост се должи на приходите од камати од централната банка. При присутен постојан надолен тренд на каматната стапка на благајничките записи од крајот на изминатата година, растот на приходите во целост се објаснува со зголемениот интерес за вложување во овие хартии од вредност.

Расходите од камати на населението претставуваат доминантна компонента во структурата на каматните расходи. Тие на 30.06.2010 година остварија годишна стапка на раст за 25,7%, со што го зајакнаа своето учество во структурата на вкупните расходи од камати. Притоа, порастот на депозитите на населението имаше поголемо влијание врз висината на каматните расходи во однос на влијанието на каматните стапки, коишто банките постепено ги намалуваа во анализираниот период.

Наспроти нив, во првата половина од 2010 година, **расходите од камати на претпријатијата** беа пониски за 18,9% во однос на истиот период минатата година, што доведе до намалување на нивното учество во вкупните расходи од камата. Намалувањето на каматните стапки на депозитите од претпријатијата, како и намалувањето на нивните долгорочни депозити (чишто каматни стапки се повисоки од оние за краткорочните депозити), во периодот 30.06.2009-30.06.2010 година, во голема мера ги објаснуваат овие пониски расходи.

³⁸ Во првата половина од 2010 година, приходите од затезна камата од населението и од претпријатијата се речиси преполовени во споредба со истиот период претходната година.

Графикон бр. 3.5.5
Секторска структура и стапка на раст на расходите од камати

Извор: НБРМ, врз основа на податоците доставени од страна на банките

3.5.2 Показатели за профитабилноста и ефикасноста на банките

Намалената добивка доведе до натамошно намалување на основните показатели за профитабилноста. Споредено со 30.06.2009 година, стапката на поврат на капиталот се намали за 1,1 процентен поен, додека намалувањето на стапката на поврат на активата изнесуваше 0,1 процентен поен.

Натамошното намалување на профитабилноста како последица на влошениот квалитет на кредитното портфолио се потврдува и преку зголемувањето на учеството на исправката на вредноста во нето каматниот приход. Така, во првите шест месеци од 2010 година, 43,2% од нето каматниот приход се „троши“ за двоене исправка на вредноста, што е за 4,1 процентен поен повеќе во споредба со истиот период минатата година. **Од друга страна, показателот за оперативната ефикасност во работењето на банките покажа незначително подобрување.** Стапката на покриеност на оперативните трошоци со вкупните редовни приходи остана речиси непроменета како резултат на поголемото зголемување на износот на вкупните редовни приходи во однос на зголемувањето на оперативните трошоци. Меѓутоа, покриеноста на некаматните расходи со нето каматниот приход се намали за 1,2 процентни поена.

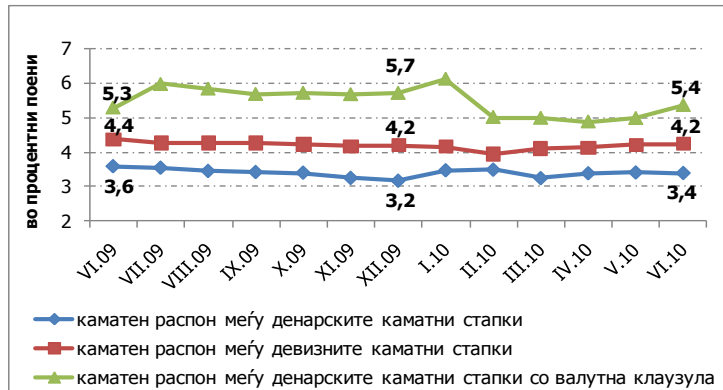
Табела бр. 3.5.1
Показатели за профитабилноста и ефикасноста во работењето на банките

Показатели	Банкарски систем		Големи банки		Средни банки		Мали банки	
	30.06.2009	30.06.2010	30.06.2009	30.06.2010	30.06.2009	30.06.2010	30.06.2009	30.06.2010
Стапка на поврат на просечната актива (ROAA)	0,5%	0,4%	1,5%	0,8%	-1,4	-0,6%	-1,2	-0,5%
стапка на поврат на просечниот капитал (ROAE)	4,3%	3,2%	15,9%	8,7%	-11,8	-5,3%	-2,6	-1,3%
Оперативни трошоци / Вкупни редовни приходи (Cost-to-income)	65,2%	65,1%	54,5%	53,2%	85,5%	84,1%	95,0%	113,0%
Некаматни расходи/вкупни редовни приходи	69,5%	70,4%	57,8%	56,9%	91,4%	92,1%	104,5%	134,1%
Трошоци за плати / Вкупни редовни приходи	25,6%	25,5%	20,6%	20,3%	34,9%	34,1%	40,6%	48,3%
Исправка на вредноста за финансиски и нефинансиски средства / Нето каматен приход	39,1%	43,2%	32,1%	49,1%	56,4%	38,0%	36,1%	-5,2%
Нето каматен приход / Просечна актива	2,1%	1,9%	2,1%	1,9%	2,0%	2,0%	2,0%	1,9%
Нето каматен приход / Вкупни редовни приходи	67,3%	67,3%	67,0%	66,5%	69,5%	68,7%	59,8%	70,2%
Нето каматен приход / некаматни расходи	96,8%	95,5%	116,0%	116,8%	76,0%	74,6%	57,2%	52,4%
Добивка (загуба) од работењето / Вкупни редовни приходи	8,5%	6,3%	24,0%	14,2%	-24,5%	-10,1%	-17,5%	-9,3%
Број на вработени	6.094	6.121	3.053	3.076	2.496	2.486	545	559
Актива по вработен (во милиони денари)	40,8	46,1	54,0	61,0	28,4	32,1	23,4	26,7
Добивка по вработен (во милиони денари)	0,1	0,1	0,4	0,2	-0,2	-0,1	-0,1	-0,1
Оперативни трошоци по вработен (во милиони денари)	0,8	0,8	0,9	0,9	0,7	0,8	0,7	0,8

Извор: НБРМ, врз основа на податоците доставени од страна на банките.

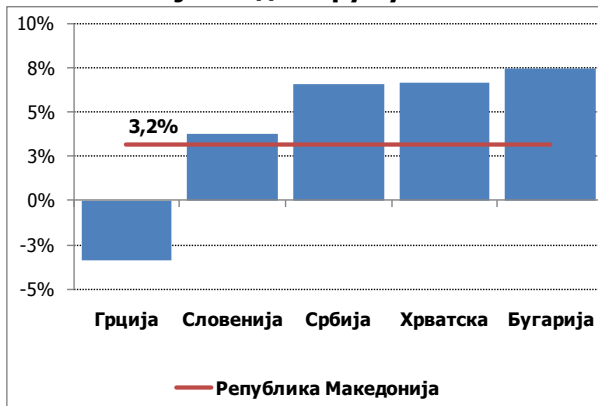
На 30.06.2010 година, каматниот распон во денари, девизи и со валутна клаузула забележаа минимални промени. Притоа, банките и понатаму најголемиот дел од приходите ги создаваат од нивните денарски билансни позиции со девизна клаузула, при што и каматниот распон меѓу денарските каматни стапки со валутна клаузула и понатаму е повисок во однос на распонот меѓу денарските каматни стапки и распонот меѓу девизните каматни стапки.

Графикон бр. 3.5.6
Движење на каматниот распон во банкарскиот систем во Република Македонија

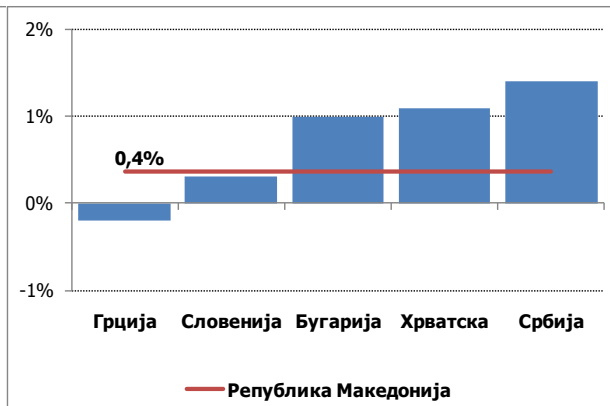

Извор: НБРМ, врз основа на податоците доставени од страна на банките.

Графикон бр. 3.5.7
Споредба на повратот на капиталот со земјите од опкружувањето

Графикон бр. 3.5.8
Споредба на повратот на активата со земјите од опкружувањето

Извор: НБРМ, врз основа на податоците доставени од страна на банките и интернет-страниците на националните централни банки.

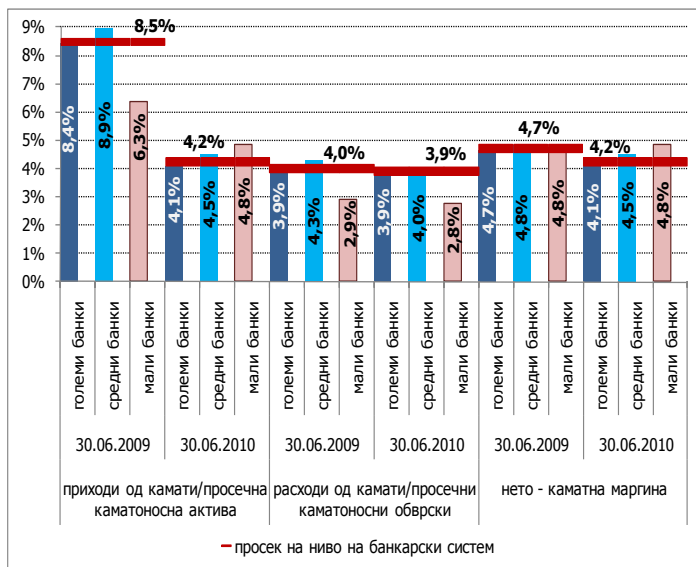
Споредбата со земјите од опкружувањето покажува³⁹ дека показателите за поврат на капиталот и на активата на банкарскиот сектор во Република Македонија се наоѓаат на пониско ниво, со исклучок кај банкарските системи на Грција (каде што показателот е негативен) и Словенија.

³⁹ Показателите за поврат на капиталот и поврат на активата за Грција се пресметани со состојба на 31.03.2010 година, за Хрватска со состојба на 31.12.2009 година, додека за сите останати земји овие показатели се однесуваат на 30.06.2010 година.

Нето каматната маргина⁴⁰ на ниво на банкарскиот систем

продолжи да се намалува, и тоа како резултат на побрзиот годишен раст на просечната каматносна актива во однос на порастот на нето каматниот приход. Каматноските средства се зголемија за 20,6% во однос на првото полугодие од 2009 година, додека некаматносна актива за истиот период забележа намалување од 34,1%. Намалувањето на активните и пасивните каматни стапки придонесе и за намалување на приходите и расходите врз основа на камата по единица каматносна актива и пасива.

Графикон бр. 3.5.9
Нето каматна маргина

Извор: НБРМ, врз основа на податоците доставени од страна на банките.

⁴⁰ Нето каматната маргина е пресметана како сооднос помеѓу нето каматниот приход и просечната каматносна актива.

II. БАНКАРСКАТА СУПЕРВИЗИЈА ВО ПРВАТА ПОЛОВИНА ОД 2010 ГОДИНА

1. Регулаторна рамка на банкарската супервизија

Во првата половина на 2010 година, активностите на Народната банка во доменот на унапредувањето на регулаторната рамка, беа насочени кон заокружување на регулативата за **спроведување на планот за рехабилитација и планот за пренос на средствата и обврските кај банка во администрација**. Условите и постапката за спроведување на планот за рехабилитација и планот за пренос на средствата и обврските на банката во администрација се пропишани со соодветна одлука⁴¹ којашто беше донесена во февруари 2008 година. Во првото полугодие на 2010 година, беа извршени измени и дополнувања на оваа одлука коишто имаа за цел:

- попрецизно да се дефинираат средствата коишто може да се продаваат при спроведувањето на планот за рехабилитација, како и средствата и обврските коишто може да се пренесуваат при спроведувањето на планот за пренос на средствата и обврските на банката во администрација;

- попрецизно да се пределат правата и обврските на администраторот и другите учесници во поглед на одлуката за избор на банка-купувач и за прекинување на постапката за пренос на средствата и обврските на банката во администрација.

Исто така, Народната банка изработи и донесе **процедури за спроведување на преносот на средствата и обврските на банка во администрација и процедури за спроведување продажба на активата на банка во администрација**. Тие претставуваат детален приказ на активностите коишто треба да ги преземат одделните учесници во администрацијата, заради ефикасно и успешно спроведување на двата плана.

2. Активности на банкарската супервизија

2.1 Лиценцирање - издавање дозволи и согласности на банките и штедилниците

Во првото полугодие на 2010 година, НБРМ продолжи со извршување на активностите во доменот на лиценцирањето на банките и штедилниците и притоа ги издаде следниве дозволи и согласности:

---

⁴¹ Одлука за условите и постапката за спроведување на планот за рехабилитација и планот за пренос на средствата и обврските на банката во администрација („Службен весник на Република Македонија“ бр. 31/2008 и 61/2010).

Вид на дозвола/согласност	издадени	одбиени	запрени
Банки			
Измена и/или дополнување на статут	9	/	/
Именување членови на Надзорен одбор	12	/	/
Именување членови на Управен одбор	11	/	1
Промена на седиште на банка	1	/	/
Промена на име на банка	1	/	/
Стекнување акции во банка чиј вкупен кумулативен номинален износ изнесува или надминува 5%, 10%, 20%, 33%, 50% и 75% од вкупниот број акции, односно од вкупниот број издадени акции со право на глас	1	/	/
Увид во записник	6	/	2
Вкупно (банки)	41	/	3
Штедилници			
Престанување со работа	1	/	/
Измена на договор/изјава на друштво	2	/	/
Вкупно (штедилници)	3	/	/

2.2 Супервизија на работењето на банките и штедилниците

Во првото полугодие од 2010 година беа извршени вкупно тринаесет непосредни контроли на работењето на банките и штедилниците во Република Македонија. Од нив, седум беа контроли на ризиците, додека останатите шест контроли се однесуваат на усогласеноста на работењето со прописите.

Контролите на ризиците во работењето на банките и штедилниците се вршат според интерна методологија на НБРМ за процена на ризиците⁴². Согласно со овој пристап, приоритет во спроведувањето на непосредните контроли претставува оцената на материјалните ризици на коишто тие се изложени во своето работење.

Од спроведените контроли на ризиците во првото полугодие на 2010 година, две контроли беа целосни, а пет беа со делумен карактер. Целта на спроведените целосни теренски контроли на ризиците беше утврдување на сигурноста, стабилноста, ризичноста и усогласеноста со прописите на контролираните банки, преку оценка на системот на воспоставените внатрешни контроли, соодветноста на системите за управување со ризиците, како и ефикасноста на корпоративното управување. Четири од петте спроведени делумни контроли на ризиците беа контроли на работењето на штедилници, при што се изврши оценка на нивните системи за мерење и следење на кредитниот и ликвидносниот ризик. Во фокусот на петтата контрола со делумен карактер беше управувањето со ризикот од несоодветност на информативниот систем на една банка.

⁴² Оваа методологија се темели на збирните профили на ризик на банките утврдени врз основа на оцената на нивото на нивната изложеност на одделните ризици и начинот на управување со нив.

Со извршените теренски контроли на ризиците беа идентификувани слабости во интерните политики и процедури преку кои контролираните институции ги поставиле основите на управувањето со ризиците. Беа утврдени и недостатоци во однос на процесите на мерење на очекуваните кредитни загуби, како и во начинот на спроведување на стрес-тестирањето на изложеноста на кредитен и ликвидносен ризик. Исто така, органите на управување и надзор на некои од институциите не успеале во целост да ги исполнат барањата на регулативата со која е уредено нивното работење, што доведе до одредени неусогласености со Законот за банките и подзаконските акти коишто произлегуваат од него, Законот за облигационите односи, како и Законот за заштита на потрошувачите при договори за потрошувачки кредити.

Делумната контрола којашто во својот фокус ја имаше информативната сигурност на една банка покажа слабости во системот на известување на надзорниот одбор, недоволна кадровска екипираност на организациските делови надлежни за информативната технологија, слабости во договорите со снабдувачите на услуги, постоење судир на интереси на раководните лица, како и несоодветност на системите за управување со ревизорски траги.

Со извршените контроли на усогласеноста со прописите, кај поголем дел од контролираните институции не се утврдени неусогласености во нивното работење. Со исклучок, кај некои од нив е утврдено непочитување на одредени одредби од Законот за заштита на потрошувачите при договори за потрошувачки кредити и на Законот за девизно работење.

2.3 Преземени корективни активности кон банките и штедилниците

Во првата половина на 2010 година, беа изречени пет писмени предупредувања кон три банки и две штедилници, беа склучени два меморандума со две банки и со две решенија, беа изречени мерки кон една банка (анекс бр. 21 - Изречени мерки од страна на НБРМ кон банките и штедилниците во периодот од 01.01.2010 до 30.06.2010 година).

Во првата половина на 2010 година, беше издадена претходна согласност за престанување со работа на една штедилница, ѝ беше укината дозволата за основање и беше утврдено дека се исполнети условите за спроведување ликвидациска постапка. Притоа, до денот на упис на ликвидаторот во трговскиот регистар, на штедилницата ѝ беше забрането да ги врши сите активности, освен наплата на побарувања, при што беа овластени вработени од НБРМ да вршат верификација на Налозите за исплата од сметката на штедилницата.

Поради непочитување на Законот за банките и соодветните подзаконски прописи, во првата половина на 2010 година беа водени две постапки за посредување со една банка и одговорните лица во банката и други лица сторители на прекршок и со едно друштво за ревизија и одговорните лица.

Како последица на неуспешноста на две постапки за посредување спроведени во 2009 година, беа поднесени две барања за поведување прекршочна постапка кон две лица со посебни права и одговорности во една банка.

АНЕКСИ

БИЛАНС НА СОСТОЈБА - АКТИВА

во илјади денари

АКТИВА	Група големи банки	Група средни банки	Група мали банки	Вкупно
ГОТОВИНА И СРЕДСТВА НА СМЕТКИ ВО НБРМ	22.806.500	10.387.988	1.052.284	34.246.771
ФИНАНСИСКИ СРЕДСТВА ЗА ТРГУВАЊЕ	604.580	177.689	0	782.269
ДЕРИВАТИ ЗА ТРГУВАЊЕ ПО ОБЈЕКТИВНА ВРЕДНОСТ	0	20.384	0	20.384
ФИНАНСИСКИ СРЕДСТВА ПО ОБЈЕКТИВНА ВРЕДНОСТ ПРЕКУ БИЛАНСОТ НА УСПЕХ	0	0	0	0
ФИНАНСИСКИ СРЕДСТВА ЧУВАНИ ДО ДОСПЕВАЊЕ	4.625.863	2.263.940	1.517.926	8.407.729
ФИНАНСИСКИ СРЕДСТВА РАСПОЛОЖЛИВИ ЗА ПРОДАЖБА	19.159.875	8.266.581	1.933.897	29.360.353
ПЛАСМАНИ КАЈ ЦЕНТРАЛНАТА БАНКА	0	0	0	0
ПЛАСМАНИ ВО ФИНАНСИСКИ ДРУШТВА	20.035.688	6.326.770	5.610.170	31.972.628
ПЛАСМАНИ ВО НЕФИНАНСИСКИ СУБЈЕКТИ	112.034.312	47.059.433	3.092.061	162.185.806
ПОБАРУВАЊА ВРЗ ОСНОВА НА КАМАТИ	802.140	426.881	49.678	1.278.699
ВЛОЖУВАЊА ВО ПРИДРУЖЕНИ ДРУШТВА, ПОДРУЖНИЦИ И ЗАЕДНИЧКИ ВЛОЖУВАЊА	179.792	0	251.606	431.398
ОСТАНАТА АКТИВА	961.882	725.902	130.181	1.817.964
ПРЕЗЕМЕНИ СРЕДСТВА ВРЗ ОСНОВА НА НЕНАПЛАТЕНИ ПОБАРУВАЊА	2.204.700	1.069.616	434.002	3.708.317
НЕМАТЕРИЈАЛНИ СРЕДСТВА	298.886	425.151	150.457	874.494
ОСНОВНИ СРЕДСТВА (НЕДВИЖНОСТИ И ОПРЕМА)	3.841.312	2.858.120	926.253	7.625.685
НЕТЕКОВНИ СРЕДСТВА КОИ СЕ ЧУВААТ ЗА ПРОДАЖБА	0	0	57.608	57.608
КОМИСИОНО РАБОТЕЊЕ	-30.625	-2.638	-296.776	-330.039
НЕПРИЗНАЕНА ЗАГУБА ПОРАДИ ОШТЕТУВАЊЕ	0	-105.213	-844	-106.057
ВКУПНА АКТИВА (НЕТО)	187.524.905	79.900.602	14.908.503	282.334.010

БИЛАНС НА СОСТОЈБА - ПАСИВА

во илјади денари

ПАСИВА	Група големи банки	Група средни банки	Група мали банки	Вкупно
ОБВРСКИ ЗА ТРГУВАЊЕ И ФИНАНСИСКИ ОБВРСКИ ПО ОБЈЕКТИВНА ВРЕДНОСТ ПРЕКУ БИЛАНСОТ НА УСПЕХ ОПРЕДЕЛЕНИ КАКО ТАКВИ ПРИ ПОЧЕТНОТО ПРИЗНАВАЊЕ	1.878	0	0	1.878
ДЕРИВАТНИ ОБВРСКИ ЧУВАНИ ЗА УПРАВУВАЊЕ СО РИЗИК	0	0	0	0
ДЕПОЗИТИ НА ФИНАНСИСКИ ДРУШТВА	6.504.109	8.227.574	470.957	15.202.641
ДЕПОЗИТИ ПО ВИДУВАЊЕ НА НЕФИНАНСИСКИ ДРУШТВА	50.877.709	16.451.599	2.386.617	69.715.926
КРАТКОРОЧНИ ДЕПОЗИТИ НА НЕФИНАНСИСКИ ДРУШТВА	76.101.281	25.847.431	2.401.351	104.350.063
ДОЛГОРОЧНИ ДЕПОЗИТИ НА НЕФИНАНСИСКИ СУБЈЕКТИ	18.546.765	7.717.095	534.083	26.797.943
ИЗДАДЕНИ ДОЛЖНИЧКИ ХАРТИИ ОД ВРЕДНОСТ	633.931	300.000	0	933.931
ОБВРСКИ ПО КРЕДИТИ	7.892.372	9.316.407	3.175.724	20.384.503
КОМПОНЕНТА НА ОБВРСКИ ПО ОСНОВ НА ХИБРИДНИ ИНСТРУМЕНТИ	0	184.640	0	184.640
СУБОРДИНИРАНИ ОБВРСКИ И КУМУЛАТИВНИ ПРИОРИТЕТНИ АКЦИИ	4.586.066	2.123.676	55.392	6.765.134
ОБВРСКИ ВРЗ ОСНОВА НА КАМАТИ	964.654	538.403	72.352	1.575.409
ОСТАНАТИ ОБВРСКИ	2.023.896	680.849	187.802	2.892.547
ПОСЕБНА РЕЗЕРВА И РЕЗЕРВИРАЊА	644.943	97.860	11.585	754.388
КАПИТАЛ И РЕЗЕРВИ	17.992.080	8.315.684	5.510.810	31.818.574
ТЕКОВНА ДОБИВКА*	755.221	99.383	101.830	956.434
ВКУПНА ПАСИВА	187.524.905	79.900.603	14.908.502	282.334.010

* Претставува збир на финансискиот резултат на оние банки кои оствариле добивка. Вкупната остварена загуба кај одделни банки е одбитна ставка од позицијата капитал и резерви.

БИЛАНС НА УСПЕХ

во илјади денари

БИЛАНС НА УСПЕХ	Група големи банки		Група средни банки		Група мали банки		Вкупно	
	30.06.2009	30.06.2010	30.06.2009	30.06.2010	30.06.2009	30.06.2010	30.06.2009	30.06.2010
ПРИХОДИ ОД КАМАТИ	6.126.563	6.705.526	2.665.421	2.799.277	333.850	366.512	9.125.835	9.871.315
РАСХОДИ ОД КАМАТИ	-2.800.857	-3.167.181	-1.221.319	-1.281.714	-82.418	-101.628	-4.104.594	-4.550.523
НЕТО ПРИХОДИ ОД КАМАТИ	3.325.706	3.538.345	1.444.103	1.517.563	251.432	264.884	5.021.241	5.320.792
НЕТО ПРИХОДИ ОД ПРОВИЗИИ И НАДОМЕСТОЦИ	1.044.707	1.158.330	383.956	416.279	85.143	67.382	1.513.806	1.641.990
НЕТО ПРИХОДИ ОД ТРГУВАЊЕ	145.601	1.724	-3.512	26.300	6.054	0	148.143	28.024
НЕТО ПРИХОДИ ОД ДРУГИ ФИНАНСИСКИ ИНСТРУМЕНТИ ЕВИДЕНТИРАНИ ПО ОБЈЕКТИВНА ВРЕДНОСТ	0	0	0	0	0	0	0	0
НЕТО ПРИХОДИ ОД КУРСНИ РАЗЛИКИ	191.678	290.530	109.608	91.808	17.107	26.618	318.393	408.956
ОСТАНАТИ ПРИХОДИ ОД ДЕЈНОСТА	409.398	340.088	152.858	191.522	61.160	18.254	623.416	549.864
ЗАГУБИ ПОРАДИ ОШТЕТУВАЊЕ - ИСПРАВКА НА ВРЕДНОСТА НА ФИНАНСИСКИТЕ СРЕДСТВА	-1.100.827	-1.728.235	-813.486	-560.152	-90.764	14.339	-2.005.077	-2.274.048
ЗАГУБИ ПОРАДИ ОШТЕТУВАЊЕ НА НЕФИНАНСИСКИ СРЕДСТВА	0	-8.516	-787	-17.129	0	-492	-787	-26.137
ТРОШОЦИ ЗА ВРАБОТЕНИТЕ	-1.051.066	-1.079.782	-724.874	-752.402	-170.888	-182.208	-1.946.828	-2.014.392
АМОРТИЗАЦИЈА	-271.287	-296.741	-192.981	-219.971	-39.159	-55.250	-503.428	-571.962
ОСТАНАТИ РАСХОДИ НА ДЕЈНОСТА	-1.465.396	-1.460.522	-863.784	-917.311	-193.904	-188.533	-2.523.084	-2.566.366
ТЕКОВНА ДОБИВКА/ЗАГУБА	1.228.514	755.221	-508.900	-223.494	-73.819	-35.007	645.796	496.721

Структура на кредитите на нефинансиски субјекти

во милиони денари

Датум	Опис	Вкупно	Вкупно			Претпријатија			Население			Други клиенти		
			Денарски	Денарски со клаузула	Девизни	Денарски	Денарски со клаузула	Девизни	Денарски	Денарски со клаузула	Девизни	Денарски	Денарски со клаузула	Девизни
31.12.2009	Достасани кредити	2.415	1.586	501	328	620	364	309	964	135	18	2	2	1
	Краткорочни кредити	39.229	23.441	7.555	8.233	18.493	7.365	8.221	4.930	170	8	18	20	4
	Долгорочни кредити	116.290	38.796	51.134	26.360	11.400	25.513	22.851	27.360	25.515	3.325	36	106	184
	Нефункционални кредити	15.776	8.315	3.140	4.321	4.649	1.595	3.889	3.656	1.495	432	10	50	0
	Вкупни кредити	173.710	72.138	62.330	39.242	35.162	34.837	35.270	36.910	27.315	3.783	66	178	189
	Исправка на вредноста	-16.054												
	Акумулирана амортизација	-528												
Вкупни нето кредити	157.128													
30.06.2010	Достасани кредити	2.789	1.583	709	497	615	561	478	967	146	19	1	2	0
	Краткорочни кредити	40.934	24.144	8.773	8.017	18.770	8.640	8.000	5.357	127	12	17	6	5
	Долгорочни кредити	118.701	39.414	49.645	29.642	11.231	24.147	25.931	28.152	25.337	3.567	31	161	144
	Нефункционални кредити	18.252	9.726	3.557	4.969	5.416	1.938	4.378	4.295	1.568	590	15	51	1
	Вкупни кредити	180.676	74.867	62.684	43.125	36.032	35.286	38.787	38.771	27.178	4.188	64	220	150
	Исправка на вредноста	-17.880												
	Акумулирана амортизација	-610												
Вкупни нето кредити	162.186													
Пораст 31.12.2009 / 31.12.2008	Апсолутен пораст на кредитите	6.966	2.729	354	3.883	870	449	3.517	1.861	-137	405	-2	42	-39
	Пораст во %	4,0%	3,8%	0,6%	9,9%	2,5%	1,3%	10,0%	5,0%	-0,5%	10,7%	-3,0%	23,6%	-20,6%
	Структура на порастот		39,2%	5,1%	55,7%	12,5%	6,4%	50,5%	26,7%	-2,0%	5,8%	0,0%	0,6%	-0,6%

Структура на депозитите на нефинансиските субјекти

во милиони денари

Датум	Опис	Вкупно	Вкупно			Претпријатија			Население			Други клиенти		
			Денарски	Денарски со клаузула	Девизни	Денарски	Денарски со клаузула	Девизни	Денарски	Денарски со клаузула	Девизни	Денарски	Денарски со клаузула	Девизни
31.12.2009	Депозити по видување	67.687	36.525	0	31.162	18.636	0	9.634	15.334	0	19.598	2.555	0	1.930
	Депозити орочени до една година	97.119	29.434	8.617	59.068	6.955	8.241	9.378	21.410	76	48.879	1.069	300	811
	Депозити орочени над една година	23.069	7.432	269	15.368	1.346	210	429	5.990	5	14.192	96	54	747
	Вкупни депозити	187.875	73.391	8.886	105.598	26.937	8.451	19.441	42.734	81	82.669	3.720	354	3.488
30.06.2010	Депозити по видување	69.716	37.193	3	32.520	18.782	3	11.616	15.678	0	18.918	2.733	0	1.986
	Депозити орочени до една година	104.350	36.522	7.314	60.514	8.324	7.016	9.536	27.104	0	50.223	1.094	298	755
	Депозити орочени над една година	26.798	9.595	240	16.963	1.352	228	361	8.032	5	15.910	211	7	692
	Вкупни депозити	200.864	83.310	7.557	109.997	28.458	7.247	21.513	50.814	5	85.051	4.038	305	3.433
Пораст 31.12.2009 / 31.12.2008	Апсолутен пораст на депозитите	12.989	9.919	-1.329	4.399	1.521	-1.204	2.072	8.080	-76	2.382	318	-49	-55
	Пораст во %	6,9%	13,5%	-15,0%	4,2%	5,6%	-14,2%	10,7%	18,9%	-93,8%	2,9%	8,5%	-13,8%	-1,6%
	Структура на порастот		76,4%	-10,2%	33,9%	11,7%	-9,3%	16,0%	62,2%	-0,6%	18,3%	2,4%	-0,4%	-0,4%

Структура на портфолиото на хартии од вредност

во милиониденари

Реден број	Портфолио на хартии од вредност	Износ во милиони денари		Структура (во %)		Полугодишна промена 31.12.2009/30.06.2010		
		31.12.2009	30.06.2010	31.12.2009	30.06.2010	Апсолутна промена	Во проценти	Учество во промената
1.	Должнички хартии од вредност (1.1.+1.2.)	29.664	38.035	96,8%	97,5%	8.371	28,2%	100,1%
1.1.	Инструменти на пазарот на пари	24.036	33.170	78,4%	85,0%	9.134	38,0%	109,2%
	- Благајнички записи на НБРМ	15.846	23.183	51,7%	59,4%	7.337	46,3%	87,7%
	- Државни записи	8.190	9.987	26,7%	25,6%	1.797	21,9%	21,5%
1.2.	Обврзници (1.2.1.+1.2.2.+1.2.3.)	5.628	4.865	18,4%	12,5%	-764	-13,6%	-9,1%
1.2.1.	Обврзници издадени од државата	4.639	4.029	15,1%	10,3%	-610	-13,1%	-7,3%
	- Континуиран државни обврзници	221	30	0,7%	0,1%	-191	-86,4%	-2,3%
	- Структурни државни обврзници	1.443	1.152	4,7%	3,0%	-291	-20,1%	-3,5%
	- Обврзницата за приватизација на Стопанска банка АД Скопје	2.625	2.509	8,6%	6,4%	-116	-4,4%	-1,4%
	- Еврообврзницата	350	338	1,1%	0,9%	-12	/	-0,1%
1.2.2.	Корпоративни обврзници издадени од домашни банки	831	835	2,7%	2,1%	4	0,4%	0,0%
1.2.3.	Обврзници издадени од странски држави	158	0	0,5%	0,0%	-158	-100,0%	-1,9%
2.	Сопственички инструменти	960	947	3,1%	2,4%	-13	-1,4%	-0,2%
	- издадени од нефинансиски друштва	72	70	0,2%	0,2%	-2	-2,6%	0,0%
	- издадени од банки и останати финансиски друштва - резиденти	795	790	2,6%	2,0%	-5	-0,6%	-0,1%
	- издадени од финансиски друштва - нерезиденти	94	87	0,3%	0,2%	-7	-7,1%	-0,1%
3.	Деривати	15	20	0,0%	0,1%	6	/	0,1%
4.	Вкупно портфолио на хартии од вредност (1+2+3)	30.639	39.002	100,0%	100,0%	8.363	27,3%	100,0%

Изложеност на кредитен ризик и пресметана исправка на вредност, на ниво на банкарскиот систем - секторска структура

во милиони денари

	А		Б				В				Г				Д				ВКУПНО					
	Изложеност на кредитен ризик		Пресметана исправка на вредност		Изложеност на кредитен ризик		Пресметана исправка на вредност		Изложеност на кредитен ризик		Пресметана исправка на вредност		Изложеност на кредитен ризик		Пресметана исправка на вредност		Изложеност на кредитен ризик		Пресметана исправка на вредност		Изложеност на кредитен ризик		Пресметана исправка на вредност	
	12.2009	06.2010	12.2009	06.2010	12.2009	06.2010	12.2009	06.2010	12.2009	06.2010	12.2009	06.2010	12.2009	06.2010	12.2009	06.2010	12.2009	06.2010	12.2009	06.2010	12.2009	06.2010	12.2009	06.2010
ПРЕТПРИЈАТИЈА И ДРУГИ КЛИЕНТИ	99.085	103.286	973	1.027	16.049	16.108	1.689	1.690	6.432	7.904	1.828	2.387	1.158	1.328	595	717	7.502	8.039	7.054	7.587	130.226	136.665	12.139	13.408
Земјоделство, лов и шумарство	2.676	2.640	23	24	766	810	78	82	194	64	57	18	174	169	88	85	316	348	305	313	4.126	4.030	550	522
Рибарство	82	66	1	1	19	6	2	1	26	25	6	6	0	0	0	0	1	1	1	1	128	97	11	9
Индустрија	34.257	38.586	344	373	6.350	4.704	688	502	3.255	3.666	924	1.203	424	703	214	392	4.168	4.425	3.965	4.240	48.454	52.083	6.135	6.711
Градежништво	12.491	12.809	111	101	698	1.156	72	127	352	255	90	68	26	42	14	22	558	564	481	522	14.126	14.826	768	840
Трговија на големо и мало	32.397	31.949	321	347	5.590	6.198	577	642	890	1.141	239	310	333	242	174	126	1.805	1.972	1.692	1.841	41.014	41.502	3.002	3.265
Хотели и ресторани	2.479	2.536	38	41	296	291	31	30	862	892	294	303	44	56	22	31	115	102	99	91	3.795	3.876	486	496
Сообраќај, складирање и врски	6.549	7.107	49	55	661	681	68	69	295	436	77	112	129	102	69	53	305	343	287	303	7.938	8.670	549	593
Финансиско посредување	51.510	57.801	62	46	88	63	13	7	8	220	2	101	28	2	14	1	206	226	205	225	51.839	58.311	298	380
Активности во врска со недвижен имот	5.178	4.234	61	50	1.306	2.008	135	210	498	1.251	126	321	18	9	9	5	91	137	82	133	7.092	7.639	413	719
Јавна управа и одбрана	12.483	13.846	2	3	2	0	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0	181	0	181	0	12.666	13.848	184	4
Образование	702	1.171	4	8	2	4	0	0	3	7	1	2	1	0	0	0	0	1	0	1	708	1.182	5	11
Здравство и социјална работа	790	856	6	7	66	84	7	9	8	25	2	7	0	1	0	0	19	12	18	10	884	977	33	32
Други комунални, културни и општи активности	1.239	1.327	15	19	297	167	31	17	49	143	12	37	10	5	5	2	84	94	84	93	1.679	1.736	148	169
Приватни домаќинства со вработени лица	6	6	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	6	6	0	0
Екстериторијални организации	237	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	39	40	39	40	276	40	39	40
ФИЗИЧКИ ЛИЦА	64.815	66.740	620	669	7.037	6.899	802	762	2.106	1.982	598	541	1.751	1.910	1.098	1.035	2.107	3.042	1.998	2.854	77.815	80.573	5.117	5.860
Кредити за набавка и реновирање на станбен и деловен простор	13.765	14.492	108	116	554	632	64	67	312	357	87	93	91	186	54	94	165	199	150	176	14.886	15.866	463	545
Потрошувачки кредити	19.135	20.076	174	196	3.165	3.178	365	350	1.164	1.106	316	297	769	979	444	530	895	1.319	838	1.196	25.127	26.657	2.136	2.568
Негативни салда по тековни сметки	6.758	7.192	86	93	1.361	1.150	147	118	32	29	9	8	34	40	18	22	268	301	262	295	8.454	8.712	522	535
Кредитни картички	20.171	20.129	216	225	1.707	1.636	191	183	364	295	119	91	726	625	506	343	481	916	473	902	23.449	23.601	1.504	1.744
Автомобилски кредити	4.232	4.027	29	34	204	227	30	37	121	109	36	28	55	53	35	30	93	118	82	98	4.706	4.533	211	227
Други кредити	754	824	8	7	47	76	5	8	113	87	32	24	75	27	42	16	205	189	194	186	1.193	1.203	281	241
ТРГОВЦИ-ПОЕДИНЦИ	3.274	2.860	30	34	219	189	25	22	175	165	47	48	74	86	44	44	121	138	113	132	3.863	3.437	259	280
ВКУПНО	231.166	244.532	1.688	1.779	23.395	23.259	2.531	2.481	8.721	10.272	2.476	3.077	3.010	3.326	1.751	1.797	10.117	11.445	9.551	10.797	276.409	292.834	17.996	19.931

Изложеност на кредитен ризик и пресметана исправка на вредност, на ниво на банкарскиот систем - валутна структура

во милиони денари

	Денари				Денари со девизна клаузула				Девизи				ВКУПНО			
	Изложеност на кредитен ризик		Пресметана исправка на вредност		Изложеност на кредитен ризик		Пресметана исправка на вредност		Изложеност на кредитен ризик		Пресметана исправка на вредност		Изложеност на кредитен ризик		Пресметана исправка на вредност	
	12.2009	06.2010	12.2009	06.2010	12.2009	06.2010	12.2009	06.2010	12.2009	06.2010	12.2009	06.2010	12.2009	06.2010	12.2009	06.2010
ПРЕТПРИЈАТИЈА И ДРУГИ КЛИЕНТИ	49.459	50.342	6.033	6.259	36.603	37.302	2.650	2.957	44.164	49.021	3.456	4.192	130.226	136.665	12.139	13.408
Земјоделство, лов и шумарство	1.308	1.251	309	258	1.639	1.482	142	122	1.179	1.297	100	143	4.126	4.030	550	522
Рибарство	35	6	3	1	18	18	1	1	75	73	7	7	128	97	11	9
Индустрија	17.211	17.623	3.146	3.212	11.430	11.695	1.132	1.195	19.813	22.765	1.856	2.304	48.454	52.083	6.135	6.711
Градежништво	6.099	6.777	229	312	4.369	4.329	391	377	3.658	3.720	148	152	14.126	14.826	768	840
Трговија на големо и мало	16.499	15.389	1.564	1.541	12.225	12.852	720	845	12.291	13.261	718	880	41.014	41.502	3.002	3.265
Хотели и ресторани	998	950	146	155	1.243	1.324	74	55	1.554	1.602	266	286	3.795	3.876	486	496
Сообраќај, складирање и врски	3.181	3.318	303	244	2.693	2.659	97	154	2.064	2.693	150	195	7.938	8.670	549	593
Финансиско посредување	18.004	24.784	25	37	3.679	4.434	64	60	30.156	29.093	209	284	51.839	58.311	298	380
Активности во врска со недвижен имот	2.916	3.737	228	422	1.702	1.406	58	145	2.473	2.496	127	151	7.092	7.639	413	719
Јавна управа и одбрана	1.369	1.272	184	3	10.971	12.082	0	0	326	494	0	0	12.666	13.848	184	4
Образование	208	431	3	6	179	414	1	4	320	337	2	2	708	1.182	5	11
Здравство и социјална работа	254	269	14	13	293	294	4	14	337	415	16	6	884	977	33	32
Други комунални, културни и општи активности	520	590	88	97	807	830	32	45	352	316	28	27	1.679	1.736	148	169
Приватни домаќинства со вработени лица	1	1	0	0	0	0	0	0	5	5	0	0	6	6	0	0
Екстериторијални организации	230	0	0	0	4	0	0	0	42	40	39	40	276	40	39	40
ФИЗИЧКИ ЛИЦА	49.078	51.220	3.794	4.305	24.721	24.897	1.045	1.158	4.016	4.456	278	397	77.815	80.573	5.117	5.860
Кредити за набавка и реновирање на станбен и деловен простор	1.587	1.587	116	128	11.593	12.329	278	316	1.706	1.950	68	100	14.886	15.866	463	545
Потрошувачки кредити	15.247	16.981	1.554	1.763	8.826	8.527	485	645	1.055	1.150	98	161	25.127	26.657	2.136	2.568
Негативни салда по тековни сметки	8.454	8.712	522	535	0	0	0	0	0	0	0	0	8.454	8.712	522	535
Кредитни картички	23.106	23.209	1.483	1.706	0	0	0	0	343	392	21	38	23.449	23.601	1.504	1.744
Автомобилски кредити	318	292	65	64	3.750	3.667	100	108	638	575	46	55	4.706	4.533	211	227
Други кредити	367	439	54	109	552	375	182	89	274	389	45	43	1.193	1.203	281	241
ТРГОВЦИ-ПОЕДИНЦИ	1.635	1.501	108	132	2.034	1.741	127	132	194	196	24	16	3.863	3.437	259	280
ВКУПНО	119.545	129.119	10.144	10.735	78.008	80.456	3.886	4.306	78.856	83.260	3.966	4.890	276.409	292.834	17.996	19.931

Нефункционални кредити и пресметана исправка на вредност за нефункционалните кредити, на ниво на банкарскиот систем-секторска структура

ВО МИЛИОНИ

	В		Г		Д		ВКУПНО			
	Изложеност на кредитен ризик		Изложеност на кредитен ризик		Изложеност на кредитен ризик		Изложеност на кредитен ризик		Пресметана исправка на вредност	
	12.2009	06.2010	12.2009	06.2010	12.2009	06.2010	12.2009	06.2010	12.2009	06.2010
ПРЕТПРИЈАТИЈА И ДРУГИ КЛИЕНТИ	2.420	3.349	983	1.133	6.828	7.330	10.231	11.812	7.611	8.514
Земјоделство, лов и шумарство	153	31	16	10	280	311	448	352	322	289
Рибарство	21	21	0	0	1	1	22	22	6	6
Индустија	1.516	1.611	420	694	3.600	3.840	5.536	6.145	4.085	4.539
Градежништво	64	152	24	33	555	575	643	760	507	589
Трговија на големо и мало	418	367	325	231	1.785	1.923	2.529	2.522	1.958	2.008
Хотели и ресторани	47	646	42	54	115	98	203	798	132	358
Сообраќај, складирање и врски	104	222	128	100	294	336	526	657	373	404
Финансиско посредување	1	34	26	1	117	116	145	151	131	125
Активности во врска со недвижен имот	82	242	17	8	90	132	188	382	110	193
Јавна управа и одбрана	0	1	0	0	0	0	0	1	0	0
Образование	1	2	1	0	0	1	2	3	1	1
Здравство и социјална работа	4	22	0	1	19	12	24	34	19	16
Други комунални, културни и општи активности	10	33	10	3	65	75	85	111	72	84
Приватни домаќинства со вработени лица	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Екстериторијални организации	0	0	0	0	25	26	25	26	25	26
ФИЗИЧКИ ЛИЦА	1.613	1.424	1.726	1.880	1.986	2.864	5.325	6.168	3.412	4.067
Кредити за набавка и реновирање на станбен и деловен простор	277	295	91	186	163	197	531	678	280	343
Потрошувачки кредити	976	832	767	977	878	1.306	2.621	3.116	1.532	1.930
Негативни салда по тековни сметки	27	22	34	40	261	292	323	354	280	314
Кредитни картички	158	131	704	602	435	841	1.297	1.574	967	1.196
Автомобилски кредити	80	81	55	52	92	117	227	250	139	148
Други кредити	96	62	74	23	157	110	327	196	215	138
ТРГОВЦИ-ПОЕДИНЦИ	83	74	73	85	120	137	276	296	178	196
ВКУПНО	4.117	4.882	2.808	3.100	9.051	10.446	15.977	18.429	11.333	12.903

Нефункционални кредити и пресметана исправка на вредност за нефункционалните кредити, на ниво на банкарскиот систем-валутна структура

во милиони денари

Опис	Денари				Денари со девизна клаузула				Девизи				ВКУПНО			
	Изложеност на кредитен ризик		Пресметана исправка на вредност		Изложеност на кредитен ризик		Пресметана исправка на вредност		Изложеност на кредитен ризик		Пресметана исправка на вредност		Изложеност на кредитен ризик		Пресметана исправка на вредност	
	12.2009	06.2010	12.2009	06.2010	12.2009	06.2010	12.2009	06.2010	12.2009	06.2010	12.2009	06.2010	12.2009	06.2010	12.2009	06.2010
ПРЕТПРИЗАТИЈА И ДРУГИ КЛИЕНТИ	5.023	5.459	3.905	3.940	2.262	2.620	1.735	1.958	2.946	3.734	1.972	2.616	10.231	11.812	7.611	8.514
Земјоделство, лов и шумарство	175	123	154	111	153	105	110	80	120	124	59	98	448	352	322	289
Рибарство	0	0	0	0	1	1	0	1	21	21	5	5	22	22	6	6
Индустрија	2.843	3.015	2.128	2.148	934	1.063	771	881	1.758	2.068	1.186	1.510	5.536	6.145	4.085	4.539
Градежништво	166	226	141	185	353	394	283	315	124	140	83	90	643	760	507	589
Трговија на големо и мало	1.333	1.215	1.090	1.027	638	753	464	533	558	554	404	447	2.529	2.522	1.958	2.008
Хотели и ресторани	58	247	31	80	69	57	43	22	76	494	59	255	203	798	132	358
Сообраќај, складирање и врски	314	267	247	187	77	176	40	90	135	215	86	127	526	657	373	404
Финансиско посредување	1	6	1	2	51	46	50	46	93	99	80	77	145	151	131	125
Активности во врска со недвижен имот	57	281	46	133	30	31	20	20	102	70	44	40	188	382	110	193
Јавна управа и одбрана	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0
Образование	1	1	0	1	0	0	0	0	0	2	0	1	2	3	1	1
Здравство и социјална работа	11	8	9	6	1	22	0	10	12	4	11	1	24	34	19	16
Други комунални, културни и општи активности	63	75	59	63	7	19	3	7	15	17	11	14	85	111	72	84
Приватни домаќинства со вработени лица	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Екстериторијални организации	0	0	0	0	0	0	0	0	25	26	25	26	25	26	25	26
ФИЗИЧКИ ЛИЦА	3.650	4.235	2.536	2.996	1.267	1.352	694	785	408	580	182	286	5.325	6.168	3.412	4.067
Кредити за набавка и реновирање на станбен и деловен простор	109	126	80	88	299	361	146	171	123	191	53	84	531	678	280	343
Потрошувачки кредити	1.831	2.069	1.138	1.309	604	771	318	478	186	276	76	142	2.621	3.116	1.532	1.930
Негативни салда по тековни сметки	323	354	280	314	0	0	0	0	0	0	0	0	323	354	280	314
Кредитни картички	1.288	1.565	959	1.188	0	0	0	0	9	9	8	8	1.297	1.574	967	1.196
Автомобилски кредити	58	56	43	42	93	101	57	58	76	94	39	48	227	250	139	148
Други кредити	42	66	35	56	270	120	173	78	14	10	7	4	327	196	215	138
ТРГОВЦИ-ПОЕДИНЦИ	96	121	81	96	146	157	75	85	34	18	22	15	276	296	178	196
ВКУПНО	8.770	9.822	6.522	7.034	3.725	4.176	2.555	2.874	3.482	4.432	2.256	2.995	15.977	18.429	11.333	12.903

Изложеност на кредитен ризик и пресметана исправка на вредност, по одделните групи банки - секторска структура

во милиони денари

	Големи банки						Средни банки						Мали банки					
	Изложеност на кредитен ризик		Пресметана исправка на вредност		Изложеност во "В", "Г" и "Д"		Изложеност на кредитен ризик		Пресметана исправка на вредност		Изложеност во "В", "Г" и "Д"		Изложеност на кредитен ризик		Пресметана исправка на вредност		Изложеност во "В", "Г" и "Д"	
	12.2009	06.2010	12.2009	06.2010	12.2009	06.2010	12.2009	06.2010	12.2009	06.2010	12.2009	06.2010	12.2009	06.2010	12.2009	06.2010	12.2009	06.2010
ПРЕТПРИЈАТИЈА И ДРУГИ КЛИЕНТИ	94.634	97.925	9.338	10.519	10.288	12.208	33.361	36.330	2.133	2.343	4.018	4.434	2.231	2.409	667	545	786	628
Земјоделство, лов и шумарство	2.551	2.712	355	368	342	303	1.469	1.241	146	142	291	261	106	77	50	12	51	16
Рибарство	47	22	5	3	5	5	81	76	6	6	21	21	0	0	0	0	0	0
Индустрија	38.166	40.689	5.019	5.619	6.012	6.935	9.465	10.707	883	929	1.523	1.661	823	687	233	163	312	197
Градежништво	10.425	10.883	583	609	697	552	3.542	3.739	132	178	176	252	160	204	53	53	64	57
Трговија на големо и мало	28.815	27.996	2.217	2.432	1.958	2.217	11.417	12.608	495	566	755	834	783	898	289	268	314	304
Хотели и ресторани	2.350	2.420	319	344	532	573	1.426	1.398	161	145	482	470	19	58	5	6	8	7
Сообраќај, складирање и врски	4.460	4.531	393	363	475	438	3.335	3.990	138	210	232	419	144	149	18	20	21	25
Финансиско посредување	33.078	35.272	129	235	94	293	11.811	14.512	34	50	29	68	6.950	8.527	134	95	118	87
Активности во врска со недвижен имот	5.403	5.923	259	577	93	934	1.602	1.495	144	131	505	459	87	221	10	10	10	5
Јавна управа и одбрана	9.535	10.668	1	1	1	2	2.526	2.587	0	1	0	0	606	592	183	2	181	0
Образование	589	1.047	4	8	2	2	104	121	1	2	2	3	15	14	0	1	0	3
Здравство и социјална работа	433	514	23	16	18	9	433	443	10	13	10	21	18	20	1	3	0	8
Други комунални, културни и општи активности	1.117	1.145	124	139	115	200	487	510	17	21	21	35	75	81	7	8	6	7
Приватни домаќинства со вработени лица	4	4	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0	2	1	0	0	0	0
Екстериторијални организации	276	40	39	40	39	40	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
ФИЗИЧКИ ЛИЦА	57.591	59.880	3.416	3.882	3.355	3.979	18.287	18.750	1.523	1.781	2.411	2.720	1.937	1.943	177	197	197	235
Кредити за набавка и реновирање на станбен и деловен простор	10.782	11.379	325	330	353	385	4.075	4.458	136	213	213	355	29	29	2	2	2	1
Потрошувачки кредити	15.790	17.195	1.257	1.455	1.336	1.683	8.058	8.225	793	1.031	1.386	1.622	1.279	1.237	86	82	105	99
Негативни салда по тековни сметки	7.160	7.339	421	451	253	273	934	1.009	64	45	42	54	360	364	37	39	40	43
Кредитни картички	20.757	20.855	1.223	1.453	1.221	1.462	2.449	2.492	240	253	314	328	243	254	40	38	36	46
Автомобилски кредити	2.986	2.974	124	122	122	103	1.718	1.557	88	105	147	177	1	2	0	0	0	0
Други кредити	116	137	67	70	71	73	1.053	1.009	202	134	308	185	25	57	12	36	14	46
ТРГОВЦИ-ПОЕДИНЦИ	585	473	90	89	95	98	3.253	2.942	165	187	269	287	25	22	5	3	5	4
ВКУПНА ИЗЛОЖЕНОСТ	195.422	204.219	12.975	14.726	13.833	16.581	69.238	75.121	3.856	4.363	6.727	7.509	11.749	13.495	1.166	842	1.288	954
Денари	86.187	93.590	6.947	7.749	6.945	8.233	27.928	29.602	2.309	2.434	4.020	4.215	5.430	5.927	888	551	966	621
Денари со девизна клаузула	50.657	51.849	2.780	2.965	3.026	3.621	24.565	25.628	947	1.128	1.617	1.922	2.786	2.979	159	214	176	260
Девизи	58.578	58.781	3.248	4.012	3.862	4.726	16.746	19.890	600	801	1.090	1.372	3.532	4.589	119	77	146	72

Нефункционални кредити и пресметана исправка на вредност за нефункционални кредити, по одделните групи банки-валутна структура

во милиони денари

	Големи банки				Средни банки				Мали банки			
	Нефункционални кредити		Пресметана исправка на вредност за нефункционални кредити		Нефункционални кредити		Пресметана исправка на вредност за нефункционални кредити		Нефункционални кредити		Пресметана исправка на вредност за нефункционални кредити	
	12.2009	06.2010	12.2009	06.2010	12.2009	06.2010	12.2009	06.2010	12.2009	06.2010	12.2009	06.2010
ПРЕТПРИЈАТИЈА И ДРУГИ КЛИЕНТИ	7.408	8.405	5.877	6.702	2.137	2.838	1.126	1.326	686	569	608	486
Земјоделство, лов и шумарство	299	270	230	240	103	70	48	42	46	11	44	7
Рибарство	1	1	1	1	21	21	5	5	0	0	0	0
Индустија	4.349	4.983	3.424	3.925	950	985	458	464	238	178	203	150
Градежништво	440	485	359	410	150	226	99	131	53	49	49	48
Трговија на големо и мало	1.689	1.593	1.349	1.397	531	640	331	362	309	289	277	249
Хотели и ресторани	93	544	71	278	103	248	56	74	7	6	5	5
Сообраќај, складирање и врски	343	301	273	236	166	339	87	153	17	17	14	15
Финансиско посредување	7	7	6	6	21	59	21	34	117	85	104	85
Активности во врска со недвижен имот	90	121	73	118	90	257	28	72	9	4	9	3
Јавна управа и одбрана	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Образование	1	2	0	1	1	1	0	1	0	0	0	0
Здравство и социјална работа	15	8	13	6	9	18	6	9	0	8	0	2
Други комунални, културни и општи активности	65	71	59	64	13	33	7	13	6	7	6	7
Приватни домаќинства со вработени лица	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Екстериторијални организации	25	26	25	26	0	0	0	0	0	0	0	0
ФИЗИЧКИ ЛИЦА	2.991	3.496	2.062	2.446	2.162	2.480	1.215	1.464	172	191	135	157
Кредити за набавка и реновирање на станбен и деловен простор	339	360	183	186	191	317	96	156	2	1	1	1
Потрошувачки кредити	1.290	1.476	807	959	1.243	1.563	663	913	89	77	62	58
Негативни салда по тековни сметки	245	263	221	245	40	50	26	33	38	40	32	36
Кредитни картички	992	1.267	751	959	274	279	187	210	31	29	28	26
Автомобилски кредити	95	100	69	68	132	151	70	81	0	0	0	0
Други кредити	31	31	31	31	282	121	174	72	13	44	11	35
ТРГОВЦИ-ПОЕДИНЦИ	92	96	61	66	179	197	114	127	5	3	4	3
ВКУПНА ИЗЛОЖЕНОСТ	10.498	12.005	8.006	9.221	4.499	5.575	2.476	2.951	980	849	851	731
Денари	5.637	6.302	4.487	4.968	2.390	2.957	1.390	1.577	744	563	645	489
Денари со девизна клаузула	2.342	2.543	1.754	1.918	1.238	1.410	673	778	145	222	127	178
Девизи	2.519	3.160	1.765	2.334	871	1.207	413	597	91	64	78	64

Договорна рочна структура на средствата и обврските на банкарскиот систем на 30.06.2010 година

во милиони денари

Реден број	Опис	до 7 дена	од 8 до 30 дена	од 31 до 90 дена	од 91 до 180 дена	од 181 до 365 дена	Вкупно
СРЕДСТВА							
1	Парични средства, парични еквиваленти, злато и благородни метали	26.598	1	7	0	0	26.606
2	Финансиски средства чувани за тргување	9	430	37	1	9	487
	инструменти на пазарот на пари	0	100	0	0	0	100
	други должнички инструменти	0	331	30	1	9	371
	сопственички инструменти	9	0	7	0	0	17
3	Деривати за тргување	0	0	20	0	0	20
4	Вградени деривати и деривати чувани за управување со ризик	0	0	0	0	0	0
5	Финансиски средства по објективна вредност преку билансот на успех, определни како такви при почетното признавање	0	0	0	0	0	0
	инструменти на пазарот на пари	0	0	0	0	0	0
	други должнички инструменти	0	0	0	0	0	0
	сопственички инструменти	0	0	0	0	0	0
	кредити	0	0	0	0	0	0
6	Финансиски средства коишто се чуваат до достасување	1.429	4.021	156	336	395	6.337
	инструменти на пазарот на пари	1.297	4.021	24	50	0	5.392
	други должнички инструменти	132	0	132	286	395	945
7	Финансиски средства расположливи за продажба	6.845	13.053	2.287	5.845	169	28.200
	инструменти на пазарот на пари	6.790	13.053	2.287	5.819	0	27.950
	други должнички инструменти	0	0	0	26	160	185
	сопственички инструменти	55	0	0	0	9	64
	други инструменти	0	0	0	0	0	0
8	Кредити и побарувања	18.970	10.212	12.800	22.332	34.731	99.045
	меѓубанкарски трансакции	14.552	3.609	51	160	92	18.464
	депозити	5	0	0	0	0	5
	финансиски лизинг	0	0	0	0	0	0
	кредити	4.332	6.581	12.721	22.140	34.633	80.407
	други побарувања	81	23	28	32	6	169
9	Побарувања врз основа на камати	849	402	52	26	386	1.715
10	Побарувања врз основа на провизии и надоместоци	99	32	0	0	0	132
11	Останата неспомната билансна актива	1.021	180	84	18	23	1.327
12	ВКУПНИ СРЕДСТВА (1+2+3+4+5+6+7+8+9+10+11)	55.821	28.332	15.444	28.558	35.714	163.869
ОБВРСКИ							
13	Трансакциски сметки	59.350	0	0	0	0	59.350
14	Финансиски обврски по објективна вредност преку билансот на успех	0	0	0	0	0	0
	инструменти на пазарот на пари	0	0	0	0	0	0
	други должнички инструменти	0	0	0	0	0	0
	сопственички инструменти	0	0	0	0	0	0
	депозити	0	0	0	0	0	0
	обврски по кредити	0	0	0	0	0	0
	субординирани инструменти	0	0	0	0	0	0
15	Деривати за тргување	0	0	2	0	0	2
16	Вградени деривати и деривати чувани за управување со ризик	0	0	0	0	0	0
17	Депозити	19.990	19.453	29.890	33.609	35.713	138.655
	депозити по видување	12.319	0	0	0	0	12.319
	орочени депозити	7.672	19.453	29.890	33.609	35.712	126.336
18	Обврски по кредити	352	530	415	2.055	2.187	5.539
19	Издадени должнички хартии од вредност	0	0	0	300	0	300
20	Обврски по камати	601	299	257	196	171	1.525
21	Обврски по провизии и надоместоци	4	1	0	3	0	8
22	Обврски по основ на финансиски лизинг	5	0	0	0	1	6
23	Друга неспомната билансна пасива	1.832	905	13	4	4	2.758
24	ВКУПНИ ОБВРСКИ (13+14+15+16+17+18+19+20+21+22+23)	82.134	21.188	30.577	36.167	38.076	208.143
ВОНБИЛАНСНИ СТАВКИ							
25	Вонбилансна актива	157	14	7	154	480	811
26	Вонбилансни обврски	5.861	1.106	3.102	3.896	5.832	19.797
27	Нето вонбилансни обврски (25-26)	-5.705	-1.092	-3.095	-3.742	-5.352	-18.986
28	РАЗЛИКА (12-24+27)	-32.017	6.052	-18.228	-11.352	-7.715	-63.260
29	ЗБИР НА РАЗЛИКАТА	-32.017	-25.965	-44.193	-55.545	-63.260	

Очекувана рочна структура на средствата и обврските на банкарскиот систем на 30.06.2010 година

		Очекувана рочност (билансна и вонбилансна евиденција)			Очекувана рочност (идни активности)		
Реден број	Опис	до 7 дена	од 8 до 30 дена	од 31 до 90 дена	до 7 дена	од 8 до 30 дена	од 31 до 90 дена
		СРЕДСТВА					
1	Парични средства, парични еквиваленти, злато и благородни	23.928	1	7	0	0	0
2	Финансиски средства чувани за тргување	9	430	37	0	0	0
	инструменти на пазарот на пари	0	100	0	0	0	0
	други должнички инструменти	0	331	30	0	0	0
	сопственички инструменти	9	0	7	0	0	0
3	Деривати за тргување	0	0	20	0	0	0
4	Вградени деривати и деривати чувани за управување со ризик	0	0	0	0	0	0
5	Финансиски средства по објективна вредност преку билансот на успех, определни како такви при почетното признавање	0	0	0	0	0	0
	инструменти на пазарот на пари	0	0	0	0	0	0
	други должнички инструменти	0	0	0	0	0	0
	сопственички инструменти	0	0	0	0	0	0
	кредити	0	0	0	0	0	0
6	Финансиски средства коишто се чуваат до достасување	1.362	3.763	198	0	-220	0
	инструменти на пазарот на пари	1.230	3.763	66	0	-220	0
	други должнички инструменти	132	0	132	0	0	0
7	Финансиски средства расположливи за продажба	5.965	13.218	2.098	515	215	-541
	инструменти на пазарот на пари	5.924	13.218	2.098	515	215	-541
	други должнички инструменти	0	0	0	0	0	0
	сопственички инструменти	41	0	0	0	0	0
	други инструменти	0	0	0	0	0	0
8	Кредити и побарувања	17.467	9.582	10.568	62	-3.993	-2.009
	меѓубанкарски трансакции	14.339	3.278	48	0	0	0
	депозити	0	0	0	30	38	42
	финансиски лизинг	0	0	0	0	0	0
	кредити	3.106	6.281	10.491	32	-4.031	-2.051
	други побарувања	22	23	28	0	0	0
9	Побарувања врз основа на камати	587	509	308	56	193	449
10	Побарувања врз основа на провизии и надоместоци	95	33	3	4	14	41
11	Останата неспомнатата билансна актива	763	183	84	1	0	0
12	ВКУПНИ СРЕДСТВА (1+2+3+4+5+6+7+8+9+10+11)	50.176	27.719	13.324	637	-3.791	-2.060
ОБВРСКИ							
13	Трансакциски сметки	12.183	5.027	695	4.665	920	823
14	Финансиски обврски по објективна вредност преку билансот на успех	0	0	0	0	0	0
	инструменти на пазарот на пари	0	0	0	0	0	0
	други должнички инструменти	0	0	0	0	0	0
	сопственички инструменти	0	0	0	0	0	0
	депозити	0	0	0	0	0	0
	обврски по кредити	0	0	0	0	0	0
	субординирани инструменти	0	0	0	0	0	0
15	Деривати за тргување	0	0	2	0	0	2
16	Вградени деривати и деривати чувани за управување со ризик	0	0	0	0	0	0
17	Депозити	4.120	7.565	9.537	1.745	3.929	4.734
	депозити по видување	1.123	49	45	176	29	54
	орочени депозити	2.996	7.516	9.493	1.568	3.900	4.680
18	Обврски по кредити	329	529	407	20	101	210
19	Издадени должнички хартии од вредност	0	0	0	0	0	0
20	Обврски по камати	332	300	252	1	4	14
21	Обврски по провизии и надоместоци	4	1	0	0	0	0
22	Обврски по основ на финансиски лизинг	5	0	0	0	0	0
23	Друга неспомнатата билансна пасива	1.503	903	10	1	0	0
24	ВКУПНИ ОБВРСКИ (13+14+15+16+17+18+19+20+21+22+23)	18.475	14.325	10.903	6.431	4.954	5.782
ВОНБИЛАНСНИ СТАВКИ							
25	Вонбилансна актива	958	9	6	0	1	36
26	Вонбилансни обврски	1.134	680	2.088	1	-21	-51
27	Нето вонбилансни обврски (25-26)	-176	-672	-2.083	-1	21	86
28	РАЗЛИКА (12-24+27)	31.525	12.722	339	-5.795	-8.724	-7.756
29	ЗБИР НА РАЗЛИКАТА	31.525	44.248	44.587	-5.795	-14.519	-22.275

Показатели за ликвидност

Датум	Ликвидна актива / Вкупна актива	Ликвидна актива / Вкупни обврски	Ликвидна актива / Краткорочни обврски	Ликвидна актива / Вкупни депозити на нефинансиски субјекти	Ликвидна актива / Депозити на население	Кредити / Депозити
06.2009	20,5%	23,8%	29,7%	28,2%	44,1%	96,7%
07.2009	21,3%	24,7%	30,6%	29,2%	45,5%	95,4%
08.2009	23,0%	26,6%	33,1%	31,3%	49,7%	92,7%
09.2009	23,3%	26,9%	33,8%	32,0%	50,2%	92,6%
10.2009	24,8%	28,6%	35,8%	33,9%	53,0%	91,4%
11.2009	25,0%	28,8%	36,5%	34,3%	53,3%	91,6%
12.2009	25,7%	29,5%	37,5%	35,9%	53,8%	92,5%
01.2010	25,8%	29,3%	37,8%	35,8%	53,3%	91,7%
02.2010	25,9%	29,5%	38,1%	36,1%	52,8%	92,1%
03.2010	25,6%	29,2%	38,2%	35,4%	51,5%	91,6%
04.2010	26,4%	30,0%	39,4%	36,2%	53,3%	90,7%
05.2010	27,8%	31,6%	41,5%	38,2%	56,9%	89,5%
06.2010	27,6%	31,4%	41,3%	38,0%	56,2%	89,9%

Структура на билансната и вонбилансната актива во странска валута и во денари со девизна клаузула, со состојба на 30.06.2010 година

Ред. број	Ставка	Износ (во милиони денари)	Структура (во %)
1	Парични средства, парични еквиваленти, злато и благородни метали	20.536	13,2%
2	Финансиски средства чувани за тргување	393	0,3%
3	Деривати за тргување	20	0,0%
4	Вградени деривати и деривати чувани за управување со ризик	0	0,0%
5	Финансиски средства по објективна вредност преку билансот на успех, определени како такви при почетното признавање	0	0,0%
5.1	во странска валута	0	0,0%
5.2	во денари со девизна клаузула	0	0,0%
6	Финансиски средства кои се чуваат до достасување	3.357	2,2%
6.1	во странска валута	0	0,0%
6.2	во денари со девизна клаузула	3.357	100,0%
7	Финансиски средства расположливи за продажба	10.882	7,0%
7.1	во странска валута	193	1,8%
7.2	во денари со девизна клаузула	10.689	98,2%
8	Кредити и побарувања во странска валута	59.643	38,3%
8.1	депозити	19.855	33,3%
8.2	финансиски лизинг	0	0,0%
8.3	кредити	43.768	73,4%
8.4	други побарувања	92	0,2%
8.5	исправка на вредноста	-4.071	-6,8%
9	Кредити и побарувања во денари со девизна клаузула	58.286	37,4%
9.1	депозити	308	0,5%
9.2	финансиски лизинг	0	0,0%
9.3	кредити	60.142	103,2%
9.4	други побарувања	5	0,0%
9.5	исправка на вредноста	-2.168	-3,7%
10	Побарувања врз основа на камата во странска валута	281	0,2%
10.1	пресметана камата	498	177,1%
10.2	исправка на вредноста	-217	-77,1%
11	Побарувања врз основа на камата во денари со девизна клаузула	486	0,3%
11.1	пресметана камата	800	164,7%
11.2	исправка на вредноста	-314	-64,7%
12	Побарувања врз основа на провизии и надомести	2	0,0%
12.1	пресметани провизии и надомести	4	234,4%
12.2	исправка на вредноста	-2	-134,4%
13	Вложувања	0	0,0%
14	Останата неспомната билансна актива	448	0,3%
15	Вкупна билансна актива (1+2+3+4+5+6+7+8+9+10+11+12+13+14)	154.334	99,0%
16	Вонбилансна актива	1.506	1,0%
17	Вкупна билансна и вонбилансна актива во странска валута и во денари со девизна клаузула (15+16)	155.840	100,0%

Структура на билансната и вонбилансната пасива во странска валута и во денари со девизна клаузула, со состојба на 30.06.2010 година

Ред. број	Ставка	Износ (во милиони денари)	Структура (во %)
1	Тековни сметки и други краткорочни обврски	24.167	16,0%
2	Финансиски обврски по објективна вредност преку билансот на успех	0	0,0%
2.1	во странска валута	0	0,0%
2.2	во денари со девизна клаузула	0	0,0%
3	Деривати за тргување	2	0,0%
4	Вградени деривати и деривати чувани за управување со ризик	0	0,0%
5	Депозити во странска валута	91.900	60,7%
5.1	финансиски институции	1.278	1,4%
5.2	нефинансиски институции	9.910	10,8%
5.3	физички лица	75.289	81,9%
5.4	нерезиденти	5.404	5,9%
5.5	останати клиенти	19	0,0%
6	Депозити во денари со девизна клаузула	8.112	5,4%
6.1	финансиски институции	673	8,3%
6.2	нефинансиски институции	7.214	88,9%
6.3	физички лица	5	0,1%
6.4	нерезиденти	50	0,6%
6.5	останати клиенти	170	2,1%
7	Обврски по кредити	16.349	10,8%
7.1	во странска валута	13.386	81,9%
7.2	во денари со девизна клаузула	2.963	18,1%
8	Издадени должнички хартии од вредност	634	0,4%
9	Обврски по камати во странска валута	821	0,5%
10	Обврски по камати во денари со девизна клаузула	34	0,0%
11	Обврски по провизии и надомести	0	0,0%
12	Финансиски лизинг	3	0,0%
13	Хибридни и субординирани инструменти во странска валута	6.827	4,5%
14	Хибридни и субординирани инструменти во денари со девизна клаузула	0	0,0%
15	Останата неспомната билансна пасива	1.041	0,7%
16	Вкупна билансна пасива (1+2+3+4+5+6+7+8+9+10+11+12+13+14+15)	149.889	99,0%
17	Вонбилансна пасива	1.464	1,0%
18	Вкупна билансна и вонбилансна пасива во странска валута и во денари со девизна клаузула (16+17)	151.354	100,0%

Сопствени средства по групи банки

Анекс бр.17

во милиони денари

Реден број	Опис	31.12.2009				30.06.2010			
		Големи банки	Средни банки	Мали банки	Вкупно	Големи банки	Средни банки	Мали банки	Вкупно
ОСНОВЕН КАПИТАЛ									
1	Уплатени и запишани обични и некумулативни приоритетни акции и премија по овие акции	8.747	7.007	5.822	21.576	8.763	7.007	5.822	21.591
1.1	Номинална вредност	6.364	5.738	5.819	17.920	6.379	5.738	5.819	17.936
1.1.1	Номинална вредност на обични акции	6.364	5.734	5.730	17.827	6.379	5.734	5.819	17.932
1.1.2	Номинална вредност на некумулативни приоритетни акции	0	4	89	93	0	4	0	4
1.2	Премија	2.383	1.269	3	3.656	2.383	1.269	3	3.656
1.2.1	Премија од обични акции	2.383	1.269	3	3.656	2.383	1.269	3	3.655
1.2.2	Премија од некумулативни приоритетни акции	0	0	0	0	0	0	1	1
2	Резерви и задржана добивка или загуба	7.784	2.015	-185	9.614	9.204	1.582	-407	10.378
2.1	Резервен фонд	5.091	1.230	441	6.762	5.924	1.094	470	7.488
2.2	Задржана добивка	2.693	1.074	0	3.767	3.279	698	12	3.990
2.3	Акумулирана загуба од претходни години	0	-289	-626	-916	0	-211	-889	-1.099
2.4	Тековна добивка	0	0	0	0	0	0	0	0
2.5	Нереализирана загуба од сопственичките хартии од вредност расположливи за продажба	0	0	0	0	0	0	0	0
3	Позиции како резултат на консолидација (позитивни ставки)	0	0	0	0	0	0	0	0
3.1	Малцинско учество	0	0	0	0	0	0	0	0
3.2	Резерви од курсни разлики	0	0	0	0	0	0	0	0
3.3	Останати разлики	0	0	0	0	0	0	0	0
4	Одбитни ставки	77	752	293	1.122	68	383	154	605
4.1	Загуба на крајот на годината или тековна загуба	0	685	278	963	0	224	136	360
4.2	Сопствени акции	0	0	0	0	0	0	0	0
4.3	Нематеријални средства	77	59	15	151	68	51	17	136
4.4	Нето негативни ревалоризациски резерви	0	7	0	7	0	4	0	4
4.5	Разлика меѓу висината на потребната и извршената исправка на вредност/посебна резерва	0	0	0	0	0	0	0	0
4.6	Износ на неиздвоена исправка на вредност и посебна резерва како резултат на сметководствено доцнење	0	0	0	0	0	105	1	106
5	Обични акции, резерви и задржана добивка и одбитни ставки	16.454	8.266	5.255	29.975	17.898	8.202	5.260	31.360
6	Износ на останати позиции кои можат да се вклучат во основниот капитал	0	4	89	93	0	4	1	4
I	ОСНОВЕН КАПИТАЛ	16.454	8.270	5.344	30.067	17.898	8.205	5.261	31.364
ДОПОЛНИТЕЛЕН КАПИТАЛ 1									
7	Уплатени и запишани кумулативни приоритетни акции и премија за овие акции	107	51	0	158	91	51	0	142
7.1	Номинална вредност на кумулативни приоритетни акции	107	16	0	122	91	16	0	107
7.2	Премија од кумулативни приоритетни акции	0	35	0	36	0	35	0	36
8	Ревалоризациски резерви	64	6	0	70	35	2	0	38
9	Хибридни капитални инструменти	0	184	0	184	0	185	0	185
10	Субординирани инструменти	4.118	1.223	0	5.341	4.100	1.846	55	6.002
11	Износ на субординирани инструменти кои можат да бидат дел од дополнителниот капитал 1	4.118	1.029	0	5.147	4.100	1.368	55	5.523
II	ДОПОЛНИТЕЛЕН КАПИТАЛ 2	4.289	1.269	0	5.558	4.227	1.605	56	5.887
ОДБИТНИ СТАВКИ ОД ОСНОВЕН КАПИТАЛ И ДОПОЛНИТЕЛЕН КАПИТАЛ 1									
12	Вложувања во капитал на други банки или финансиски институции кои изнесуваат над 10% од капиталот на тие институции	49	15	256	319	49	16	256	321
13	Вложувања во субординирани и хибридни капитални инструменти на институциите од реден број 12	0	0	0	0	0	0	0	0
14	Збирен износ на вложувања во капиталот, субординираните и хибридни инструменти и други инструменти кој надминува 10% од (I+II)	0	0	0	0	0	0	0	0
15	Директни вложувања во капиталот на друштва за осигурување и реосигурување и на друштва за управување со пензиски фондови	183	1	7	192	183	0	7	191
16	Вложувања во финансиски инструменти издадени од друштва од реден број 15 кои се вклучуваат во нивниот капитал	0	0	0	0	0	0	0	0
17	Износ на надминување на лимитите за вложувања во нефинансиски институции	0	0	0	0	0	0	0	0
18	Позиции како резултат на консолидација (негативни ставки)	0	0	0	0	0	0	0	0
III	ОДБИТНИ СТАВКИ ОД ОСНОВЕН КАПИТАЛ И ДОПОЛНИТЕЛЕН КАПИТАЛ 1	232	16	263	511	232	17	263	512
IV	ОСНОВЕН КАПИТАЛ ПО ОДБИТНИ СТАВКИ	16.286	8.254	5.081	29.621	17.715	8.189	5.053	30.956
V	ДОПОЛНИТЕЛЕН КАПИТАЛ 1 ПО ОДБИТНИТЕ СТАВКИ	4.225	1.268	0	5.493	4.178	1.605	0	5.783
ДОПОЛНИТЕЛЕН КАПИТАЛ 2									
19	Субординирани инструменти од дополнителен капитал 2	0	0	0	0	0	0	0	0
20	Дополнителен капитал 1 и 2	4.225	1.268	0	5.493	4.178	1.605	0	5.783
21	Дозволен износ на дополнителен капитал 1 и 2	4.225	1.268	0	5.493	4.178	1.605	0	5.783
21.1	Дополнителен капитал 1	4.225	1.268	0	5.493	4.178	1.605	0	5.783
21.2	Дополнителен капитал 2	0	0	0	0	0	0	0	0
22	Вишок на основен капитал	4.360	3.873	4.235	12.468	5.501	3.558	4.122	13.180
22.1	Вишок на основен капитал (150%)	6.540	5.810	6.353	18.702	8.251	5.337	6.182	19.770
22.2	Вишок на основен капитал (250%)	10.900	9.683	10.588	31.171	13.752	8.895	10.304	32.950
VI	Дозволен износ на дополнителен капитал 2	0	0	0	0	0	0	0	0
СОПСТВЕНИ СРЕДСТВА									
VII	Основен капитал	16.286	8.254	5.081	29.621	17.715	8.189	5.053	30.956
VIII	Дополнителен капитал 1	4.225	1.268	0	5.493	4.178	1.605	0	5.783
IX	Дополнителен капитал 2	0	0	0	0	0	0	0	0
X	Сопствени средства	20.511	9.523	5.081	35.115	21.893	9.794	5.053	36.740

Анекс бр.18

Стапка на адекватност на капиталот, по групи банки

во милиони денари

Реден број	Опис	31.12.2009				30.06.2010			
		Големи банки	Средни банки	Мали банки	Вкупно	Големи банки	Средни банки	Мали банки	Вкупно
I	АКТИВА ПОНДЕРИРАНА СПОРЕД КРЕДИТНИОТ РИЗИК								
1	Билансна актива пондерирана според кредитниот ризик	120.833	48.952	7.584	177.369	121.787	51.454	8.727	181.967
2	Вонбилансна актива пондерирана според кредитниот ризик	20.835	4.003	469	25.307	22.109	4.298	498	26.905
3	Актива пондерирана според кредитниот ризик (1+2)	141.668	52.955	8.054	202.676	143.896	55.752	9.224	208.872
4	Капитал потребен за покривање на кредитниот ризик (8% од реден број 3)	11.333	4.236	644	16.214	11.512	4.460	738	16.710
II	АКТИВА ПОНДЕРИРАНА СПОРЕД ВАЛУТНИОТ РИЗИК								
5	Агрегатна девизна позиција	7.408	1.814	2.514	11.735	8.780	2.135	2.418	13.332
6	Нето-позиција во злато	0	0	0	0	0	0	0	0
7	Актива пондерирана според валутниот ризик (5+6)	7.408	1.814	2.514	11.735	8.780	2.135	2.418	13.332
8	Капитал потребен за покривање на валутниот ризик (8% од реден број 7)	593	145	201	939	702	171	193	1.067
III	АКТИВА ПОНДЕРИРАНА СПОРЕД РИЗИЦИ (3+7)	149.075	54.769	10.568	214.411	152.676	57.887	11.642	222.205
9	Капитал потребен за покривање на ризиците (4+8)	11.926	4.381	845	17.153	12.214	4.631	931	17.776
IV	СОПСТВЕНИ СРЕДСТВА	20.511	9.523	5.081	35.115	21.893	9.794	5.053	36.740
V	СТАПКА НА АДЕКВАТНОСТ НА КАПИТАЛОТ (IV/III)	13,8%	17,4%	48,1%	16,4%	14,3%	16,9%	43,4%	16,5%

Структура и промени на сопствените средства на ниво на банкарскиот систем

	Износ во милиони денари			Структура во (%)			Полугодишна промена (30.06.2010 / 31.12.2009)			Годишна промена (30.06.2010/30.06.2009)		
	30.06.2009	31.12.2009	30.06.2010	30.06.2009	31.12.2009	30.06.2010	во милиони денари	во %	учество во промената	во милиони денари	во %	учество во промената
Сопствени средства	34.564	35.115	36.740	100,0%	100,0%	100,0%	1.625	4,6%	100,0%	2.175	6,3%	100,0%
Основен капитал	29.897	30.068	31.364	85,4%	85,6%	85,4%	1.297	4,3%	79,8%	1.467	4,9%	67,5%
-Уплатени и запишани обични некумулативни приоритетни акции и премија по акции	21.043	21.576	21.591	68,8%	71,8%	68,8%	16	0,1%	1,2%	548	2,6%	37,4%
-Резервен фонд и задржана добивка/акумулирана загуба	9.888	9.614	10.378	33,1%	32,0%	33,1%	765	8,0%	59,0%	490	5,0%	33,4%
-Одбитни ставки	1.035	1.121	605	1,9%	3,7%	1,9%	-516	-46,0%	-39,8%	-429	-41,5%	-29,2%
1. тековна загуба	602	963	360	59,4%	85,9%	59,4%	-603	-62,7%	116,9%	-242	-40,2%	56,4%
2. неиздвоена исправка на вредност и посебна резерва	286	0	106	17,5%	0,0%	17,5%	106	#DIV/0!	-20,6%	-180	/	42,0%
3. останати одбитни ставки	146	158	140	23,1%	14,1%	23,1%	-19	-11,8%	3,6%	-7	-4,5%	1,5%
Дополнителен капитал 1	5.155	5.558	5.887	16,0%	15,8%	16,0%	329	5,9%	20,3%	732	14,2%	33,7%
-Уплатени и запишани кумулативни приоритетни акции и премија по основ на овие акции	139	158	142	2,4%	2,8%	2,4%	-16	-10,0%	-4,8%	3	2,5%	0,5%
-Ревалоризациски резерви	84	70	38	0,6%	1,3%	0,6%	-32	/	-9,8%	-47	/	-6,4%
-Хибридни инструменти	183	184	185	3,1%	3,3%	3,1%	1	0,6%	0,3%	1	/	0,2%
-Субординирани инструменти	4.749	5.147	5.523	93,8%	92,6%	93,8%	376	7,3%	114,2%	774	16,3%	105,7%
Одбитни ставки од основен капитал и дополнителен капитал 1	488	511	512	1,4%	1,5%	1,4%	1	0,1%	0,0%	24	4,9%	1,1%

Структура и промена на сопствените средства по групи банки

	Големи банки			Средни банки			Мали банки		
	30.06.2010			30.06.2010			30.06.2010		
	Износ во милиони денари	Структура (во %)	Полугодишна промена (30.06.2010/31.12.2009)	Износ во милиони денари	Структура (во %)	Полугодишна промена (30.06.2010/31.12.2009)	Износ во милиони денари	Структура (во %)	Полугодишна промена (30.06.2010/31.12.2009)
Сопствени средства	21.893	100,0%	1.382	9.794	100,0%	271	5.053	100,0%	-28
Основен капитал	17.898	81,8%	1.444	8.205	83,8%	-65	5.261	104,1%	-83
-Уплатени и запишани обични некумулятивни приоритетни акции и премија по акции	8.763	49,0%	16	7.007	85,4%	0	5.822	110,7%	0
-Резервен фонд и задржана добивка/акумулирана загуба	9.204	51,4%	1.420	1.582	19,3%	-433	-407	-7,7%	-222
-Одбитни ставки	68	0,4%	-9	383	4,7%	154	154	2,9%	-139
1. тековна загуба	0	0,0%	0	224	58,3%	136	136	88,5%	-142
2. неиздвоена исправка на вредност и посебна резерва	0	0,0%	0	105	27,4%	1	1	0,5%	1
3. останати одбитни ставки	68	100,0%	-9	55	14,2%	17	17	11,0%	2
Дополнителен капитал 1	4.227	19,3%	-62	1.605	16,4%	336	56	1,1%	55
-Уплатени и запишани кумулативни приоритетни акции и премија по основ на овие акции	91	2,2%	-16	51	3,2%	0	0	0,0%	0
-Ревалоризациски резерви	35	0,8%	-29	2	0,2%	-3	0	0,4%	0
-Хибридни инструменти	0	0,0%	0	185	11,5%	1	0	0,0%	0
-Субординирани инструменти	4.100	97,0%	-18	1.368	85,2%	339	55	99,6%	55
Одбитни ставки од основен капитал и дополнителен капитал 1	232	1,1%	0	17	0,2%	1	263	5,2%	0

Изречени мерки од страна на НБРМ кон банките и штедилниците во периодот од 01.01.2010 до 30.06.2010 година

Вид мерка		
Писмено предупредување	Број на банки	Број на штедилници
Достигнување и одржување одредена висина на стапката на адекватност на капиталот	1	1
Достигнување и одржување износ на сопствени средства не понизок од 256 илјади евра во денарска противвредност		1
Определување ново друштво за ревизија на финансиските извештаи за 2009 година		1
Друштвото за помошни услуги да обезбеди сертификат за ИСО/ИЕЦ	1	
Со интерни акти да се уредат обврските на Управниот одбор, Надзорниот одбор и другите лица на раководни функции заради преземање мерки во врска со наодите и препораките на Службата за внатрешна ревизија	1	
Обезбедување ефективна примена на системите за забрана за кредитирање за наплата на побарувања	1	
Преземање активности за усогласување со Законот за облигационите односи во однос на пресметувањето камата на камата	1	
Унапредување на внатрешните акти за управување со кредитен ризик	1	
Усвојување на Политиката за преземање и управување со кредитен ризик	1	
Воспоставување внатрешни акти одобрени од Надзорниот одбор со кои ќе се дефинираат надлежностите на Службата за управување со ризиците во процесот на управување со кредитен ризик	1	
Надзорниот одбор да ја следи примената на политиката и процедурите за вршење внатрешна ревизија од страна на Службата за внатрешна ревизија	1	
Службата за внатрешна ревизија да изврши оцена за постапувањето во врска со изречените мерки за унапредување на системот за управување со кредитен ризик	1	

Меморандум	Број на банки	Број на штедилници
Унапредување на системот за управување со информативната сигурност	1	
Надминување на слабостите во модулот за кредитирање во софтверската поддршка со што ќе се обезбеди усогласеност на аналитичката со сметководствената евиденција	1	
Надминување на слабостите во интерните контроли од аспект на правниот ризик	1	
Унапредување на системот за управување со ризикот од перење пари и финансирање на тероризам	2	
Унапредување на системот за управување со кредитниот ризик	2	
Унапредување на системот за управување со ликвидносниот ризик	2	
Унапредување на системот за управување со стратегискиот ризик	2	
Воспоставување ефикасен систем за управување со правниот ризик	1	
Воспоставување ефикасен систем за управување со стратегискиот ризик	1	
Воспоставување ефикасен систем за управување со репутацискиот ризик	1	
Соодветно кадровско доекипирање на одделни организациски делови (служби), согласно со организациската структура	1	
Одборот за ревизија да преземе активности за засилување на надзорот над интерните контроли и за поголема вклученост во работата на Службата за ревизија	1	
Одборот за управување со ризици да изврши оценка на ефикасноста на функционирање на интерните контроли во управување со ризиците и оценка на управувањето со ризици	1	
Одборот за управување со ризици да изврши оценка на сопствената работа и да ја достави до Надзорниот одбор	1	
Одборот за управување со ризици редовно да го оценува системот за управување со ризици	1	
Службата за внатрешна ревизија да изврши оценка на постапувањето по мерките за унапредување на системот за управување со кредитниот ризик	1	

Службата за внатрешна ревизија да опфати ревизија на управувањето со правен, репутациски и кредитен ризик	1	
Службата за внатрешна ревизија да вклучи ревизија на ефикасноста на системите за интерна контрола за спречување перење пари и финансирање тероризам	1	
Решение со мерки	Број на банки	Број на штедилници
Одржување износ на ликвидна актива со која ќе се обезбеди покритие над 70% од вкупната актива	1	
Бришење на финансиска активност - кредитирање во странство, вклучувајќи и факторинг и финансирање комерцијални трансакции	1	
Повлекување на издадена согласност за финансиска активност - купопродажба, гарантирање и пласман на емисија од хартии од вредност	1	
Повлекување на издадена согласност за финансиска активност - тргување со девизни средства, што вклучува и тргување со благородни метали	1	
Повлекување издадена согласност за финансиска активност - тргување со хартии од вредност	1	

Преглед на банки по групи со состојба на 30.06.2010 година

Група големи банки		Група средни банки		Група мали банки	
1	Комерцијална банка АД Скопје	1	Алфа банка АД Скопје	1	Еуро стандард банка АД Скопје
2	НЛБ Тутунска банка АД Скопје	2	Извозна и кредитна банка АД Скопје	2	Зираат банка АД Скопје
3	Стопанска банка АД Скопје	3	Охридска банка АД Охрид	3	Капитал банка АД Скопје
		4	Прокредит банка АД Скопје	4	Македонска банка за поддршка на развојот АД Скопје
		5	Стопанска банка АД Битола	5	Поштенска банка АД Скопје
		6	ТТК банка АД Скопје	6	Статер банка АД Куманово
		7	УНИ банка АД Скопје	7	Централна кооперативна банка АД Скопје
		8	Шпаркасе банка Македонија АД Скопје		

* Банките се по азбучен редослед